

บทที่ 5

ผลการศึกษา

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการศึกษา โดยส่วนแรกจะวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติตามเงื่อนไขของทฤษฎีโครงสร้างตลาด ในส่วนที่สองจะวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันทั้งทางด้านราคาและไม่ใช้ราคาในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ และส่วนสุดท้ายจะวิเคราะห์ถึงความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

5.1 ผลการศึกษาด้านโครงสร้างตลาด

ในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาด ทำการพิจารณาถึงจำนวนผู้ผลิตในตลาดและการกระจุกตัว ความแตกต่างของสินค้า และความยากง่ายหรืออุปสรรคในการเข้าหรือออกจากตลาด ซึ่งมีผลที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

5.1.1 จำนวนผู้ผลิตในตลาดและการกระจุกตัว

จากขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้คือโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดสอนทุกระดับชั้นและใช้หลักสูตรของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา หรือระบบนานาชาติ ซึ่งมีทั้งหมด 18 โรงเรียน จะพบว่าโรงเรียนที่เป็นที่รู้จักและมีจำนวนนักเรียนจำนวนมากประมาณ 5-6 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนรวมกันเกินครึ่งหนึ่ง (ประมาณร้อยละ 66) ของนักเรียนทั้งหมดที่ศึกษาในโรงเรียนนานาชาติตามขอบเขตที่กำหนด ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะทำการวัดระดับการกระจุกตัวของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ โดยใช้ Concentration Ratio พิจารณาที่ 3,4 และ 5 โรงเรียน เนื่องจากมีโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่ทั้งหมด 3 โรงเรียน และใช้โรงเรียนนานาชาติขนาดกลางที่ใหญ่ที่สุดในอันดับหนึ่งและสองประกอบด้วยและดัชนีเฮอริฟินดัล (Herfindahl Summary Index) โดยการใช้อัตราส่วนจำนวนนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนนานาชาติในการคำนวณ

ข้อมูลด้านจำนวนนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติจะทำการรวบรวมตั้งแต่ปี พ.ศ.2544-2546 จากการศึกษางานวิจัยด้านการศึกษาพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะทำการแบ่งขนาดโรงเรียนโดยใช้เกณฑ์ด้านจำนวนนักเรียน โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- โรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนน้อยกว่า 500 คน
- โรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียน 501-1500 คน
- โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียน 1501 คนขึ้นไป

ซึ่งจำนวนนักเรียนและขนาดโรงเรียนนานาชาติได้ทำการสำรวจโดยการใช้แบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่างๆ ได้ผลแสดงดังตารางที่ 5.1, 5.3 และ 5.5

ตารางที่ 5.1 จำนวนนักเรียน และสัดส่วนจำนวนนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติ 18 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดสอนทุกระดับชั้นจำแนกตามโรงเรียน ในปี พ.ศ.2544

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
ขนาดใหญ่		
1. ร่วมฤติวิเทศศึกษา	2,127	17.0
2. บางกอกพัฒนา	1,798	14.4
3. สถานศึกษานานาชาติ	1,785	14.3
ขนาดกลาง		
4. นานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย	1,200	9.6
5. นานาชาติเอคมัย	1,191	9.5
6. นานาชาติฮาร์โรว์	713	5.7
7. นานาชาติเซนต์จอห์น	544	4.3
ขนาดเล็ก		
8. ไทย-ซิกซ์นานาชาติ	497	4.0
9. ประชาคมนานาชาติ	497	4.0
10. นานาชาติไทยจีน	441	3.5
11. นานาชาติแอดเวนตีส รามคำแหง	391	3.1
12. นานาชาติเดอะรีเจนท์ กรุงเทพ	380	3.0
13. ดี อเมริกันสคูล ออฟ แบงคอก (บางนา)	285	2.3
14. ดี อเมริกันสคูล ออฟ แบงคอก (สุขุมวิท)	262	2.1
15. นานาชาติเทอร์ริล	193	1.5
16. นานาชาติกรุงเทพ	108	0.9
17. รัศมีนานาชาติ	69	0.6
18. นานาชาตินิวา	40	0.3
รวม	12,521	100.0

จากตารางที่ 5.1 พบว่ามีโรงเรียนขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน ขนาดกลาง 4 โรงเรียน และ 11 โรงเรียนมีขนาดเล็ก สัดส่วนจำนวนนักเรียนที่มากเป็นอันดับแรกเป็นของโรงเรียนร่วมฤดีวิเทศศึกษา คือ ร้อยละ 17.0 อันดับสองเป็นของโรงเรียนบางกอกพัฒนาที่มีสัดส่วนจำนวนนักเรียนร้อยละ 14.4 และโรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ มีสัดส่วนจำนวนนักเรียนเป็นอันดับสามเท่ากับ ร้อยละ 14.3 ซึ่งแตกต่างจากอันดับสองเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 5.2 จำนวนนักเรียน และส่วนครองตลาดของโรงเรียนนานาชาติรวม 58 โรงเรียน โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์จำแนกตามโรงเรียน ในปี พ.ศ.2544

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
1. ร่วมฤดีวิเทศศึกษา	2,127	10.6
2. บางกอกพัฒนา	1,798	9.0
3. สถานศึกษานานาชาติ	1,785	8.9
4. นานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย	1,200	6.0
5. นานาชาติเอ็กมัย	1,191	6.0
6. นานาชาติฮาร์โรว์	713	3.6
7. นานาชาติเซนต์จอห์น	544	2.7
8. ไทย-ซิกซ์นานาชาติ	497	2.5
9. ประชาคมนานาชาติ	497	2.5
10. นานาชาติไทยจีน	441	2.2
11. นานาชาติแอดเวนตีส รามคำแหง	391	2.0
12. นานาชาติเดอะรีเจ้นท์ กรุงเทพ	380	1.9
13. ดี อเมริกันสคูล ออฟ แบงคอก (บางนา)	285	1.4
14. ดี อเมริกันสคูล ออฟ แบงคอก (สุขุมวิท)	262	1.3
15. นานาชาติเทร็ล	193	1.0
16. นานาชาติกรุงเทพ	108	0.5
17. รัศมีนานาชาติ	69	0.3
18. นานาชาตินีวา	40	0.2
โรงเรียนอื่นๆ 40 โรงเรียน	7,458	37.3
รวม	19,979	100.0

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์

ตามตารางที่ 5.2 ในปี พ.ศ.2544 มีโรงเรียนนานาชาติทั้งหมด 58 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 19,979 คน โดยโรงเรียนนานาชาติตามขอบเขตการศึกษา 18 โรงเรียน มีส่วนครองตลาดรวมถึงร้อยละ 62.7 และโรงเรียนอื่นๆอีก 40 โรงเรียน มีส่วนครองตลาดรวมร้อยละ 37.3

ตารางที่ 5.3 จำนวนนักเรียน และสัดส่วนจำนวนนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติ 18 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดสอนทุกระดับชั้นจำแนกตามโรงเรียน ในปี พ.ศ.2545

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
ขนาดใหญ่		
1. ร่วมฤดีวิเทศศึกษา	2,085	15.7
2. สถานศึกษานานาชาติ	1,894	14.3
3. บางกอกพัฒนา	1,975	14.9
ขนาดกลาง		
4. นานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย	1,230	9.3
5. นานาชาติเอ็กมัย	1,252	9.4
6. นานาชาติฮาร์โรว์	713	5.4
7. นานาชาติไทย-จีน	545	4.1
ขนาดเล็ก		
8. ไทย-ซิกซ์นานาชาติ	497	3.7
9. นานาชาติเซนต์จอห์น	489	3.7
10. ประชาคมนานาชาติ	486	3.7
11. นานาชาติเดอะรีเจ้นท์ กรุงเทพ	446	3.4
12. นานาชาติแอดเวนตีส์ รามคำแหง	375	2.8
13. ดี อเมริกัน สคูล ออฟ แบงคอก (บางนา)	350	2.6
14. ดี อเมริกัน สคูล ออฟ แบงคอก (สุขุมวิท)	302	2.3
15. นานาชาติเทวีล	240	1.8
16. นานาชาติกรุงเทพ	223	1.7
17. รัศมีนานาชาติ	117	0.9
18. นานาชาตินีวา	58	0.4
รวม	13,277	100.0

ส่วนในปี พ.ศ.2545 โรงเรียนขนาดใหญ่ยังคงมี 3 โรงเรียน จากตารางที่ 5.3 โรงเรียนร่วมฤทธิวิเทศศึกษามีสัดส่วนจำนวนนักเรียนเป็นอันดับหนึ่งเท่ากับร้อยละ 15.7 ส่วนอันดับสองและสามคือโรงเรียนสถานศึกษานานาชาติและโรงเรียนบางกอกพัฒนาตามลำดับ ซึ่งมีสัดส่วนจำนวนนักเรียนร้อยละ 14.9 และ 14.3 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กยังคงมี 4 และ 11 โรงเรียนตามลำดับ

ตารางที่ 5.4 สถิติจำนวนนักเรียน และส่วนครองตลาดของโรงเรียนนานาชาติรวม 67 โรงเรียน โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์จำแนกตามโรงเรียน ในปี พ.ศ.2545

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
1. ร่วมฤทธิวิเทศศึกษา	2,085	9.5
2. สถานศึกษานานาชาติ	1,894	8.6
3. บางกอกพัฒนา	1,975	9.0
4. นานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย	1,230	5.6
5. นานาชาติเอ็กมัย	1,252	5.7
6. นานาชาติฮาร์โรว์	713	3.3
7. นานาชาติไทย-จีน	545	2.5
8. ไทย-ซิกซ์นานาชาติ	497	2.3
9. นานาชาติเซนต์จอห์น	489	2.2
10. ประชาคมนานาชาติ	486	2.2
11. นานาชาติเดอะรีเจ้นท์ กรุงเทพฯ	446	2.0
12. นานาชาติแอดเวนตีส รามคำแหง	375	1.7
13. ดี อเมริกัน สคูล ออฟ แบลคคอก (บางนา)	350	1.6
14. ดี อเมริกัน สคูล ออฟ แบลคคอก (สุขุมวิท)	302	1.4
15. นานาชาติเทร็ด	240	1.1
16. นานาชาติกรุงเทพ	223	1.0
17. รัศมีนานาชาติ	117	0.5
18. นานาชาตินีวา	58	0.3
โรงเรียนอื่นๆ 49 โรงเรียน	8,627	39.4
รวม	21,904	100.0

ที่มา: หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ วันที่ 2-8 มิถุนายน พ.ศ.2546

จากตารางที่ 5.4 ในปี พ.ศ.2545 มีโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นเป็น 58 โรงเรียน จะเห็นได้ว่า 18 โรงเรียนมีส่วนครองตลาดรวมร้อยละ 60.6 ลดลงจากปี พ.ศ.2544 เนื่องจากมีจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้น และโรงเรียนอื่นๆอีก 49 โรงเรียน มีส่วนครองตลาดรวมร้อยละ 39.4

ตารางที่ 5.5 จำนวนนักเรียน และสัดส่วนจำนวนนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติ 18 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดสอนทุกระดับชั้นจำแนกตามโรงเรียน ในปี พ.ศ.2546

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
ขนาดใหญ่		
1. ร่วมฤดีวิเทศศึกษา	2,064	14.8
2. บางกอกพัฒนา	2,008	14.4
3. สถานศึกษานานาชาติ	1,729	12.4
ขนาดกลาง		
4. นานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย	1,270	9.1
5. นานาชาติเอกมัย	1,249	9.0
6. นานาชาติฮาร์โรว์	839	6.0
7. นานาชาติไทย-จีน	623	4.5
8. นานาชาติแอดเวนตีส รามคำแหง	580	4.2
9. ไทย-ซิกซ์นานาชาติ	524	3.8
ขนาดเล็ก		
10. ประชาคมนานาชาติ	493	3.5
11. นานาชาติเดอะรีเจ้นท์ กรุงเทพ	489	3.5
12. ดี อเมริกัน สคูล ออฟ แบลคคอก (บางนา)	405	2.9
13. นานาชาติเซนต์จอห์น	395	2.8
14. นานาชาตินีวา	357	2.6
15. ดี อเมริกัน สคูล ออฟ แบลคคอก (สุขุมวิท)	287	2.1
16. นานาชาติเทรวิล	237	1.7
17. นานาชาติกรุงเทพ	220	1.6
18. รัศมีนานาชาติ	150	1.1
รวม	13,919	100.0

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 5.5 ในปี พ.ศ.2546 สัดส่วนจำนวนนักเรียนอันดับหนึ่ง ยังคงเป็นโรงเรียนร่วมฤทธิวิเทศศึกษา คือร้อยละ 14.8 โรงเรียนบางกอกพัฒนาและโรงเรียน สถานศึกษานานาชาติ มีสัดส่วนจำนวนนักเรียนเป็นอันดับสองและสามตามลำดับ คือร้อยละ 14.4 และ 12.4 ตามลำดับ ส่วนจำนวนโรงเรียนขนาดอื่นๆจะมีการเปลี่ยนแปลงจากสองปีที่ผ่านมา โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 6 โรงเรียน และมีโรงเรียนขนาดเล็กลดลงเป็น 9 โรงเรียน ตารางที่ 5.6 สถิติจำนวนนักเรียน และส่วนครองตลาดของโรงเรียนนานาชาติรวม 71 โรงเรียน โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์จำแนกตามโรงเรียน ในปี พ.ศ.2546

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
1. ร่วมฤทธิวิเทศศึกษา	2,064	8.7
2. บางกอกพัฒนา	2,008	8.5
3. สถานศึกษานานาชาติ	1,729	7.3
4. นานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย	1,270	5.4
5. นานาชาติเอกมัย	1,249	5.3
6. นานาชาติฮาร์โรว์	839	3.5
7. นานาชาติไทย-จีน	623	2.6
8. นานาชาติแอดเวนตีส รามคำแหง	580	2.4
9. ไทย-ซิกซ์นานาชาติ	524	2.2
10. ประชาคมนานาชาติ	493	2.1
11. นานาชาติเดอะรีเจ้นท์ กรุงเทพ	489	2.1
12. ดี อเมริกัน สคูล ออฟ แบงคอก (บางนา)	405	1.7
13. นานาชาติเซนต์จอห์น	395	1.7
14. นานาชาตินีวา	357	1.5
15. ดี อเมริกัน สคูล ออฟ แบงคอก (สุขุมวิท)	287	1.2
16. นานาชาติเทร็ล	237	1.0
17. นานาชาติกรุงเทพ	220	0.9
18. รัศมีนานาชาติ	150	0.6
โรงเรียนอื่นๆ 53 โรงเรียน	9,781	41.3
รวม	23,700^P	100.0

ที่มา: กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์

หมายเหตุ: P = ตัวเลขคาดการณ์

เมื่อพิจารณาถึงส่วนครองตลาดของแต่ละโรงเรียนในปี พ.ศ.2546 ตามตารางที่ 5.6 จะพบว่าในปี พ.ศ.2546 มีโรงเรียนนานาชาติทั้งหมด 71 โรงเรียน โรงเรียนตามขอบเขตการศึกษา 18 โรงเรียน มีส่วนครองตลาดรวมร้อยละ 58.7 ลดลงจากปี พ.ศ.2545 และโรงเรียนอื่นๆอีก 53 โรงเรียน มีส่วนครองตลาดรวมร้อยละ 41.3 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2545 เนื่องจากมีจำนวนโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้น สามารถดึงส่วนครองตลาดมาจากโรงเรียนนานาชาติ 18 โรงเรียนตามขอบเขตการศึกษามาได้บางส่วน

ตารางที่ 5.7 ระดับการกระจุกตัวของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดสอนทุกระดับชั้น โดยใช้สัดส่วนจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนระหว่างปี พ.ศ.2544-2546

ดัชนี	2544	2545	2546
CR3	45.61	44.85	41.68
CR4	55.19	54.11	50.80
CR5	64.70	63.54	59.77
HSI	0.10075556	0.09712133	0.08927387

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในตารางที่ 5.1, 5.3 และ 5.5

ผลการวิเคราะห์ด้านการกระจุกตัวด้วยอัตราส่วนการกระจุกตัว (Concentration Ratio หรือ CR) และดัชนีเฮอริฟิดัล (Herfindahl Summary Index หรือ HSI) โดยการใช้ข้อมูลด้านส่วนแบ่งตลาดจากจำนวนนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติที่เปิดสอนทุกระดับชั้นแบ่งตามโรงเรียนในปี พ.ศ.2544-2546 ที่แสดงในตารางที่ 5.1, 5.3 และ 5.5 จะได้ผลการคำนวณดังแสดงในตารางที่ 5.7 จะพบว่า อัตราส่วนการกระจุกตัวของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติรายใหญ่ 3 รายแรก (CR_3) มีค่าลดลงเรื่อยๆในแต่ละปี คือในปี พ.ศ.2544 มีค่าเท่ากับร้อยละ 45.61 แล้วลดลงเป็นร้อยละ 44.85 และ 41.68 ในปี พ.ศ.2545 และ 2546 ตามลำดับ หากพิจารณาอัตราส่วนการกระจุกตัวของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติรายใหญ่ 4 รายแรก (CR_4) ในปี พ.ศ.2544 มีค่าประมาณร้อยละ 55.19 และลดลงในปี พ.ศ.2545 และ 2546 คือมีค่าร้อยละ 54.11 และ 50.80 ตามลำดับ และเมื่อทำการวัดอัตราส่วนการกระจุกตัวของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติรายใหญ่ 5 รายแรก พบว่า มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน คือ มีค่าเท่ากับร้อยละ 64.70, 63.54 และ 59.77 ในปี พ.ศ.2544, 2545 และ 2546 ตามลำดับ

หากทำการวัดการกระจุกตัวด้วยดัชนีเฮอริฟิดัล (Herfindahl Summary Index หรือ HSI) ซึ่งพิจารณาทุกหน่วยธุรกิจ พบว่าในปี พ.ศ.2544 มีค่า HSI เท่ากับ 0.10075556 แล้ว

ลดลงในปี พ.ศ.2545 เป็น 0.09712133 และมีค่าลดลงอีกเช่นกันในปี พ.ศ.2546 เป็น 0.08927387

เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการกระจุกตัวด้วย อัตราส่วนการกระจุกตัว (CR) จะเห็นได้ว่าค่าอัตราส่วนการกระจุกตัวของโรงเรียนนานาชาติ 3,4 และ5 รายแรก มีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ34 ถึงร้อยละ 66 แสดงว่าธุรกิจนี้มีระดับการกระจุกตัวปานกลางค่อนข้างสูง ทำให้มีการแข่งขันกันในระดับหนึ่ง ส่วนเกณฑ์ในการวิเคราะห์ระดับการกระจุกตัวด้วยดัชนีเฮอร์ฟิตต์ลัน นั้น จะพิจารณาจากค่าHSI ที่ได้จากการคำนวณมาเปรียบเทียบกับค่าHSI = 0.055556 ซึ่งเป็นค่าการกระจุกตัวที่ต่ำสุด(1/n)เมื่อธุรกิจนั้นอยู่ในตลาดแข่งขันสมบูรณ์ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าHSI ที่คำนวณได้กับค่าการกระจุกตัวต่ำสุด พบว่าในปี พ.ศ.2544 ค่าHSI ต่างจากค่าHSIต่ำสุดเท่ากับ 0.04519956 ส่วนในปี พ.ศ. 2545 และ 2546 ค่าHSI ต่างจากค่าHSIต่ำสุดเท่ากับ 0.04156533 และ 0.03371787 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าคุณค่าการกระจุกตัวมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการกระจุกตัวที่ได้จากการคำนวณในแต่ละวิธี จะเห็นว่าค่าที่ไม่เท่ากัน เมื่อพิจารณาระดับการกระจุกตัวเปรียบเทียบกัน จะพบว่ามีค่าลดลงทุกปี เนื่องจากส่วนแบ่งตลาดของแต่ละโรงเรียนจะมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะมีสัดส่วนจำนวนนักเรียนลดลง แสดงถึงการกระจุกตัวลดลงในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติด้วย โดยมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 34-66 เมื่อพิจารณาระดับการกระจุกตัวจากวิธีดัชนีเฮอร์ฟิตต์ลัน ก็พบว่ามีค่าลดลงทุกปีเช่นกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าการวัดระดับการกระจุกตัวของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ โดยใช้ข้อมูลด้านจำนวนนักเรียน พบว่ามีระดับการกระจุกตัวในระดับปานกลาง ส่งผลให้มีการแข่งขันกันในระดับปานกลาง แต่ค่อนข้างน้อย อาจเป็นเพราะมีการผูกขาดปรากฏอยู่บ้าง สังเกตได้จากสัดส่วนจำนวนนักเรียนของธุรกิจรายใหญ่รายแรกๆที่สูงกว่าธุรกิจรายอื่นอย่างเห็นได้ชัด แต่อย่างไรก็ตามระดับการกระจุกตัวของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อยๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการแข่งขันกันภายในธุรกิจนี้มากขึ้นเป็นลำดับ

5.1.2 ความแตกต่างของสินค้าหรือบริการที่เสนอขาย

ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือบริการแต่ละชนิดของผู้บริโภคย่อมมีการเปรียบเทียบตัวสินค้าหรือบริการของผู้ผลิตแต่ละรายว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันในด้านใดบ้าง เพื่อให้ได้รับสินค้าหรือบริการที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด การเลือกโรงเรียนนานาชาติก็เช่นกัน ผู้ปกครองมักทำการเปรียบเทียบโรงเรียนต่างๆว่ามีลักษณะอย่างไร มีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ในด้านใดบ้าง

การศึกษาถึงโครงสร้างตลาดของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติจำเป็นต้องพิจารณาถึงความแตกต่างของสินค้าหรือบริการเสนอขายในตลาด (Product Differentiated) ซึ่งก็คือลักษณะของโรงเรียนในด้านต่างๆด้วย จากการศึกษาถึงความแตกต่างของโรงเรียนนานาชาติ พบว่า มีความแตกต่างเกิดขึ้นในส่วนจากรายละเอียดในแต่ละโรงเรียนที่มีผลต่อความรู้สึกและการตัดสินใจของผู้ปกครอง ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1) หลักสูตรและบุคลากร

ในแต่ละโรงเรียนจะเลือกใช้หลักสูตรที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความถนัดและปรัชญาการศึกษาของแต่ละโรงเรียน แม้ว่าในการศึกษาคั้งนี้ จะมีการกำหนดขอบเขตในการศึกษาเฉพาะโรงเรียนนานาชาติที่ใช้ระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และระบบ IB แต่ในแต่ละหลักสูตรยังมีความแตกต่างกันในด้านความเข้มข้นทางวิชาการและการสืบแบบต่างๆที่โรงเรียนได้มีการเตรียมไว้ให้นักเรียนเลือกได้ตามความต้องการ นอกจากนี้บุคลากรในแต่ละโรงเรียนยังมีความแตกต่างกันในการคัดเลือกและสัดส่วนของครูเจ้าของภาษา ในบางโรงเรียนมีสัดส่วนสูง แต่บางโรงเรียนมีสัดส่วนที่ต่ำกว่าแต่เน้นที่ครูมีวุฒิการศึกษาสูงกว่า

2) สิ่งอำนวยความสะดวก

ความแตกต่างทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนมีความสำคัญมาก เนื่องจากสามารถสัมผัสและรับรู้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งโรงเรียนนานาชาติเองก็ให้ความสำคัญกับส่วนนี้ค่อนข้างมาก ในแต่ละโรงเรียนจะมีความพร้อมในสิ่งอำนวยความสะดวกต่างกันตามความสามารถทางทุนทรัพย์ แต่ทุกโรงเรียนพยายามสร้างและสรรหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยมาใช้ภายในโรงเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ อาคารเรียน ห้องประชุม และห้องปฏิบัติการต่างๆที่ทันสมัย ในบางโรงเรียนได้มีการสร้างอาคารเรียนเลียนแบบโรงเรียนในต่างประเทศ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีความเป็นนานาชาติและแตกต่างจากโรงเรียนนานาชาติทั่วไป

3) สถานที่ตั้งและบรรยากาศ

โดยทั่วไปโรงเรียนนานาชาติจะตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวก ซึ่งอาจแบ่งได้ชัดเจน คือ ใจกลางเมือง และชานเมืองที่อยู่ใกล้ทางด่วนและการจราจรไม่ติดขัดมากนัก เพื่อความสะดวกของนักเรียนและผู้ปกครอง นอกจากนี้บรรยากาศภายในโรงเรียนยังมีความแตกต่างกัน เนื่องจากในบางโรงเรียนจะมีบรรยากาศในการเรียนรู้แบบมีระเบียบวินัยเคร่งครัด

หรือเป็นโรงเรียนสอนศาสนามาก่อน แต่ในบางโรงเรียนจะมีบรรยากาศที่เป็นกันเองและมีอิสระมาก

4) ภาพลักษณ์และการรับรองมาตรฐาน

ภาพลักษณ์ของแต่ละโรงเรียนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่โรงเรียนเปิดดำเนินการ โรงเรียนนานาชาติบางโรงเรียนอาจสร้างภาพลักษณ์จากชื่อเสียงที่สะสมมานาน หรือเป็นโรงเรียนที่มีในต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก เช่น โรงเรียนที่มีชื่อเดียวกับโรงเรียนในต่างประเทศ ซึ่งอาจแตกต่างกับโรงเรียนนานาชาติที่จัดตั้งขึ้นเองในประเทศไทย ในส่วนของการรับรองมาตรฐานนั้น มีหลายองค์กรที่ให้การรับรองมาตรฐานโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งจะมีมาตรฐานที่ต่างกันออกไป ทำให้คุณภาพของมาตรฐานที่โรงเรียนนานาชาติได้รับการรับรองนั้นต่างกันออกไป เช่นกันขึ้นอยู่กับแต่ละโรงเรียนว่าจะขอการรับรองจากองค์กรใด

จะเห็นได้ว่า ความแตกต่างที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่จะเป็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากผู้ผลิตหรือผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนนานาชาติเป็นผู้สร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ตั้งและบรรยากาศ และภาพลักษณ์และการรับรองมาตรฐาน ส่วนในด้านหลักสูตรจะมีความแตกต่างที่เกิดจากการเลือกใช้หลักสูตรของแต่ละโรงเรียน เนื่องจากเป็นวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเพื่อทำการเรียนการสอนในหลักสูตรนั้นๆ แต่รายละเอียดของหลักสูตรจะคงความเป็นมาตรฐานตามที่แต่ละหลักสูตรกำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนนานาชาติทุกโรงเรียนมีความพยายามที่จะสร้างจุดเด่นและความแตกต่างให้กับโรงเรียนของตนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง

5.1.3 ความยากง่ายหรืออุปสรรคในการเข้าหรือออกจากตลาด

ในการศึกษาเรื่องโครงสร้างตลาด ประเด็นของความยากง่ายหรืออุปสรรคในการเข้าหรือออกจากตลาดเป็นประเด็นที่ไม่อาจมองข้ามได้ ในส่วนของอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดจะเป็นการลดความสามารถของผู้ผลิตหรือธุรกิจรายใหม่ที่จะเข้ามาในตลาดหรือเข้ามาร่วมแข่งขัน ซึ่งอาจส่งผลดีต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ผลิตหรือธุรกิจรายเดิมในตลาดด้วย หากอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดมีมากจะทำให้มีการกระจุกตัวสูง ส่วนอุปสรรคในการออกจากตลาดจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ผลิตหรือธุรกิจรายเดิมในตลาดไม่สามารถหยุดทำการผลิตสินค้า บริการ หรือออกจากตลาดไปได้ ในการศึกษาครั้งนี้จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดและอุปสรรคในการออกจากตลาด

1) อุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด

จากการศึกษาพบว่าในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ มีอุปสรรคบางประการที่จะขัดขวางไม่ให้ผู้ผลิตหรือธุรกิจรายใหม่เข้าสู่ตลาด ดังต่อไปนี้

(1) อุปสรรคด้านเงินลงทุน ในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการเริ่มต้นจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติจะต้องมีพื้นที่ที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งต้องมีพื้นที่มากพอสมควรในทำเลที่เหมาะสม เช่น ในใจกลางเมือง หรือชานเมืองที่มีการคมนาคมสะดวก และสาธารณูปโภคที่ครบครัน นอกจากนี้พื้นที่หรือที่ดินแล้วยังต้องมีการลงทุนในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น อาคารเรียน หอประชุม สนามกีฬา สระว่ายน้ำ เป็นต้น ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้จะต้องมีความทันสมัย และเพียงพอเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในโรงเรียนด้วย นอกจากนี้ยังมีการลงทุนที่สำคัญคือ การลงทุนด้านบุคลากร ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา และบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ ในการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าจ้างจะมีอัตราที่สูงกว่าในโรงเรียนทั่วไป และอาจต้องจ่ายด้วยสกุลเงินต่างประเทศ ทำให้ต้องรับภาระความเสี่ยงในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนด้วย อีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญและต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก คือ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา วัสดุทัศนูปกรณ์ ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัยอยู่เสมอ อีกทั้งหนังสือเรียนที่ใช้ในโรงเรียนนานาชาติเป็นหนังสือของต่างประเทศต้องนำเข้าและปรับเปลี่ยนตามหลักสูตรของต่างประเทศที่อาจเปลี่ยนแปลงเป็นระยะๆ ด้วย การลงทุนในด้านต่างๆ ที่กล่าวมาจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนเริ่มต้นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ บุคลากร และอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นในโรงเรียนนานาชาติ เพื่อที่จะสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นแบบนานาชาติอย่างแท้จริง สิ่งที่สำคัญคือ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติต้องเสียค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมในอัตราที่สูงกว่าโรงเรียนทั่วไป ทำให้เกิดความคาดหวังถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและการเรียนรู้ที่โรงเรียนมีให้กับบุตรหลานของตนว่าต้องมีคุณภาพและคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป ทำให้ผู้ลงทุนต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนในสิ่งต่างๆ ที่กล่าวมาซึ่งอาจเป็นอุปสรรคสำหรับธุรกิจรายใหม่ที่สนใจจะเปิดโรงเรียนนานาชาติ เพราะการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาตินั้นภาครัฐยังไม่มียุทธศาสตร์นโยบายให้การสนับสนุนด้านการเงินแต่อย่างใด อุปสรรคด้านเงินลงทุนนี้อาจส่งผลดีให้กับธุรกิจรายเดิมเนื่องจากทำให้ธุรกิจรายใหม่เข้ามาแข่งขันได้ยากและธุรกิจรายเดิมก็จะได้เปรียบในการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ ได้จากเงินทุนหมุนเวียนที่ได้จากการเก็บค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมในแต่ละปีการศึกษา

(2) อุปสรรคจากชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของธุรกิจรายเดิม เนื่องจากการศึกษาเป็นการปลูกฝังและสร้างพื้นฐานที่ดีให้กับชีวิต ทำให้การเลือกสถานศึกษาให้กับบุตรหลานนั้น ผู้ปกครองจะต้องเลือกและไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้สถานศึกษาที่ดีและเหมาะสมกับบุตรหลานมากที่สุด การเลือกโรงเรียนนานาชาติก็เช่นกัน ผู้ปกครองจะนิยมเลือกโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ไม่ว่าจะในด้านความเข้มข้นทางวิชาการและภาษาอังกฤษ มีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ และที่สำคัญต้องเป็นโรงเรียนที่มีความน่าเชื่อถือ คือได้รับการรับรองจากองค์กรทางการศึกษาที่น่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นอุปสรรคหนึ่งสำหรับธุรกิจรายใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาด เนื่องจากธุรกิจรายเดิมหรือโรงเรียนที่เปิดมาก่อนจะได้เปรียบที่ได้สะสมชื่อเสียงและมีความน่าเชื่อถือมาก่อน ซึ่งบางโรงเรียนเปิดมาเป็นเวลานานตั้งแต่เริ่มมีโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ยิ่งทำให้ผู้ปกครองต้องการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนนั้น นอกจากนี้ยังมีธุรกิจรายเดิมบางรายที่เป็นโรงเรียนนานาชาติที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษาในต่างประเทศและใช้ชื่อตามสถานศึกษาในต่างประเทศก็ยิ่งสร้างความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น ดังนั้นหากธุรกิจรายใหม่จะต้องคำนึงถึงอุปสรรคในด้านชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือให้มาก ในระยะแรกอาจต้องพยายามสร้างชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือด้วยวิธีการต่างๆ หากผ่านพ้นในระยะเริ่มต้น 2-3 ปีแรกไปได้ โอกาสประสบความสำเร็จในธุรกิจนี้จะมีมากขึ้น

(3) อุปสรรคด้านกฎหมาย แม้ว่าในปัจจุบันจะอนุญาตให้เปิดหรือจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติได้อย่างเสรี แต่ก็ยังคงมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งและดำเนินกิจการโรงเรียนนานาชาติไว้อย่างละเอียด โรงเรียนนานาชาติถือว่าเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทหนึ่งที่มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้ควบคุมดูแล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติที่ครอบคลุมทุกด้าน กล่าวคือ คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตจัดตั้งที่ต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด สถานที่ตั้งของโรงเรียนต้องมีลักษณะที่ดินและขนาดที่เหมาะสม อาคารและการออกแบบต้องผ่านการอนุมัติจากส่วนราชการตามที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ใช้จะต้องผ่านการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ คุณสมบัติของผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 และที่สำคัญโรงเรียนจะต้องผ่านการประกันคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต่างๆตามที่กำหนดในระยะเวลา 1-2 ปี รวมทั้งครูชาวต่างชาติที่จะสอนในโรงเรียนนานาชาติจะต้องผ่านขั้นตอนการขอทำงานในประเทศไทย (Work Permit) และมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โรงเรียนนานาชาติที่จะจัดตั้งใหม่ต้องผ่านหลักเกณฑ์ทั้งหมดที่กำหนดไว้ที่มีความยุ่งยาก ซึ่งอาจจะต้องใช้เวลาและงบประมาณเป็นจำนวนมาก ทำให้เป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่งในการเข้าสู่ตลาดของธุรกิจรายใหม่

2) อุปสรรคในการออกจากตลาด

ในการศึกษาครั้งนี้นอกจากจะพบว่ามีอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ยังพบว่าธุรกิจโรงเรียนนานาชาติยังมีอุปสรรคในการออกจากตลาดอีกด้วย ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติเป็นการให้บริการทางการศึกษากับเด็ก อาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างอนาคตของเด็ก ซึ่งจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในระดับหนึ่งทั้งการให้ความรู้ทางวิชาการและการใช้ชีวิตในสังคม ดังนั้นหากธุรกิจโรงเรียนนานาชาติรายใดที่มีความจำเป็นต้องออกจากตลาดหรือล้มเลิกธุรกิจไป จะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อการศึกษาต่อของเด็ก ในส่วนของเด็กไทยอาจไม่มีปัญหามากนัก เนื่องจากอาจศึกษาต่อในโรงเรียนไทยได้ แต่เด็กต่างชาติที่จำเป็นต้องศึกษาในโรงเรียนนานาชาติเท่านั้นจะประสบปัญหาอย่างมาก เนื่องจากการสมัครเข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติค่อนข้างยาก ทำให้ความรับผิดชอบต่อเด็กนักเรียนจึงเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ธุรกิจรายเดิมจะต้องคำนึงถึงหากต้องการออกจากตลาด นอกจากนี้แล้วยังต้องคำนึงถึงครูในโรงเรียนที่โรงเรียนจะต้องเลิกจ้าง ซึ่งอาจมีข้อกำหนดต่างๆในกฎหมายแรงงานเกี่ยวกับการเลิกจ้างที่เจ้าของธุรกิจจะต้องปฏิบัติตามและมีการจ่ายเงินชดเชยตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย

จากการศึกษาถึงธุรกิจโรงเรียนนานาชาติทั้ง 18 โรงเรียนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จะพบว่า ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติรายใหญ่ 3-5 รายแรก มีสัดส่วนจำนวนนักเรียนประมาณร้อยละ 50 ซึ่งถือว่ามีระดับการกระจุกตัวในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เนื่องจากธุรกิจรายใหญ่เพียง 3-5 รายสามารถมีสัดส่วนจำนวนนักเรียนได้ถึงครึ่งหนึ่ง ทำให้มีการแข่งขันกันในระดับหนึ่งและปรากฏลักษณะของการผูกขาดอยู่ด้วย แต่อัตราส่วนการกระจุกตัวก็มีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากมีธุรกิจโรงเรียนนานาชาติเข้าสู่ตลาดมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติมีแนวโน้มที่จะแข่งขันกันมากขึ้นด้วย ประกอบกับลักษณะของสินค้าหรือบริการซึ่งก็คือลักษณะต่างๆของโรงเรียนนานาชาติก็มีความแตกต่างกันไปในรายละเอียดปลีกย่อยที่เป็นความแตกต่างเฉพาะของแต่ละโรงเรียน เช่น สภาพแวดล้อมในโรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น และความแตกต่างในความรู้สึกของผู้ปกครอง เช่น ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตามถึงโรงเรียนต่างๆจะมีความแตกต่างกัน แต่ก็สามารถใช้ทดแทนกันได้ เนื่องจากเป็นการให้การศึกษาคือความรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงอุปสรรคในการเข้าออกจากตลาด ก็พบว่ามีอุปสรรคในระดับหนึ่ง อุปสรรคที่สำคัญคือ ด้านเงินทุน ส่วนอุปสรรคด้านอื่นๆยังคงมีอยู่บ้าง แต่มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากการแก้ไขกฎหมายต่างๆให้ง่ายและสะดวกแก่ธุรกิจใหม่มากขึ้นกว่าในอดีตอย่างมาก และภาครัฐเข้ามาให้การสนับสนุนเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติในอนาคตด้วย จากการพิจารณาเงื่อนไขที่เป็นสิ่งกำหนดโครงสร้างตลาดทั้ง 3 ประการ คือ

จำนวนผู้ผลิตและการกระจุกตัวของธุรกิจ ความแตกต่างของสินค้าและบริการในตลาด และอุปสรรคในการเข้าออกจากตลาด จะเห็นได้ว่า เงื่อนไขทั้ง 3 ประการสนับสนุนว่าโครงสร้างตลาดของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition) คือเป็นธุรกิจที่มีผู้ผลิตจำนวนมากที่ให้บริการหรือผลิตสินค้าที่มีความแตกต่างกันแต่ใช้ทดแทนกันได้ และมีอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดบ้างแต่ไม่มากนัก มีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติได้อย่างเสรี ประกอบกับธุรกิจโรงเรียนนานาชาติสามารถกำหนดราคา ค่าเล่าเรียนและจำนวนนักเรียนที่รับเข้าเรียนได้ตามความต้องการในแต่ละปี ซึ่งถือเป็นลักษณะของการผูกขาดด้วย

5.2 ผลการศึกษาด้านพฤติกรรมกรรมการแข่งขัน

ในการวิเคราะห์ส่วนนี้จะพิจารณาถึงพฤติกรรมกรรมการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติตามขอบเขตที่กำหนด ซึ่งจะวิเคราะห์โดยแบ่งโรงเรียนนานาชาติออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ ซึ่งจะพิจารณาพฤติกรรมกรรมการแข่งขันตามแนวคิดพฤติกรรมตลาดและแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งจะแบ่งพฤติกรรมกรรมการแข่งขันของธุรกิจออกเป็น 2 ส่วน คือ พฤติกรรมด้านราคาและพฤติกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคา

การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนนานาชาติต่างๆทั้งหมด 13 โรงเรียน นอกจากนี้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มีการออกแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติที่อยู่ภายในขอบเขตการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งสามารถแบ่งแบบสอบถามออกเป็นข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนและผู้ปกครอง เช่น ระดับชั้นของนักเรียน ความสัมพันธ์ของนักเรียนและผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นต้น ข้อมูลด้านการเงิน คือ รายได้ของผู้ปกครองและผู้รับภาระค่าใช้จ่ายของนักเรียน และข้อมูลที่สำคัญคือ ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลหรือปัจจัยต่างๆที่ผู้ปกครองคำนึงถึงในการเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ โดยให้ผู้ปกครองเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง เช่น ปัจจัยด้านภาษา ด้านสถานที่ตั้ง ด้านค่าเล่าเรียน ด้านบุคลากร เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมกรรมการแข่งขันของโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาว่าการแข่งขันในด้านต่างๆของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติโดยการพัฒนาปรับปรุงสิ่งต่างๆในโรงเรียนนั้นตรงกับความต้องการของผู้ปกครองหรือช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองได้เพิ่มขึ้นหรือไม่ โดยที่ความต้องการของผู้ปกครองหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกโรงเรียนสามารถสะท้อนได้ถึงสิ่งที่โรงเรียนนานาชาติจะต้องให้ความสนใจและพยายามปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนของตนให้ตรงความต้องการเหล่านั้นซึ่งนำมาสู่การแข่งขันในด้านต่างๆในที่สุด

การออกแบบสอบถามในการศึกษาคั้งนี้ได้มีการคำนวณจำนวนแบบสอบถามที่จะแจกทั้งหมดเท่ากับ 388.8 ชุด ทำการปัดเศษให้เป็นจำนวนเต็มเท่ากับ 390 ชุด แล้วทำการคำนวณจำนวนแบบสอบถามที่จะกระจายไปตามโรงเรียนต่างๆตามสัดส่วนจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน และทำการปัดเศษตัวเลขทำให้ได้แบบสอบถามรวม 399 ชุด แต่เนื่องจากการตอบกลับของแบบสอบถามอาจไม่มากนักจึงมีการเพิ่มการแจกแบบสอบถามในแต่ละโรงเรียนอีกร้อยละ 50 ทำให้มีการออกแบบสอบถามรวม 603 ชุด อย่างไรก็ตามมีบางโรงเรียนที่ไม่อนุญาตให้แจกแบบสอบถามทั้งหมด 5 โรงเรียน คิดเป็นแบบสอบถาม 112 ชุด ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้จึงมีการออกแบบสอบถามทั้งสิ้น 491 ชุด ใน 13 โรงเรียน ซึ่งได้รับการตอบกลับทั้งหมด 226 ชุด คิดเป็นร้อยละ 46.03 และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถใช้ในการวิเคราะห์ผลได้ 197 ชุด คิดเป็นร้อยละ 40.12 ของแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 จำนวนแบบสอบถามที่แจกให้กับผู้ปกครองในโรงเรียนนานาชาติ 13 โรงเรียน

โรงเรียน	จำนวน แบบสอบถาม	จำนวน แบบสอบถามที่ แจกจริง	จำนวน แบบสอบถามที่ ได้รับคืน	จำนวน แบบสอบถามที่ สมบูรณ์
ขนาดใหญ่	164	247	77	61
ขนาดกลาง	106	160	93	85
ขนาดเล็ก	55	84	56	51
รวม	325	491	226	197
	คิดเป็นร้อยละ	100	46.0	40.1

เมื่อทำการวิเคราะห์ถึงกลุ่มเป้าหมายหรือการแบ่งส่วนตลาดสำหรับโรงเรียนนานาชาติ พบว่า เดิมโรงเรียนนานาชาติเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นสำหรับบุตรหลานชาวต่างประเทศในประเทศไทยเป็นหลัก ต่อมาผู้ให้ความสนใจที่จะเข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น ทำให้โรงเรียนนานาชาติมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือแบ่งส่วนตลาดที่กว้างออกไปกว่าเดิม กล่าวคือ เนื่องจากค่าเล่าเรียนในโรงเรียนนานาชาติจะสูงกว่าโรงเรียนไทยมาก ทำให้ผู้ที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนจะต้องเป็นผู้มีฐานะเพียงพอที่จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้ และกฎหมายในปัจจุบันอนุญาตให้เด็กไทยสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้อย่างไม่มีเงื่อนไข ประกอบกับปัจจุบันผู้ปกครองเริ่มหันมาให้ความเชื่อถือโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมากขึ้นจึงส่งบุตรหลานเข้าเรียนในประเทศแทนที่จะส่งไปเรียนในต่างประเทศที่มีค่าใช้จ่ายสูงและมีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ทำให้กลุ่มเป้าหมายหรือตลาดของโรงเรียนนานาชาติในปัจจุบันยังคงเป็นบุตรหลานของชาวต่างชาติใน

ประเทศไทยเป็นหลัก แต่มีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายใหม่เข้าไป คือเด็กไทยที่ต้องการความรู้ด้านภาษาอังกฤษและบุตรหลานของผู้มีฐานะ จะเห็นได้จากผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติจะมีระดับรายได้สูง จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม 197 ชุด พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีระดับรายได้ 150,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป ถึงร้อยละ 51.8 รองลงมาคือ 100,001-150,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 24.4 ดังแสดงในตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.9 ระดับรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติจำแนกตามขนาด

ระดับรายได้	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 50,000บาท	0	2	0	2	1.0
50,001-100,000	12	18	15	45	22.8
100,001-150,000	8	20	20	48	24.4
150,001 ขึ้นไป	41	45	15	102	51.8
รวม	61	85	51	197	100.0

นอกจากกลุ่มเป้าหมายคือผู้ที่อยู่ในประเทศไทยแล้ว คาดว่าในอนาคตหากไทยประสบความสำเร็จในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้นมาจะเป็นบุตรหลานของชาวต่างชาติในประเทศใกล้เคียงที่ผู้ปกครองส่งเข้ามาเรียนในประเทศไทย แทนที่จะส่งไปยังประเทศทางตะวันตก เนื่องจากประเทศไทยก็มีสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับและมีค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่าด้วย

จากการออกแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติเพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ โดยให้ผู้ปกครองจัดอันดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ 5 อันดับจากทั้งหมด 10 ปัจจัย ซึ่งผลของแบบสอบถามจากผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่ 61 ชุด แสดงในตารางที่ 5.10

ตารางที่ 5.10 การจัดอันดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียน
ในโรงเรียนนานาชาติของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่ รวม
61 ชุด

ปัจจัย	การให้อันดับความสำคัญ									
	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3		อันดับที่ 4		อันดับที่ 5	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ด้านความรู้ภาษาอังกฤษ	26	42.6	14	23.0	3	4.9	0	0	4	6.5
ด้านการศึกษาต่อ	5	8.2	9	14.7	6	9.9	7	11.5	2	3.3
ด้านที่ตั้งของโรงเรียน	5	8.2	5	8.2	6	9.9	4	6.5	3	4.9
ด้านหลักสูตรและวิชาการ	9	14.7	10	16.4	10	16.4	5	8.2	4	6.5
ด้านคุณภาพบุคลากร	2	3.3	7	11.5	13	21.4	9	14.7	8	13.2
ด้านค่าเล่าเรียน	0	0	1	1.6	4	6.5	2	3.3	2	3.3
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0	0	6	9.9	3	4.9	19	31.3	9	14.7
ด้านจำนวนนักเรียนต่อห้อง	2	3.3	3	4.9	9	14.7	7	11.5	9	14.7
ด้านบรรยากาศ	3	4.9	0	0	3	4.9	4	6.5	11	18.2
ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน	2	3.3	5	8.2	4	6.5	4	6.5	9	14.7
อื่นๆ	7	11.5	1	1.6	0	0	0	0	0	0
รวม	61	100	61	100	61	100	61	100	61	100

จากตารางที่ 5.10 พบว่าผลรวมทางแนวตั้งของตารางในแต่ละอันดับความสำคัญจะเท่ากับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน แต่ในแนวนอนในแต่ละปัจจัยจะมีผลรวมไม่เท่ากัน เนื่องจากผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยนั้นทุกคน ทำให้ผลรวมทางแนวตั้งและแนวนอนไม่เท่ากัน ซึ่งจะเป็นเช่นนี้ในทุกตารางการจัดอันดับความสำคัญปัจจัยต่างๆของผู้ปกครอง

เมื่อพิจารณาตารางที่ 5.10 พบว่า สำหรับผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญในการตัดสินใจเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการให้ความสำคัญในอันดับที่ 1 และ 2 ปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษเป็นปัจจัยที่มีผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นจำนวนมากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 42.6 และ 23.0 ตามลำดับ ในอันดับที่ 3 ปัจจัยด้านคุณภาพบุคลากรเป็นปัจจัยที่มีจำนวนผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.4 ส่วนในอันดับที่ 4 ผู้ปกครองเลือกตอบปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นจำนวนมากที่สุด คิด

เป็นร้อยละ 31.3 และในอันดับที่ 5 ปัจจัยด้านบรรยากาศคือสิ่งที่ผู้ปกครองตอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.2

ส่วนในการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง ได้รับแบบสอบถามตอบกลับที่สมบูรณ์ทั้งหมด 85 ชุด ดังมีผลการสำรวจแสดงในตารางที่ 5.11

ตารางที่ 5.11 การจัดอันดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติขนาดกลาง รวม 85 ชุด

ปัจจัย	การให้อันดับความสำคัญ									
	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3		อันดับที่ 4		อันดับที่ 5	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ด้านความรู้ภาษาอังกฤษ	52	61.2	15	17.7	4	4.7	4	4.7	0	0
ด้านการศึกษาต่อ	7	8.2	15	17.7	5	5.9	6	7.1	7	8.2
ด้านที่ตั้งของโรงเรียน	5	5.9	2	2.3	5	5.9	9	10.6	11	12.9
ด้านหลักสูตรและวิชาการ	3	3.5	4	4.7	11	12.9	3	3.5	11	12.9
ด้านคุณภาพบุคลากร	1	1.2	16	18.8	16	18.8	7	8.2	7	8.2
ด้านค่าเล่าเรียน	0	0	7	8.2	10	11.8	16	18.8	5	5.9
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0	0	2	2.3	12	14.1	19	22.4	13	15.4
ด้านจำนวนนักเรียนต่อห้อง	1	1.2	10	11.8	11	12.9	11	12.9	8	9.4
ด้านบรรยากาศ	8	9.4	6	7.1	4	4.7	5	5.9	8	9.4
ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน	6	7.1	5	5.9	6	7.1	4	4.7	10	11.8
อื่นๆ	2	2.3	3	3.5	1	1.2	1	1.2	5	5.9
รวม	85	100	85	100	85	100	85	100	85	100

จากตารางที่ 5.11 เห็นได้ว่าการให้ความสำคัญของผู้ปกครองในอันดับที่ 1 ปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษยังคงเป็นปัจจัยที่มีจำนวนผู้ปกครองคำนึงถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.2 ในขณะที่ในอันดับที่ 2 และ 3 ปัจจัยด้านคุณภาพบุคลากรเป็นปัจจัยที่มีจำนวนผู้ปกครองเลือกตอบมากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 18.8 เท่ากัน เช่นเดียวกับในอันดับที่ 4 และ 5 ปัจจัยที่ผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นจำนวนมากที่สุดเป็นปัจจัยเดียวกัน คือ ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งผู้ปกครองให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 22.4 และเป็นอันดับที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 15.4

ส่วนในการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งได้รับแบบสอบถามตอบกลับที่สมบูรณ์ทั้งหมด 51 ชุด แสดงในตารางที่ 5.12

ตารางที่ 5.12 การจัดอันดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติขนาดเล็ก รวม 51 ชุด

ปัจจัย	การให้อันดับความสำคัญ									
	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3		อันดับที่ 4		อันดับที่ 5	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ด้านความรู้ภาษาอังกฤษ	31	60.8	11	21.6	4	7.8	1	2.0	0	0
ด้านการศึกษาต่อ	8	15.7	3	5.9	3	5.9	2	3.9	1	2.0
ด้านที่ตั้งของโรงเรียน	1	2.0	16	31.4	4	7.8	1	2.0	8	15.7
ด้านหลักสูตรและวิชาการ	6	11.7	6	11.7	4	7.8	5	9.8	5	9.8
ด้านคุณภาพบุคลากร	0	0	6	11.7	15	29.5	5	9.8	3	5.9
ด้านค่าเล่าเรียน	1	2.0	1	2.0	5	9.8	7	13.7	2	3.9
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0	0	2	3.9	9	17.7	12	23.5	8	15.7
ด้านจำนวนนักเรียนต่อห้อง	0	0	3	5.9	5	9.8	8	15.7	8	15.7
ด้านบรรยากาศ	0	0	1	2.0	0	0	3	5.9	10	19.6
ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน	2	3.9	2	3.9	2	3.9	6	11.7	6	11.7
อื่นๆ	2	3.9	0	0	0	0	1	2.0	0	0
รวม	51	100	51	100	51	100	51	100	51	100

จากตารางที่ 5.12 เห็นได้ว่าปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษยังมีความสำคัญกับการตัดสินใจของผู้ปกครองมาก เห็นได้จากการให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษเป็นปัจจัยที่มีจำนวนผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.8 ส่วนในอันดับที่ 2 ปัจจัยด้านที่ตั้งของโรงเรียนมีจำนวนผู้ปกครองคำนึงถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.4 ในอันดับที่ 3 ปัจจัยด้านคุณภาพบุคลากรมีจำนวนผู้ปกครองเลือกตอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.5 ส่วนในอันดับที่ 4 ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีผู้ปกครองเลือกตอบเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.5 และในอันดับที่ 5 ปัจจัยด้านบรรยากาศเป็นปัจจัยที่มีผู้ปกครองเลือกตอบเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.6

เมื่อนำความคิดเห็นของผู้ปกครองจากการสำรวจทั้งในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กมาสรุปรวมจะได้ผลการสำรวจรวม 197 ชุด แสดงในตารางที่ 5.13

ตารางที่ 5.13 การจัดอันดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติทุกขนาด รวม 197 ชุด

ปัจจัย	การให้อันดับความสำคัญ									
	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3		อันดับที่ 4		อันดับที่ 5	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ด้านความรู้ภาษาอังกฤษ	109	55.3	40	20.3	11	5.6	5	2.5	4	2.0
ด้านการศึกษาต่อ	20	10.2	27	13.7	14	7.1	15	7.6	10	5.1
ด้านที่ตั้งของโรงเรียน	11	5.6	23	11.7	15	7.6	14	7.1	22	11.2
ด้านหลักสูตรและวิชาการ	18	9.1	20	10.2	25	12.7	13	6.0	20	10.2
ด้านคุณภาพบุคลากร	3	1.5	29	14.7	44	22.4	21	10.6	18	9.1
ด้านค่าเล่าเรียน	1	0.5	9	4.6	19	9.6	25	12.7	9	4.6
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0	0	10	5.1	24	12.2	50	25.4	30	15.2
ด้านจำนวนนักเรียนต่อห้อง	3	1.5	16	8.1	25	12.7	26	13.2	25	12.7
ด้านบรรยากาศ	11	5.6	7	3.5	7	3.5	12	6.1	29	14.7
ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน	10	5.1	12	6.1	12	6.1	14	7.1	25	12.7
อื่นๆ	11	5.6	4	2.0	1	0.5	2	1.0	5	2.5
รวม	197	100	197	100	197	100	197	100	197	100

จากตารางที่ 5.13 พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญมาก ในอันดับที่ 1 และ 2 มีจำนวนผู้ปกครองคำนึงถึงหรือเลือกตอบปัจจัยนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.3 และ 20.3 ตามลำดับ ส่วนในอันดับที่ 3 ปัจจัยที่ผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นจำนวนมากที่สุดคือปัจจัยด้านคุณภาพบุคลากร และในอันดับที่ 4 และ 5 มีปัจจัยที่ผู้ปกครองเลือกตอบเป็นจำนวนมากที่สุดเป็นปัจจัยเดียวกัน คือ ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยในอันดับที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 25.4 และในอันดับที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 15.2

เห็นได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนทั้งในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กล้วน ปัจจัยที่มักติดอันดับในการเลือกของผู้ปกครองคือ ปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษ ด้านคุณภาพบุคลากร และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้โรงเรียนนานาชาติต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาปรับปรุงและพยายามแข่งขันในปัจจัยต่างๆเหล่านี้ให้

มาก เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองให้ตรงจุด ช่วยสร้างความพอใจให้กับผู้ปกครองทำให้ผู้ปกครองตัดสินใจเลือกโรงเรียนได้ง่ายขึ้น รวมถึงเป็นการสร้างจุดเด่นและสามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นๆได้ เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมกรรมการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ มีดังนี้

5.2.1 พฤติกรรมด้านราคา

ในการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการใดๆก็ตาม ผู้บริโภคมีปัจจัยหลายประการที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ ปัจจัยด้านราคาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากสำหรับผู้บริโภค บริการการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติเป็นบริการที่มีความแตกต่างไปจากบริการการศึกษาทั่วไป ทำให้มีกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเฉพาะ การจัดบริการที่มีคุณภาพและโดดเด่นกว่าคู่แข่งอื่นเป็นการแข่งขันที่สำคัญ แต่นอกเหนือจากตัวบริการแล้ว ราคาของบริการการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติ ก็ยังเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งที่ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติให้ความสำคัญ เพื่อใช้ในการแข่งขันในตลาดธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในปัจจุบัน

การพิจารณาถึงราคาของบริการการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติ จะพิจารณาถึงราคาหรือค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการศึกษา คือ ค่าเล่าเรียนในแต่ละระดับชั้น ค่าเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ค่าธรรมเนียมแรกเข้า และค่าบำรุงโรงเรียน โดยในที่นี้จะแบ่งการพิจารณาค่าเล่าเรียนและค่าเสริมภาษาตามระดับช่วงชั้น ดังนี้ ระดับอนุบาลและประถมศึกษา คือ K-G5 และ K-Y6 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ G6-8 และ Y7-9 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ G9-12 และ Y10-13 ในระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ตามลำดับ ซึ่งโรงเรียนแต่ละขนาดจะมีกลยุทธ์ในการกำหนดราคาที่แตกต่างกันออกไป

โรงเรียนขนาดใหญ่ การกำหนดราคาของโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีพื้นฐานมาจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน ค่าจ้างครูซึ่งจะเป็นส่วนใหญ่ของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลา ค่าอาคารสถานที่ และค่าบริหารจัดการ เป็นต้น ค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆของโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่จากแผนพับประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน แสดงดังตารางที่ 5.14

ตารางที่ 5.14 ค่าเล่าเรียนต่อปีการศึกษาและค่าใช้จ่ายอื่นๆของโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่แบ่งตามช่วงชั้น

โรงเรียน	ค่าเล่าเรียน				ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	
	อนุบาลและ ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่าเสริม ภาษาอังกฤษ	ค่าธรรมเนียม แรกเข้า	ค่าบำรุง โรงเรียน
ร่วมฤดีวิเทศศึกษา	256,400- 359,200	285,800- 390,600	307,600- 411,800	รวมใน ค่าเล่าเรียน	150,000	200,000
บางกอกพัฒนา	285,360- 302,190	401,160- 481,392	401,160- 511,956	75,000	200,000	30,000
สถานศึกษานานาชาติ	484,800	543,600	564,500	157,100	220,000	20,000

จากตารางที่ 5.14 จะเห็นได้ว่าค่าเล่าเรียนในช่วงชั้นเดียวกันของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ในระดับอนุบาลและประถมศึกษาโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนสูงที่สุดคือ โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนสูงที่สุดยังคงเป็นโรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ ส่วนโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนต่ำที่สุดในทุกช่วงชั้นคือ โรงเรียนร่วมฤดีวิเทศศึกษา เมื่อพิจารณาถึงค่าเสริมวิชาภาษาอังกฤษที่เด็กแต่ละคนมีความจำเป็นต้องเรียนที่แตกต่างกัน จะเห็นว่าค่าเสริมวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนร่วมฤดีวิเทศศึกษาได้กำหนดรวมเข้ากับค่าเล่าเรียนแล้ว กล่าวคือจะมีการแบ่งการเรียนออกเป็นหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่จำเป็นต้องมีการเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งรวมค่าเสริมวิชาภาษาอังกฤษเข้ากับค่าเล่าเรียนแล้ว จึงไม่มีค่าใช้จ่ายเสริมวิชาภาษาอังกฤษอีก ส่วนโรงเรียนสถานศึกษานานาชาติยังคงมีค่าเสริมวิชาภาษาอังกฤษที่สูงที่สุด ส่วนค่าใช้จ่ายอื่นๆ พบว่า ค่าธรรมเนียมแรกเข้าของทั้งสามโรงเรียนที่เก็บเพียงครั้งเดียวเมื่อเริ่มเข้าเรียนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งโรงเรียนสถานศึกษานานาชาติยังคงมีค่าธรรมเนียมแรกเข้าที่สูงที่สุด เมื่อพิจารณาถึงค่าบำรุงโรงเรียน พบว่าโรงเรียนร่วมฤดีวิเทศศึกษา จะเก็บเพียงครั้งเดียว 200,000 บาท ซึ่งเมื่อเฉลี่ยต่อปีการศึกษาหากนักเรียนเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลายจะเฉลี่ยปีการศึกษาละ 15,385 บาท ซึ่งใกล้เคียงกับโรงเรียนบางกอกพัฒนาและโรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ

เมื่อพิจารณาถึงราคาบริการการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่จะพบว่า ในส่วนของค่าเล่าเรียนจะมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะให้เหตุผลที่คล้ายกัน คือ ทุกโรงเรียนกำหนดค่าเล่าเรียนที่สอดคล้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง โดยที่โรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนต่ำจะมีนโยบายในการจ่ายเงินเดือนให้กับครูในอัตราที่ต่ำกว่าโรงเรียนอื่นๆ แต่ยังคงมีการคัดเลือกครูที่มีคุณภาพทัดเทียมกับโรงเรียนอื่นๆ ซึ่ง

การกำหนดค่าเล่าเรียนที่ไม่สูงมากนักก็เป็นอุปสรรคในด้านความเชื่อถือบ้าง กล่าวคือ ผู้ปกครองคนไทยมักมีค่านิยมในโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนสูง เนื่องจากเชื่อว่าจะมีคุณภาพดีกว่าตามค่าเล่าเรียนที่สูง ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีค่าเล่าเรียนสูงจะมีการพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมและสมเหตุสมผลกับค่าเล่าเรียน แต่หากพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีอัตราที่ใกล้เคียงกัน จะเห็นได้ว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่มีการแข่งขันกันในด้านราคาหรือการกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายต่างๆ เนื่องจากแต่ละโรงเรียนเชื่อมั่นในคุณภาพและความโดดเด่นในโรงเรียนของตนจึงกำหนดราคาที่มีความเหมาะสมและสมเหตุสมผลตามที่โรงเรียนได้พิจารณาแล้ว และอีกประการที่สำคัญคือการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนนานาชาตินั้น ผู้ปกครองจะต้องมีความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่าย ทำให้ค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ของโรงเรียนนานาชาติไม่เป็นปัญหาสำหรับการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่ที่รวบรวมจากแบบสอบถาม 61 ชุด โดยที่มีผู้ปกครองเห็นว่าปัจจัยด้านราคาหรือค่าเล่าเรียนมีผลต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติเพียง 9 ชุด คิดเป็นร้อยละ 14.8 เท่านั้น และผู้ปกครองเหล่านั้นให้ความสำคัญกับปัจจัยราคาหรือค่าเล่าเรียนในอันดับรองลงมาจากปัจจัยด้านอื่นๆ ดังแสดงในไว้แล้วตารางที่ 5.10 ดังนั้นราคาหรือค่าใช้จ่ายต่างๆ ของแต่ละโรงเรียนจึงไม่ได้เป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจของผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดใหญ่จึงไม่มีการแข่งขันกันในด้านราคา แต่จะแข่งขันกันในด้านอื่นๆ มากกว่า

โรงเรียนขนาดกลาง ในโรงเรียนขนาดกลางส่วนใหญ่จะกำหนดค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ โดยมีหลักเกณฑ์มาจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียนและบางโรงเรียนจะมีการพิจารณาค่าเล่าเรียนของโรงเรียนอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางและเปรียบเทียบไม่ให้เกิดแตกต่างกับโรงเรียนอื่นๆ ในระดับเดียวกันมากนัก ค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของโรงเรียนนานาชาติขนาดกลางที่รวบรวมจากแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน แสดงในตารางที่ 5.15

ตารางที่ 5.15 ค่าเล่าเรียนต่อปีการศึกษาและค่าใช้จ่ายอื่นๆของโรงเรียนนานาชาติขนาดกลางแบ่งตามช่วงชั้น

โรงเรียน	ค่าเล่าเรียน				ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	
	อนุบาลและ ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่าเสริม ภาษาอังกฤษ	ค่าธรรมเนียม แรกเข้า	ค่าบำรุง โรงเรียน
นานาชาติใหม่ แห่งประเทศไทย	216,400-	368,800	378,400-	57,200-	196,000	30,000
นานาชาติเอ็กมัย	64,000-	70,000-	72,500	รวมในค่า เล่าเรียน	60,000-	22,000-
	72,500	72,500			120,000	24,000
นานาชาติฮาร์โรว์	269,160-	364,650	395,250	28,350	90,000	*
	364,650					
นานาชาติไทย-จีน	139,150-	177,100	177,100-	30,000	100,000	*
	164,400		188,100			
นานาชาติแอดเวนติส รวมค่าแห่ง	80,000	80,000	85,000-	รวมในค่า เล่าเรียน	15,000	15,000-
			90,000			17,000
ไทย-ชิกซ์นานาชาติ	20,000-	65,550-	72,550	-	5,000-	*
	62,550	72,550			10,000	

หมายเหตุ: * หมายถึง ไม่เรียกเก็บ

จากตารางที่ 5.15 ค่าเล่าเรียนในระดับอนุบาลและประถมศึกษาโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนต่ำสุดและสูงสุดคือ โรงเรียนไทย-ชิกซ์นานาชาติและโรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์ ตามลำดับ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายโรงเรียนไทย-ชิกซ์นานาชาติและโรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทยมีค่าเล่าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำสุดและสูงสุดตามลำดับ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายค่าเล่าเรียนต่ำสุด คือโรงเรียนนานาชาติเอ็กมัยและสูงสุดคือโรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย ส่วนการเสริมวิชาภาษาอังกฤษบางโรงเรียนก็มีการจัดชั้นสำหรับนักเรียนที่ต้องเรียนเสริมวิชาภาษาอังกฤษและกำหนดค่าเสริมวิชาภาษาอังกฤษรวมเข้ากับค่าเล่าเรียนแล้ว นอกจากค่าเล่าเรียนและค่าเสริมวิชาภาษาอังกฤษยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ พบว่าค่าธรรมเนียมแรกเข้าจะจ่ายเพียงครั้งเดียวโรงเรียนที่มีค่าธรรมเนียมแรกเข้าสูงสุดคือ โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย ส่วนเงินบำรุงโรงเรียนนั้นบางโรงเรียนไม่มีการกำหนดอัตราตายตัว ซึ่งผู้ปกครองสามารถให้ความช่วยเหลือเป็นค่าบำรุงโรงเรียนหรือไม่ก็ได้ แต่บางโรงเรียนมีการกำหนดไว้เป็นอัตราตายตัว คืออยู่ระหว่าง 15,000-30,000 บาทต่อปีการศึกษา

เห็นได้ว่าการกำหนดค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆของโรงเรียนนานาชาติขนาดกลางมีความแตกต่างกันในแต่ละโรงเรียนอย่างมาก เนื่องจากโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนที่ไม่สูงมากนัก คือ โรงเรียนนานาชาติเอคมัย โรงเรียนนานาชาติไทย-จีน โรงเรียนนานาชาติแอดเวนตีสรามคำแหง และโรงเรียนไทย-ซิกซ์นานาชาติ เป็นโรงเรียนของมูลนิธิต่างๆที่ให้บริการการศึกษา กับบุคคลทั่วไป โดยไม่แสวงหากำไร ทำให้มีการกำหนดอัตราค่าเล่าเรียนที่ต่ำกว่าโรงเรียนอื่นๆ อย่างไรก็ตามโรงเรียนเหล่านี้ก็อาจมีความพร้อมด้านกายภาพที่แตกต่างไปจากโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนสูงกว่า และบุคลากรบางส่วนอาจไม่ใช่เจ้าของภาษา ทำให้มีค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือนที่ต่ำกว่า ส่วนโรงเรียนที่กำหนดค่าเล่าเรียนสูง คือโรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย และโรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์ ซึ่งโรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทยก็เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งในนามมูลนิธิเช่นกัน แต่มีความโดดเด่นในด้านการเรียนการสอน คือ เป็นโรงเรียนนานาชาติแห่งเดียวที่ใช้หลักสูตร IB ในทุกระดับการศึกษา ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งในการที่สามารถกำหนดค่าเล่าเรียนได้สูงกว่าโรงเรียนในขนาดเดียวกันได้ ส่วนโรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์ มีการกำหนดค่าเล่าเรียนในระดับใกล้เคียงกับโรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย โรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์เป็นโรงเรียนสาขา มาจากประเทศอังกฤษ มีมาตรฐานในทุกๆด้านเช่นเดียวกับโรงเรียนในประเทศอังกฤษ ซึ่งโรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์มีความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนที่คุ้มค่างับค่าเล่าเรียนที่สูงกว่าโรงเรียนอื่นๆ

ส่วนความคิดเห็นของผู้ปกครองในโรงเรียนนานาชาติขนาดกลางนั้น พบว่า ผู้ปกครองบางส่วนจากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามมีการคำนึงถึงปัจจัยด้านราคาหรือค่าเล่าเรียน ในการเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ กล่าวคือ จากการเก็บข้อมูล 85 ชุด มี 38 ชุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 44.7 ที่คำนึงถึงปัจจัยด้านราคาหรือค่าเล่าเรียน แต่อย่างไรก็ตาม โรงเรียนขนาดกลางจะไม่มีการแข่งขันกันในด้านราคาหรือค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายต่างๆ จะเห็นได้จากมีความแตกต่างระหว่างราคาของแต่ละโรงเรียนที่ชัดเจนมาก และไม่มีแนวโน้มที่แต่ละโรงเรียนจะปรับราคาเพิ่มหรือลดได้ เนื่องจากทุกโรงเรียนมีข้อจำกัดในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่ไม่สามารถจะกำหนดราคาที่ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้ และบางโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพที่จำกัดก็ไม่สามารถกำหนดราคาที่สูงเกินไปได้ ทำให้แต่ละโรงเรียนจะกำหนดค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายต่างๆตามค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียน และพยายามรักษามาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนไว้และพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อยๆ

โรงเรียนขนาดเล็ก ในการกำหนดค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายต่างๆของโรงเรียนขนาดเล็กจะกำหนดขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงภายในโรงเรียนเช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดอื่นๆ และมีการพิจารณาค่าเล่าเรียนของโรงเรียนอื่นๆเปรียบเทียบกับ เพื่อไม่ให้

แตกต่างกันมากนัก ซึ่งค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆของโรงเรียนขนาดเล็กรวบรวมจากแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนแสดงในตารางที่ 5.16

ตารางที่ 5.16 ค่าเล่าเรียนต่อปีการศึกษาและค่าใช้จ่ายอื่นๆของโรงเรียนนานาชาติขนาดเล็กแบ่งตามช่วงชั้น

โรงเรียน	ค่าเล่าเรียน				ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	
	อนุบาลและ ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่าเสริม ภาษาอังกฤษ	ค่าธรรมเนียม แรกเข้า	ค่าบำรุง โรงเรียน
ประชาคมนานาชาติ	202,200	218,000	239,400	60,000	200,000	30,000
นานาชาติเดอะรีเจ้นท์	231,000- 288,000	357,000	357,000	45,000- 90,000	*	*
ดิ อเมริกัน สคูล	210,000-	336,000	366,000	50,000-	120,000	*
ออฟ แวงคอก (บางนา)	324,000			70,000		
นานาชาติเซนต์จอห์น	262,950- 291,060	298,750	304,730	44,000- 66,000	5,500	20,000
นานาชาตินีวา	80,000	90,000- 100,000	100,000	35,000	60,000	*
ดิ อเมริกัน สคูล	210,000-	336,000	366,000	50,000-	120,000	*
ออฟ แวงคอก (สุขุมวิท)	324,000			70,000		
นานาชาติเทริล	130,500- 154,500	163,500- 169,500	169,500- 204,000	54,000	95,000	12,000
นานาชาติกรุงเทพ	120,000- 150,000	150,000- 160,000	170,000	60,000	50,000- 80,000	12,000- 16,000
รัศมีนานาชาติ	165,000- 219,000	240,000	249,000	60,000- 72,000	60,000	*

หมายเหตุ : * หมายถึง ไม่เรียกเก็บ

จากตารางที่ 5.16 พบว่าในระดับอนุบาลและประถมศึกษาโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนต่ำที่สุดคือโรงเรียนนานาชาตินีวา และค่าเล่าเรียนสูงสุด คือ โรงเรียนดิ อเมริกัน สคูล ออฟ แวงคอก ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายโรงเรียนนานาชาตินีวายังคงมีค่าเล่าเรียนต่ำที่สุด และโรงเรียนนานาชาติเดอะรีเจ้นท์ และโรงเรียนดิ อเมริกัน สคูล ออฟ แวงคอก มีค่าเล่าเรียนสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายตามลำดับ ด้านค่าเสริมวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนนานาชาตินีวามีอัตราที่ต่ำที่สุด และสูงสุดโรงเรียนนานาชาติเดอะรีเจ้นท์

ส่วนค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ พบว่าค่าธรรมเนียมแรกเข้าที่จ่ายเพียงครั้งเดียวของแต่ละโรงเรียนจะมีเพียงสองโรงเรียนที่แตกต่างจากโรงเรียนอื่นๆ อย่างมาก คือสูงและต่ำกว่าโรงเรียนอื่นอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่โรงเรียนประชาคมนานาชาติและโรงเรียนนานาชาติเซนต์จอร์ห์น ส่วนเงินบำรุงโรงเรียนมีเพียงบางโรงเรียนที่กำหนดเป็นอัตราตายตัว

เห็นได้ว่าอัตราค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของโรงเรียนนานาชาติขนาดเล็กมีความแตกต่างกันพอสมควร โรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนต่ำ เช่น โรงเรียนนานาชาตินิวา โรงเรียนนานาชาติกรุงเทพ จะเป็นโรงเรียนที่เปิดดำเนินการได้ไม่นานนัก ซึ่งการกำหนดอัตราค่าเล่าเรียนในระดับที่ไม่สูงนักอาจเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จะช่วยดึงดูดให้เป็นที่น่าสนใจของผู้ปกครอง ส่วนโรงเรียนอื่นๆ ที่มีค่าเล่าเรียนสูงกว่าจะเป็นโรงเรียนที่เปิดดำเนินการมาเป็นเวลาค่อนข้างนานแล้ว ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติขนาดเล็กให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านราคาและค่าเล่าเรียนเช่นกัน จากการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติขนาดเล็กโดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 51 ชุด มีผู้ปกครองที่เห็นว่าปัจจัยด้านราคาและค่าเล่าเรียนมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ 16 ชุด คิดเป็นร้อยละ 37.4 โดยที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านราคาในอันดับต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองจะให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 และ 4

อย่างไรก็ตาม การกำหนดราคาหรืออัตราค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่ใช่กลยุทธ์หลักในการแข่งขันของโรงเรียนนานาชาติขนาดเล็ก เนื่องจากแต่ละโรงเรียนกำหนดค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายต่างๆ จากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งหากกำหนดค่าเล่าเรียนไว้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายจริง อาจทำให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดทุนและประสบปัญหาทางการเงินได้ เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีความเสียเปรียบในด้านเงินทุนอยู่แล้ว นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการลงทุนเพื่อพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรับนักเรียนในอนาคต จึงเป็นไปได้ยากที่จะแข่งขันในด้านราคาในแง่ของการลดค่าเล่าเรียน เมื่อพิจารณาในแง่ของการกำหนดค่าเล่าเรียนในระดับสูง ซึ่งอาจใกล้เคียงกับโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดใหญ่เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ก็ยังคงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมักได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองน้อยกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ ทำให้ผู้ปกครองอาจตัดสินใจเลือกโรงเรียนในขนาดอื่นๆ แทนเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าค่าเล่าเรียนใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงไม่ปรากฏการแข่งขันในด้านราคาของโรงเรียนนานาชาติขนาดเล็กที่ชัดเจนมากนัก

จากการพิจารณาถึงการกำหนดค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของโรงเรียนนานาชาติขนาดต่างๆ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ สูงที่สุด

รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ โดยโรงเรียนเกือบทั้งหมดกำหนดค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ จากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียน โดยที่โรงเรียนนานาชาติทุกโรงเรียนไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือสนับสนุนทางการเงินจากหน่วยงานใดทั้งสิ้น แม้ว่าบางโรงเรียนจะเป็นโรงเรียนของมูลนิธิ ก็ไม่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินแต่อย่างใด แต่เป็นการดำเนินงานในนามมูลนิธิที่ไม่แสวงหากำไร อาจมีเพียงเงินบริจาคหรือสิ่งของบริจาคจากผู้ปกครองเพื่อสนับสนุนการศึกษาเท่านั้น ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ย่อมมีค่าใช้จ่ายและการลงทุนทั้งในการจ้างครู การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ และการบริหารจัดการที่สูงกว่า ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีค่าเล่าเรียนที่ใกล้เคียงกัน แต่มีบางโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนต่ำกว่าโรงเรียนอื่นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากโรงเรียนเหล่านั้นเป็นโรงเรียนของมูลนิธิต่างๆ ที่เปิดให้บริการการศึกษา อย่างไรก็ตามการกำหนดราคาหรือพฤติกรรมการแข่งขันด้านราคาไม่ใช่กลยุทธ์ที่สำคัญที่โรงเรียนนานาชาติใช้ในการแข่งขัน เนื่องมาจากการกำหนดราคาจากค่าใช้จ่ายจริงตามที่กล่าวมาข้างต้น และประการสำคัญคือผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติเป็นกลุ่มผู้มีฐานะที่สามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้และให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนมากกว่าราคา ซึ่งเห็นได้จากความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่เก็บรวบรวมทั้งหมด 197 ชุด มีผู้ปกครองที่คำนึงถึงราคาหรือค่าเล่าเรียนเพียง 63 ชุด คิดเป็นร้อยละ 32

ดังนั้น ปัจจัยด้านราคาจึงไม่มีอิทธิพลกับการตัดสินใจของผู้ปกครองมากนัก ประกอบกับกลยุทธ์ด้านราคาไม่ใช่กลยุทธ์หลักของโรงเรียนนานาชาติขนาดต่างๆ ทำให้โรงเรียนนานาชาติไม่จำเป็นต้องแข่งขันในด้านราคาหรือกำหนดราคาเพื่อสร้างภาพลักษณ์หรือเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ปกครองจะให้ความสำคัญกับประเด็นอื่นๆ และโรงเรียนนานาชาติเองก็ให้ความสนใจในการแข่งขันพัฒนาโรงเรียนในด้านอื่นๆ มากกว่าด้วย

ในปัจจุบันนอกจากโรงเรียนนานาชาติของเอกชนแล้ว ภาครัฐยังให้การส่งเสริมให้โรงเรียนต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชนเปิดทำการสอนในโครงการภาคภาษาอังกฤษ (English Program) เพื่อเป็นการรองรับผู้สนใจในภาษาอังกฤษและเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้ปกครองที่ไม่สามารถส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้ ซึ่งโครงการภาคภาษาอังกฤษคือ การเรียนการสอนตามหลักสูตรของประเทศไทย แต่มีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษและมีอุปกรณ์สื่อการสอน การสอบ และการให้งานเป็นภาษาอังกฤษ แต่ในบางรายวิชา เช่น พุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ ภาษาไทย ยังคงจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย ซึ่งโครงการภาคภาษาอังกฤษมักเปิดรวมอยู่ในโรงเรียนไทยทั่วไป (เอฟ ที ซี (ไทยแลนด์), 2546) เมื่อพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการเรียนในโครงการภาคภาษาอังกฤษในโรงเรียนต่างๆ จะมีอัตราที่แตกต่างกันออกไป ดังแสดงในตารางที่ 5.17

ตารางที่ 5.17 ค่าเล่าเรียนต่อปีการศึกษาและค่าใช้จ่ายต่างๆในโครงการภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนรัฐและเอกชน

โรงเรียน	ค่าเล่าเรียน			ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	ค่าบำรุงโรงเรียน
	อนุบาลและประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย		
โรงเรียนของรัฐ					
มัธยมวัดนายโรง	**	70,000	**	*	*
โยธินบูรณะ	**	70,000	80,000	100,000	*
มัธยมวัดสิงห์	**	55,000	**	30,000	*
โรงเรียนสาธิต					
สาธิตฯปทุมวัน	**	315,000	315,000	*	*
สาธิตฯเกษตรฯ(นานาชาติ)	100,000	100,000	100,000	20,000	20,000
โรงเรียนเอกชน					
พระฤทธิย์คอนแวนต์	100,000	128,000	128,000	30,000	*
สารสาสน์วิเทศศึกษา	36,000-50,000	50,000	50,000	*	*
สตรีวรนาถ	40,000-90,000	90,000	90,000	10,000	*
กรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย	150,000	150,000	150,000	*	*

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง ไม่เรียกเก็บ

2. ** หมายถึง ไม่มีการจัดการศึกษาในช่วงชั้นนั้น

จากตารางที่ 5.17 จะเห็นได้ว่าโรงเรียนของรัฐที่เปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษจะมีในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะมีค่าเล่าเรียนระหว่าง 55,000-80,000 บาทต่อปีการศึกษา และค่าธรรมเนียมแรกเข้าจ่ายเพียงครั้งเดียว 30,000-100,000 บาท และบางโรงเรียนก็ไม่มีค่าธรรมเนียมแรกเข้าด้วย ซึ่งอัตราดังกล่าวถือว่าต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนนานาชาติ นอกจากนี้ยังไม่มีค่าบำรุงโรงเรียนอีกด้วย แต่หากผู้ปกครองต้องการสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นตัวแทนหรืออุปกรณ์ต่างๆทางโรงเรียนก็ยินดีรับการสนับสนุน เนื่องจากการเรียนการสอนในโครงการภาคภาษาอังกฤษทางโรงเรียนจะมีค่าใช้จ่ายด้านค่าจ้างครูและอุปกรณ์การเรียนการสอนค่อนข้างมาก ซึ่งโครงการภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนของรัฐเปิดดำเนินการสอนเพียง 4-5 ปีเท่านั้น ทำให้ความพร้อมในด้านบุคลากรและอุปกรณ์ยังไม่สมบูรณ์มากนัก ประกอบกับภาครัฐยังให้การสนับสนุนเพียงด้านนโยบายเท่านั้น แต่ไม่ได้ให้การสนับสนุนด้านการเงินด้วย

เมื่อพิจารณาถึงโรงเรียนประเภทโรงเรียนสาธิต พบว่า โรงเรียนสาธิตฯปทุมวัน มีค่าเล่าเรียนปีการศึกษาละ 315,000 บาท ไม่มีค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าบำรุงโรงเรียน และค่าใช้จ่ายใดๆอีก ส่วนโรงเรียนสาธิตฯเกษตรฯนั้นมีความพิเศษกว่าโรงเรียนสาธิตฯอื่นๆ เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่สอนด้วยหลักสูตรของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือเป็นโครงการนานาชาติ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงค่าเล่าเรียนจะเพียงปีการศึกษาละ 100,000 บาท แต่ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆอีกซึ่งเมื่อรวมทั้งสิ้นแล้วในระดับอนุบาลและประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ 190,000-310,000 บาท, 310,000-330,000 บาท และ310,000-370,000 บาทต่อปีการศึกษาตามลำดับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนนานาชาติทั่วไปจะเห็นได้ว่าโรงเรียนประเภทสาธิตจะมีค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายต่างๆใกล้เคียงกับโรงเรียนนานาชาติทั่วไป

ในโรงเรียนเอกชนก็มีโครงการภาคภาษาอังกฤษเช่นกัน ซึ่งในระดับอนุบาลและประถมศึกษา มีค่าเล่าเรียน 36,000-150,000 บาทต่อปีการศึกษา ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีค่าเล่าเรียน 50,000-150,000 บาทต่อปีการศึกษา ส่วนค่าธรรมเนียมแรกเข้านั้นจะมีบางโรงเรียนเท่านั้นที่กำหนดไว้ และค่าบำรุงโรงเรียนนั้นไม่มีการกำหนดเป็นอัตราตายตัวแล้วแต่ผู้ปกครองต้องการสนับสนุนโรงเรียน เป็นที่น่าสังเกตว่าโรงเรียนเอกชนที่เป็นโรงเรียนคริสต์จะมีค่าเล่าเรียนสูงกว่าโรงเรียนเอกชนทั่วไป แต่ก็ยังต่ำกว่าโรงเรียนนานาชาติส่วนใหญ่

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าโรงเรียนต่างๆที่เปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษส่วนใหญ่จะมีค่าเล่าเรียนต่ำกว่าโรงเรียนนานาชาติยกเว้นโรงเรียนประเภทสาธิต แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดราคาหรือค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายต่างๆของโรงเรียนนานาชาติไม่ได้คำนึงถึงโรงเรียนที่เปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษ ซึ่งโรงเรียนที่เปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษไม่ได้มีอิทธิพลในการกำหนดราคาของโรงเรียนนานาชาติ เนื่องจากมีกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตร ลักษณะการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากร และปรัชญาทางการศึกษาของโรงเรียนที่ต่างกันอย่างชัดเจนมาก ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ต่างกัน ดังนั้นโรงเรียนที่เปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษทั้งโรงเรียนรัฐและเอกชนไม่ใช่คู่แข่งของโรงเรียนนานาชาติทั้งด้านราคาและไม่ใช่ว่าราคา ทำให้โรงเรียนนานาชาติไม่ปรากฏการแข่งขันด้านราคากับโรงเรียนต่างๆที่เปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษ และอาจกล่าวโดยสรุปว่าโรงเรียนนานาชาติไม่ใช้การแข่งขันทางด้านราคาทั้งระหว่างโรงเรียนนานาชาติด้วยกันและโรงเรียนประเภทอื่นๆ

5.2.2 พฤติกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคา

การแข่งขันอีกรูปแบบหนึ่งของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ คือ พฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคา ซึ่งธุรกิจโรงเรียนนานาชาติจะให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากธุรกิจโรงเรียนนานาชาติเป็นการให้บริการทางการศึกษาที่ผู้ปกครองมักจะตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้กับบุตรหลาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับในระยะยาวมากกว่าที่จะคำนึงถึงจำนวนเงินที่จะเสียไปเป็นค่าเล่าเรียนหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ทำให้โรงเรียนต่างๆมีพฤติกรรมการแข่งขันต่างๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคาเพื่อที่จะครองส่วนแบ่งตลาดให้ได้มากที่สุดและเป็นการทำให้ผู้ปกครองทำการตัดสินใจได้ง่ายขึ้นด้วย

สำหรับพฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคาที่ธุรกิจโรงเรียนนานาชาตินิยมใช้ แบ่งเป็น ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด โดยในการวิเคราะห์การแข่งขันในแต่ละด้านจะทำการวิเคราะห์แยกตามขนาดของโรงเรียน

1) ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ

สำหรับธุรกิจโรงเรียนนานาชาติจะถือว่าการให้การศึกษา ความรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และบุคลากร คือผลิตภัณฑ์และบริการที่ผู้บริโภคหรือผู้ปกครองจะสามารถพิจารณาและตัดสินใจเลือกซื้อหรือเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียน ดังนั้นในการวิเคราะห์ถึงการแข่งขันในด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการจะทำการวิเคราะห์ถึงกลยุทธ์ในด้านต่างๆที่โรงเรียนนานาชาติใช้ในการแข่งขันในปัจจุบัน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น

- (1) หลักสูตรและความรู้ด้านภาษาอังกฤษ
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในโรงเรียน
- (3) บุคลากรและชื่อเสียงของโรงเรียน
- (4) การได้รับการรับรองมาตรฐาน

ซึ่งแต่ละกลยุทธ์มีรายละเอียดดังนี้

(1) หลักสูตรและความรู้ด้านภาษาอังกฤษ วัตถุประสงค์หลักของการเข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ คือ ต้องการความรู้ทางวิชาการจากหลักสูตรต่างประเทศที่แต่ละโรงเรียนเลือกใช้และความรู้ภาษาอังกฤษที่มีความจำเป็นในปัจจุบัน ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีการใช้หลักสูตรที่ต่างกันออกไปและมีการสอนภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆตามความถนัดและวิธีการของแต่ละโรงเรียน การศึกษาครั้งนี้จะพิจารณาเฉพาะโรงเรียนนานาชาติที่ใช้หลักสูตรแบบประเทศ

สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและหลักสูตร IB (International Baccalaureate) ซึ่งทั้ง 3 หลักสูตรเป็นที่นิยมและยอมรับอย่างสากล โรงเรียนนานาชาติในขอบเขตการศึกษาใช้ระบบการเรียนหรือหลักสูตรดังแสดงในตารางที่ 5.18

ตารางที่ 5.18 ขนาดและระบบการศึกษาหรือหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติ 18 โรงเรียน

โรงเรียน	ระบบหรือหลักสูตร
ขนาดใหญ่	
1. ร่วมฤดีวิเทศศึกษา	อเมริกัน
2. บางกอกพัฒนา	อังกฤษ
3. สถานศึกษานานาชาติ	อเมริกัน
ขนาดกลาง	
4. นานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย	IB
5. นานาชาติเอคมัย	อเมริกัน
6. นานาชาติฮาร์โรว์	อังกฤษ
7. นานาชาติไทย-จีน	อเมริกัน
8. นานาชาติแอดเวนตีส รามคำแหง	อเมริกัน
9. ไทย-ซิกซ์นานาชาติ	อังกฤษ
ขนาดเล็ก	
10. ประชาคมนานาชาติ	อเมริกัน
11. นานาชาติเดอะรีเจ้นท์ กรุงเทพ	อังกฤษ
12. ดี อเมริกัน สคูล ออฟ แบงคอก (บางนา)	อเมริกัน
13. นานาชาติเซนต์จอห์น	อังกฤษ
14. นานาชาตินีวา	อังกฤษ
15. ดี อเมริกัน สคูล ออฟ แบงคอก (สุขุมวิท)	อเมริกัน
16. นานาชาติเทร็ล	อังกฤษ
17. นานาชาติกรุงเทพ	อเมริกัน
18. รัศมีนานาชาติ	อังกฤษ

การแข่งขันด้านหลักสูตรและความรู้ด้านภาษาอังกฤษของโรงเรียนแต่ละขนาด มีดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ คือโรงเรียนที่มีนักเรียน 1,501 คนขึ้นไป ซึ่งในการศึกษาค้างนี้มีทั้งหมด 3 โรงเรียน พบว่ามี 2 โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรแบบประเทศสหรัฐอเมริกา อีก 1 โรงเรียนใช้หลักสูตรของประเทศอังกฤษ และทุกโรงเรียนจะมีการเปิดสอนหลักสูตร IB ควบคู่ไปด้วยในช่วง 2 ปีสุดท้ายของการศึกษา เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักเรียน เนื่องจากผู้จบการศึกษาในหลักสูตร IB จะได้รับประกาศนียบัตรที่สามารถนำไปเทียบวิชาเรียนในระดับมหาวิทยาลัยได้ทั่วโลก ทำให้เรียนในระดับปริญญาตรีในระยะเวลาที่สั้นลงได้ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าทุกโรงเรียนพยายามให้ความรู้กับนักเรียนตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยให้ความสำคัญกับความรู้ทางวิชาการและการใช้ชีวิตในสังคม นอกจากนี้ในบางโรงเรียนยังมีการจัดตั้งชมรมต่างๆตามความสนใจของนักเรียนสำหรับให้นักเรียนได้มีกิจกรรมเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วย ส่วนในด้านความรู้ภาษาอังกฤษนั้นทุกโรงเรียนมีการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมาก โดยที่แต่ละโรงเรียนจะมีรูปแบบการสอนที่แตกต่างกันไปตามความถนัดของโรงเรียนและพยายามหาวิธีและรูปแบบการสอนที่จะทำให้นักเรียนพัฒนาความรู้ด้านภาษาอังกฤษได้เร็วที่สุด เช่น การจัดชั้นเรียนสำหรับนักเรียนที่ยังไม่ชำนาญในภาษาอังกฤษ หรือการสอนเสริมให้เป็นพิเศษ เป็นต้น

จากการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่ 61 ชุด พบว่า มีผู้ปกครองคำนึงถึงปัจจัยในด้านหลักสูตรและวิชาการและด้านความรู้ภาษาอังกฤษ ถึง 38 และ 47 ชุด ตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 62.3 และ 77.0 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าทั้งสองปัจจัยนี้มีผลต่อการเลือกโรงเรียนนานาชาติของผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษ ดังนั้นโรงเรียนขนาดใหญ่จะต้องพยายามสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักสูตรและวิชาการต่างๆรวมทั้งความรู้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุด ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพยายามในการรักษามาตรฐานของหลักสูตรที่โรงเรียนเลือกใช้และส่งเสริมกิจกรรมต่างๆที่จะช่วยพัฒนาทักษะความรู้ของนักเรียนทั้งทางวิชาการและภาษาอังกฤษ ดังนั้นการแข่งขันด้านหลักสูตรและความรู้ภาษาอังกฤษของโรงเรียนขนาดใหญ่จะเป็นในรูปแบบของการรักษามาตรฐานของหลักสูตรและส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

โรงเรียนขนาดกลาง คือโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน ซึ่งในการศึกษาค้างนี้มีทั้งสิ้น 6 โรงเรียน ในจำนวนนี้มี 3 โรงเรียนที่เปิดสอนด้วยหลักสูตรแบบประเทศสหรัฐอเมริกา โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรของประเทศอังกฤษมี 2 โรงเรียน และมีอีก 1 โรงเรียนที่ใช้หลักสูตร IB เพียงอย่างเดียวตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นโรงเรียนเดียวในขณะนี้ในประเทศไทยที่ใช้หลักสูตร IB ทั้งหมด (IB World) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ขนาดกลาง พบว่า โรงเรียนขนาดกลางให้ความสำคัญกับการเลือกหลักสูตรและการรักษา มาตรฐานหลักสูตรเช่นกัน ส่วนทางด้านความรู้ภาษาอังกฤษโรงเรียนขนาดกลางก็ให้ความสำคัญ เช่นกัน โดยมีการจัดการสอนเสริมภาษาอังกฤษและมีการจัดชั้นเรียนสำหรับนักเรียนที่ทักษะ ภาษาอังกฤษยังไม่ดีนัก นอกจากนี้ในบางโรงเรียนยังมีการให้ความสำคัญกับภาษาอื่น ๆ นอกจาก ภาษาอังกฤษด้วย เช่น ภาษาจีน ซึ่งเป็นจุดเด่นของโรงเรียนเป็นพิเศษ

ทางด้านผู้ปกครองของนักเรียนก็ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านหลักสูตรและ วิชาการและปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษเช่นกัน เห็นได้จากการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง ทั้งหมด 85 ชุด มีผู้ปกครองที่คำนึงถึงปัจจัยด้านหลักสูตรและวิชาการ 32 ชุด และปัจจัยด้าน ความรู้ภาษาอังกฤษ 75 ชุด คิดเป็นร้อยละ 37.6 และ 88.2 ตามลำดับ เห็นได้ว่าผู้ปกครองให้ ความสำคัญกับปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างมากและให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ด้วย ส่วนปัจจัยด้านหลักสูตรมีผู้ปกครองคำนึงถึงมากเช่นกันโดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าระบบหรือ หลักสูตรของต่างประเทศช่วยพัฒนาการเรียนรู้อันของเด็กให้เป็นสากลมากกว่าระบบหรือหลักสูตร ของไทย ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดกลางต้องให้ ความสำคัญกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้และส่งเสริมความรู้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนที่ไม่ใช่เจ้าของ ภาษา เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองซึ่งจะทำให้สามารถเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักเรียนใน โรงเรียนของตนได้ในอนาคต

โรงเรียนขนาดเล็ก คือโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 500 คน มีทั้งหมด 9 โรงเรียน มีโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรแบบประเทศสหรัฐอเมริกา 4 โรงเรียน โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรของ ประเทศอังกฤษ 5 โรงเรียน และมีบางโรงเรียนที่มีการพยายามดึงส่วนดีของหลักสูตรต่างๆมาเป็น ส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนเพิ่มเติมด้วยเพื่อเป็นการให้ความรู้กับเด็กในรูปแบบที่ต่างออกไป แต่ ก็ยังไม่ถือว่าเป็นการสร้างหลักสูตรใหม่แต่อย่างใด ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดมาได้ไม่นานนัก เป็น ทางเลือกใหม่สำหรับผู้ปกครองที่ต้องการการเรียนรู้ที่ผสมผสานและหลากหลาย การใช้หลักสูตร ผสมผสานอาจเป็นกลยุทธ์ใหม่ในการแข่งขันด้านหลักสูตรก็เป็นได้ และเช่นเดียวกับโรงเรียน นานาชาติขนาดอื่นๆ โรงเรียนขนาดเล็กมีการเน้นความรู้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน โดยเฉพาะ นักเรียนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน โรงเรียนนานาชาติ คือ ต้องการความรู้ภาษาอังกฤษ จากการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง 51 ชุด มี ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับหลักสูตรและวิชาการ 26 ชุด คิดเป็นร้อยละ 51 และที่น่าสนใจคือ ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับความรู้ภาษาอังกฤษถึง 47 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.2 เห็นได้ว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับความรู้ภาษาอังกฤษอย่างมาก ทำให้โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับ การให้ความรู้ภาษาอังกฤษและพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรเพื่อให้ตรงกับความต้องการ

ของผู้ปกครอง ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กบางโรงเรียนพยายามสร้างจุดเด่นในด้านการเรียนของนักเรียนโดยการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งในการเรียนวิชาการต่างๆและภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่อาจมีความได้เปรียบในการดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง จึงอาจเป็นกลยุทธ์ในการแข่งขันของโรงเรียนขนาดเล็กที่ใช้ความใกล้ชิดในการช่วยส่งเสริมการเรียนตามหลักสูตรของนักเรียน ควบคู่ไปกับการรักษามาตรฐานของหลักสูตร

นอกจากนี้ในบางโรงเรียนยังมีการสร้างความแตกต่างเพื่อเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการแข่งขันทางด้านความรู้ด้านภาษา คือ มีการสอนภาษาต่างประเทศอื่นๆนอกเหนือจากภาษาอังกฤษเสริมให้กับนักเรียน เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เป็นต้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่จากการเก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 197 ชุด ให้ความสำคัญกับทั้งหลักสูตรและความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างมากคิดเป็นร้อยละ 48.7 และ 85.8 ตามลำดับ ทำให้โรงเรียนนานาชาติต้องพยายามสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองว่าบุตรหลานจะได้รับความรู้วิชาการและภาษาอังกฤษที่เป็นประโยชน์จากโรงเรียนมากที่สุด

แม้ว่าปัจจัยด้านหลักสูตรและวิชาการและด้านความรู้ภาษาอังกฤษจะมีอิทธิพลกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนนานาชาติ แต่ในส่วนของหลักสูตรนี้จะไม่มีการแข่งขันกันที่โดดเด่นมากนัก เนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา ความถนัด รวมถึงปรัชญาเริ่มต้นของการจัดตั้งโรงเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้แต่ละโรงเรียนดำเนินการสอนตามหลักสูตรที่ตนเองมีความพร้อมและถนัด นอกจากนี้ในแต่ละหลักสูตรมีมาตรฐานและการวัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน จึงไม่มีการแข่งขันในส่วนนี้มากนัก แต่จะเป็นการพยายามรักษามาตรฐานและความเข้มข้นของหลักสูตรไว้มากกว่า และมีการพยายามจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย เช่น การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในสถานที่จริง เป็นต้น ทำให้ผู้ปกครองสามารถเลือกโรงเรียนที่มีปรัชญาทางการศึกษาและหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการได้มากที่สุด ส่วนทางด้านความรู้ภาษาอังกฤษ แต่ละโรงเรียนไม่มีกลยุทธ์ใดที่จะแข่งขันในด้านนี้ เนื่องจากแต่ละโรงเรียนให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษในฐานะของภาษากลางที่ใช้ในโรงเรียนอยู่แล้ว จึงไม่ได้มีการแข่งขันในการสอนภาษาอังกฤษ แต่จะเป็นการวางรากฐานให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีแม้จะเป็นเจ้าของภาษาอยู่แล้ว และสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องเป็นภาษาที่สองสำหรับนักเรียนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา ทำให้แต่ละโรงเรียนจะดำเนินการสอนภาษาอังกฤษตามรูปแบบที่มีการพัฒนาคิดค้นขึ้นอย่างเหมาะสมกับแต่ละโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นโรงเรียนนานาชาติจะไม่

แข่งขันกันในด้านหลักสูตรและความรู้ภาษาอังกฤษเนื่องจากเป็นวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาที่ทุกโรงเรียนต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมากอยู่แล้ว

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่ทุกโรงเรียนให้ความสำคัญในการเรียนรู้ไม่น้อยไปกว่าวิชาการทั่วไปคือ ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย นอกจากนี้ที่นักเรียนในโรงเรียนนานาชาติต้องเรียนภาษาไทยตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้ว แต่ละโรงเรียนยังมีการสอนและการจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และขนบธรรมเนียมประเพณีไทยด้วย ซึ่งผู้ปกครองคนไทยยังต้องการให้บุตรหลานยังคงความเป็นไทยอยู่ และทำให้นักเรียนต่างชาติได้เข้าใจประวัติศาสตร์และขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย เพื่อที่จะสามารถใช้ชีวิตและปรับตัวเข้ากับสังคมไทยได้ง่ายขึ้นและสามารถอยู่ภายใต้ความแตกต่างของขนบธรรมเนียมประเพณีได้อย่างมีความสุข ทำให้โรงเรียนต่างๆมีการแข่งขันกันที่จะแสดงว่าโรงเรียนของตนเป็นโรงเรียนนานาชาติที่ยังเคารพและให้ความสำคัญกับความเป็นไทย ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองคนไทยได้ดีทีเดียว

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในโรงเรียน ในโรงเรียนนานาชาตินั้นสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆมีความจำเป็นมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองจะให้ความสนใจและให้ความสำคัญในส่วนนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่สามารถสัมผัสได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม ประกอบกับผู้ปกครองจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่าสิ่งอำนวยความสะดวกสูง ย่อมต้องการให้บุตรหลานได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆรวมถึงอุปกรณ์การเรียนที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต้องมีในโรงเรียนนานาชาติ เช่น ห้องเรียนที่ทันสมัย ห้องปฏิบัติการสำหรับวิชาต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น สนามกีฬาหรือยิมเนเซียม ห้องสมุด ห้องอาหารหรือโรงอาหาร ห้องประชุม ห้องดนตรีและสันทนาการ เป็นต้น ซึ่งกลยุทธ์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆจะแตกต่างกันไปตามขนาดของโรงเรียน ดังต่อไปนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่แล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆมีความเพียบพร้อม กล่าวคือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ เช่น ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด เป็นต้น ด้านกีฬาและสันทนาการ เช่น สนามกีฬา ยิมเนเซียม ห้องดนตรี เป็นต้น ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างจะได้มาตรฐานและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้มีความทันสมัย พร้อมใช้ตลอดเวลา และเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกโรงเรียนนานาชาติของผู้ปกครองด้วย

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครอง 61 ชุด พบว่า ผู้ปกครองคำนึงถึงปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้ทั้งหมดถึง 37 ชุด คิดเป็นร้อยละ 60.7 โดยให้อันดับความสำคัญต่างกันไป

ความได้เปรียบของโรงเรียนขนาดใหญ่ที่เปิดดำเนินการมาเป็นเวลานานทำให้มีนักเรียนเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีความสามารถด้านทุนทรัพย์ที่จะนำมาพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง และความได้เปรียบอีกประการคือ โรงเรียนขนาดใหญ่เมื่อทำการสั่งซื้อหรือจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกใดจะทำให้เกิดการประหยัดต่อขนาดอีกด้วย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ชัดเจน คือ การให้ความสำคัญกับความทันสมัยและเพียงพอกับความต้องการ และนอกจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการเรียนแล้ว สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนก็เป็นสิ่งที่โรงเรียนให้ความสำคัญด้วยเช่นกัน คือ พยายามให้มีความร่มรื่น และมีบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้อย่างแท้จริง ดังนั้น โรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่ให้ความสำคัญกับการแข่งขันในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นอย่างมากเพื่อแข่งขันกับโรงเรียนอื่นๆ

โรงเรียนขนาดกลาง เช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางก็ให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกเช่นกัน สิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนขนาดกลางจะมีครบทุกอย่างที่จำเป็นเช่นเดียวกัน ซึ่งจะมีการพัฒนาและปรับปรุงให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ แต่อาจจะมีจำนวนหรือขนาดที่ลดน้อยลงให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในโรงเรียน แต่ยังคงมีมาตรฐานและเพียงพอสำหรับนักเรียนทั้งหมด อย่างไรก็ตามโรงเรียนขนาดกลางบางโรงเรียนมีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่เทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากการลงทุนเพื่อเตรียมการสำหรับการขยายขนาดโรงเรียนและพร้อมรองรับจำนวนนักเรียนที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตด้วย แต่บางโรงเรียนที่มีการเก็บค่าเล่าเรียนต่ำกว่าโรงเรียนอื่นๆมากก็อาจมีความพร้อมทางกายภาพน้อยกว่าโรงเรียนอื่น

แต่อย่างไรก็ตามทุกโรงเรียนมีความพยายามที่จะพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุด โดยผู้บริหารโรงเรียนกล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญเป็นอย่างมากและหากโรงเรียนสามารถมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้ครบครัน ทันสมัยจะดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองได้มาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่ เป็นรูปธรรมที่ผู้ปกครองสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง 85 ชุด มีผู้ปกครองให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนนานาชาติถึง 46 ชุด คิดเป็นร้อยละ 54.1 ซึ่งโรงเรียนนานาชาติเองคิดว่าผู้ปกครองมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโรงเรียนมากขึ้น เนื่องจากต้องการ

ให้บุตรหลานของตนมีความสะดวกสบายและได้รับประโยชน์มากที่สุด ทำให้โรงเรียนต้องพยายามจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆมาใช้ในโรงเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการทั้งของนักเรียนและผู้ปกครอง และเพื่อเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการแข่งขันด้วย

โรงเรียนขนาดเล็ก ในโรงเรียนขนาดเล็กจะมีการแข่งขันกันทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนค่อนข้างมาก เพื่อเป็นการดึงดูดนักเรียนให้เข้ามาเรียนมากขึ้น เพื่อให้โรงเรียนเติบโตมากขึ้น โรงเรียนขนาดเล็กจะมีการลงทุนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคิดเฉลี่ยต่อจำนวนนักเรียน เนื่องจากจะต้องลงทุนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานและทันสมัยเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง แต่มีจำนวนนักเรียนไม่มาก ซึ่งกลยุทธ์หนึ่งที่โรงเรียนขนาดเล็กใช้ คือ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่างที่โรงเรียนอื่นไม่มี เช่น สนามฝึกซ้อมกอล์ฟ สระว่ายน้ำขนาดมาตรฐานโอลิมปิก เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามนับเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เนื่องจากผู้ปกครองให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกมาก จะเห็นได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองในโรงเรียนนานาชาติขนาดเล็ก 51 ชุด มีผู้ปกครองที่คำนึงถึงปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกถึง 31 ชุด คิดเป็นร้อยละ 60.8 ซึ่งมีการให้อันดับความสำคัญแตกต่างกัน ดังนั้น โรงเรียนขนาดเล็กจะใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในโรงเรียนเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการแข่งขัน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆทำให้สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองได้ดี และการลงทุนครั้งใหญ่เพียงครั้งเดียวจะสามารถรองรับการเพิ่มขึ้นของนักเรียนในอนาคตได้ด้วย ถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จำเป็นในปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีบริการที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ปกครองที่สำคัญมากและทุกโรงเรียนจำเป็นจะต้องมี คือ บริการรถรับส่ง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่นิยมที่จะมารับหรือส่งนักเรียนที่โรงเรียนเอง เนื่องจากโรงเรียนนานาชาติมักอยู่ชานเมืองหรืออยู่ในชอยลิกห่างจากเขตธุรกิจ ประกอบกับมีเวลาเข้าเรียนและเลิกเรียนเร็วไม่สอดคล้องกับเวลาทำงานและเลิกงานของผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองนิยมใช้บริการรถรับส่งเป็นอย่างมาก ทุกโรงเรียนจะจัดบริการรถรับส่งสำหรับนักเรียนที่ได้มาตรฐานและเพียงพอ ซึ่งจากการสอบถามจากโรงเรียนนานาชาติพบว่า รถรับส่งของโรงเรียนโดยส่วนใหญ่จะทำการว่าจ้างจากบริษัทภายนอก

เห็นได้ว่าในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนจะมีการแข่งขันกันในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความทันสมัยมากที่สุดและเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีการแข่งขันกันไม่มากนัก เนื่องจากมีความพร้อมและได้เปรียบในการลงทุนที่สามารถพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกได้เสมอ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและ

ขนาดเล็กจะมีการแข่งขันกันค่อนข้างมาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองและนักเรียนและเป็นการวางแผนรองรับการขยายของโรงเรียนในอนาคต ซึ่งสิ่งที่ตามมาคือการลงทุนที่สูงด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวกถือเป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบัน เนื่องจากผู้ปกครองให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก พิสูจน์ได้จากกรอกแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติทุกขนาดรวม 197 ชุด พบว่า 114 ชุด คิดเป็นร้อยละ 57.9 ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งโรงเรียนนานาชาติเองและผู้ปกครองมีแนวคิดที่ตรงกันที่ ต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ทำให้การใช้กลยุทธ์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นส่วนหนึ่งในการแข่งขัน และเป็นการตอบสนองของความต้องการของผู้ปกครองที่ตรงจุด ซึ่งจะส่งผลดีต่อโรงเรียนที่จะมีความสมบูรณ์ในสิ่งอำนวยความสะดวกและนักเรียนที่ได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเต็มที่

(3) บุคลากรและชื่อเสียงของโรงเรียน ในโรงเรียนนานาชาติจะดำเนินการสอนด้วยหลักสูตรของต่างประเทศและใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน ซึ่งบุคลากรไม่ว่าจะเป็นครู ผู้ช่วยครู และพี่เลี้ยงในโรงเรียนที่ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติจะต้องเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและได้รับการคัดเลือกเป็นอย่างดี นอกจากบุคลากรที่มีคุณภาพแล้วชื่อเสียงของโรงเรียนที่สั่งสมมาก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการที่ทำให้โรงเรียนนานาชาตินั้นมีความได้เปรียบและเป็นที่น่าสนใจของผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนนานาชาติแต่ละขนาดมีการแข่งขันในด้านบุคลากรและชื่อเสียงของโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ บุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่ถือว่าเป็นสิ่งที่โรงเรียนให้ความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่จะทำการคัดเลือกผ่านตัวแทนในต่างประเทศ โดยที่ทางโรงเรียนจะเดินทางไปคัดเลือกและสัมภาษณ์ในต่างประเทศเพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพ ซึ่งจะต้องแข่งกับโรงเรียนนานาชาติอื่นๆ ในประเทศไทยด้วยกันและโรงเรียนนานาชาติของต่างประเทศด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่มักได้เปรียบในการคัดเลือกครู เนื่องจากครูส่วนใหญ่ต้องการทำงานในโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีชื่อเสียง ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษา จากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา และประเทศอื่นๆ และบางส่วนมาจากประเทศในแถบเอเชีย สำหรับวุฒิการศึกษาของครูจะต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการศึกษาเป็นอย่างน้อยและมีประสบการณ์การทำงาน หากไม่มีวุฒิด้านการศึกษาจะต้องทำการเรียนเพิ่มเติมในหลักสูตรด้านการศึกษา แต่จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่ พบว่า มักจะคัดเลือก

ครูที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ทำให้ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทและบางส่วนมีวุฒิการศึกษาถึงระดับปริญญาเอก และสิ่งที่น่าสนใจคือ ครู 1 คน จะดูแลนักเรียนเพียง 10-15 คนเท่านั้น ทำให้สามารถดูแลเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างทั่วถึงและใกล้ชิด นอกจากนี้โรงเรียนยังส่งครูและบุคลากรอื่นๆ เข้าฝึกอบรมต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพของครูให้สูงขึ้นด้วย ทำให้คุณภาพของบุคลากรเป็นหนึ่งในกลยุทธ์การแข่งขันของโรงเรียนขนาดใหญ่

ส่วนในเรื่องชื่อเสียงของโรงเรียนขนาดใหญ่ นั้น ไม่เป็นที่น่ากังวลในการแข่งขันมากนัก เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่ทุกโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่เปิดมาเป็นเวลานานเกือบ 50 ปี มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักเป็นอย่างดี มีการบอกเล่าปากต่อปากจากผู้ปกครองที่เคยส่งบุตรหลานมาเรียน ทำให้ชื่อเสียงของโรงเรียนแพร่หลายออกไปเป็นวงกว้าง ประกอบกับบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่ได้รับการรับรองจากสถานทูตประเทศต่างๆ ให้ข้าราชการในสถานทูตสามารถส่งบุตรหลานเข้าเรียนได้ ยิ่งเป็นการสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักและเชื่อถือให้กับผู้ปกครองคนไทยและต่างชาติได้เป็นอย่างมาก ทำให้ไม่ต้องมีการใช้กลยุทธ์ใดในการแข่งขันในด้านชื่อเสียงมากนัก แต่จะเน้นที่การรักษาชื่อเสียงที่มีอยู่ให้ยั่งยืน

ทางด้านผู้ปกครองเองก็ให้ความสำคัญกับสองปัจจัยนี้เช่นกัน จะเห็นได้จากผลการเก็บข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่ 61 ชุด พบว่ามีผู้ปกครองให้ความสำคัญกับคุณภาพของบุคลากร และชื่อเสียงของโรงเรียน เท่ากับ 39 และ 24 ชุดตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 63.93 และ 39.34 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านบุคลากรมีความสำคัญกับการตัดสินใจของผู้ปกครองค่อนข้างมาก

โรงเรียนขนาดกลาง ในโรงเรียนขนาดกลางก็ยังคงเน้นการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพและมีความถนัดในภาษาอังกฤษและวิชาที่สอน แต่การคัดเลือกบุคลากรจะแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ ในบางโรงเรียนจะรับสมัครครูโดยตรงและมีหลักเกณฑ์เฉพาะของโรงเรียน ซึ่งในบางโรงเรียนมีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ เช่น การนับถือศาสนาในนิกายที่โรงเรียนกำหนด บางโรงเรียนจะใช้หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูตามมาตรฐานโรงเรียนแม่ในต่างประเทศ และบางโรงเรียนคัดเลือกครูผ่านทางตัวแทนในต่างประเทศ ทำให้คุณสมบัติของครูในแต่ละโรงเรียนจะแตกต่างกันออกไป ทำให้สามารถแบ่งโรงเรียนขนาดกลางออกได้ตามคุณสมบัติของครู คือ กลุ่มแรกจะเป็นโรงเรียนที่มีครูส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษา และอีกกลุ่มคือโรงเรียนที่ครูส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ แต่ไม่ใช่เจ้าของภาษา แต่อย่างไรก็ตามทุกโรงเรียนพยายามแข่งขันกันในการคัดเลือกครูให้มีคุณภาพสูงสุด แต่บางโรงเรียนอาจไม่สามารถจ้าง

ครูจากต่างประเทศในแถบอเมริกาและยุโรปได้มากนัก เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านค่าจ้างเงินเดือนที่สูง เพราะบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนของมูลนิธิและเก็บค่าเล่าเรียนไม่สูงนัก ส่วนในด้านชื่อเสียงของโรงเรียนนั้นมีการแข่งขันกันพอสมควร ทุกโรงเรียนพยายามสร้างภาพลักษณ์และจุดเด่นเป็นของตัวเองทำให้ต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นที่รู้จักของผู้ปกครอง รวมถึงบางโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนสาขาจากต่างประเทศจะมีการสร้างภาพลักษณ์ที่ชัดเจนมาก เพื่อแสดงถึงความเป็นโรงเรียนนานาชาติที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลก

เมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นของผู้ปกครอง จากการเก็บข้อมูล 85 ชุด พบว่า ผู้ปกครองคำนึงถึงคุณภาพของบุคลากร 47 ชุด คิดเป็นร้อยละ 55.3 ส่วนปัจจัยด้านชื่อเสียงของโรงเรียน พบว่า มีผู้ปกครองให้ความสำคัญ 31 ชุด คิดเป็นร้อยละ 36.5 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทั้ง 2 ด้าน เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ สอดคล้องกับความพยายามของโรงเรียนที่พยายามในการคัดเลือกครูที่มีคุณภาพตามความสามารถของโรงเรียนและพยายามสร้างชื่อเสียงของโรงเรียนให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่เชื่อถือของผู้ปกครอง ดังนั้น การคัดเลือกบุคลากรและการสร้างชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นกลยุทธ์ที่โรงเรียนขนาดกลางให้ความสำคัญและใช้ในการแข่งขันในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ

โรงเรียนขนาดเล็ก การคัดเลือกบุคลากรของโรงเรียนขนาดเล็กจะคล้ายกับโรงเรียนขนาดกลาง คือโรงเรียนส่วนใหญ่จะคัดเลือกครูผ่านตัวแทนในต่างประเทศ และบางโรงเรียนจะรับสมัครครูโดยตรง โดยครูในโรงเรียนขนาดเล็กจะมีทั้งที่เป็นเจ้าของภาษา และเป็นชาวเอเชีย การคัดเลือกครูสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้สามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นในขนาดเดียวกันและโรงเรียนขนาดอื่นๆได้ เนื่องจากผู้ปกครองบางส่วนอาจนิยมส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะต้องการการดูแลที่ทั่วถึงและหากครูได้รับการคัดเลือกมาอย่างดีจะทำให้ได้เปรียบมากขึ้นด้วย ในด้านชื่อเสียงของโรงเรียนนั้น โรงเรียนขนาดเล็กมีการแข่งขันกันอย่างมาก เนื่องจากทุกโรงเรียนต้องการที่จะเติบโตขึ้นในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ ทำให้จำเป็นต้องสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนของตนในทุกๆด้านผ่านวิธีการต่างๆ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับการคัดเลือกครูเป็นอย่างมาก มีการประเมินผลครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และปัจจุบันมีโรงเรียนขนาดเล็กเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องมีการประชาสัมพันธ์และสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เป็นที่รู้จักและยกระดับโรงเรียนให้เป็นที่นิยมและเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักเรียนในโรงเรียนของตนให้มากขึ้นด้วย

ซึ่งผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนนานาชาติขนาดเล็ก 51 ชุด ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคุณภาพของบุคลากร 29 ชุด คิดเป็นร้อยละ 56.9 แสดงให้เห็นว่าการที่โรงเรียนพยายามคัดเลือกครูที่มีคุณภาพนั้นมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง และผู้ปกครองบางส่วน คือ 18 ชุด คิดเป็นร้อยละ 35.29 ให้ความสำคัญกับชื่อเสียงของโรงเรียนด้วย เห็นได้ว่าคุณภาพของบุคลากรและชื่อเสียงเป็นปัจจัยที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญในการตัดสินใจ ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้งสองนี้เป็นอย่างมาก ดังนั้นบุคลากรและชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการแข่งขันของโรงเรียนนานาชาติขนาดเล็กที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

เห็นได้ว่าโรงเรียนนานาชาติทุกขนาดมีการแข่งขันกันในด้านบุคลากร โดยพยายามสรรหาและคัดเลือกครูให้มีคุณภาพด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งจากการคัดเลือกผ่านตัวแทนในต่างประเทศและการรับสมัครเอง โดยที่ทุกโรงเรียนพยายามคัดเลือกครูที่เป็นเจ้าของภาษา เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์ทางด้านภาษามากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนขนาดใหญ่ยังคงได้เปรียบในการจ้างครูชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษามากกว่า ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับคุณภาพของบุคลากรเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากการรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนนานาชาติทุกขนาด 197 ชุด มีผู้ปกครองให้ความสำคัญกับคุณภาพบุคลากรถึง 115 ชุด คิดเป็นร้อยละ 58.4 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนจะต้องพยายามคัดเลือกบุคลากรในโรงเรียนให้มีคุณภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปกครอง ส่วนด้านชื่อเสียงของโรงเรียนนั้น จะขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่โรงเรียนจัดตั้งและความนิยมของผู้ปกครองมากกว่า ผู้ปกครองบางส่วนจากการรวบรวมข้อมูล 197 ชุด มีผู้ปกครองให้ความสำคัญกับชื่อเสียงของโรงเรียน 73 ชุด คิดเป็นร้อยละ 37.1 แต่อย่างไรก็ตาม โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางบางโรงเรียนจะมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอยู่แล้ว เนื่องจากเปิดมาเป็นเวลานานและมีการบอกเล่าปากต่อปากของผู้ปกครอง ทำให้ไม่จำเป็นต้องแข่งขันในด้านชื่อเสียง ส่วนโรงเรียนอื่นๆ ยังคงต้องพยายามสร้างชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปกครองมากขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางที่เปิดมาเป็นเวลานานได้

(4) การได้รับการรับรองมาตรฐาน ตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนนานาชาติจะต้องผ่านการตรวจสอบมาตรฐานจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาตจัดตั้งและเปิดดำเนินการได้ นอกจากนี้โรงเรียนนานาชาติยังต้องได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศจึงจะได้รับการเทียบความรู้วุฒิกการศึกษาและชั้นความรู้จากกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้โรงเรียนนานาชาติพยายามพัฒนาคุณภาพให้ผ่านเกณฑ์การพิจารณารับรองมาตรฐานขององค์กรต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองในการ

ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาตินั้น ในการรับรองมาตรฐานขององค์กรต่างประเทศสามารถแบ่งได้เป็น 4 องค์กรใหญ่ๆ คือ European Council of International School (ECIS), New England Association of Schools and Colleges (NEASC), The Western Association of Schools and Colleges (WASC) และ The World Wide Education Service (WES)

โรงเรียนขนาดใหญ่ สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่แล้วทุกโรงเรียนได้รับการเทียบความรู้วุฒิมัธยมศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการและได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ บางโรงเรียนได้รับการรับรองมากกว่าหนึ่งองค์กรอีกด้วย ซึ่งถือว่าเป็นข้อได้เปรียบของโรงเรียนขนาดใหญ่ที่เปิดดำเนินการสอนมาเป็นเวลานานทำให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนจนผ่านการตรวจสอบมาตรฐาน ทำให้เป็นจุดเด่นในการแข่งขันของโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนขนาดใหญ่มักเรียนที่ตรงความต้องการเข้าเรียนเกินความสามารถที่จะรับเข้าเรียนได้ เป็นผลมาจากจุดเด่นในหลายๆด้าน รวมทั้งการได้รับการรับรองมาตรฐานด้วย แสดงให้เห็นว่าการได้รับการรับรองมาตรฐานสามารถสร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองได้ดี อย่างไรก็ตามการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศจะมีการกำหนดระยะเวลาประมาณ 3-6 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลาจะต้องมีตัวแทนจากองค์กรนั้นๆมาทำการประเมินใหม่ มีค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ทุกโรงเรียนสามารถผ่านการประเมินผลและได้รับการรับรองมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนขนาดกลาง การรับรองมาตรฐานของโรงเรียนขนาดกลางนั้น ส่วนใหญ่จะได้รับการเทียบความรู้วุฒิมัธยมศึกษาและได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศแล้ว บางโรงเรียนยังคงอยู่ในขั้นตอนการดำเนินการขอรับการประเมินมาตรฐาน ซึ่งจะต้องใช้เวลาดำเนินการพอสมควรและในบางครั้งการประเมินผลเพียงครั้งเดียวก็อาจจะไม่ผ่านมาตรฐาน ต้องมีการปรับปรุงใหม่อีกครั้งแล้วจึงขอรับการประเมินมาตรฐานใหม่ ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายมากพอสมควร และในบางโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนสาขาจากต่างประเทศจะมีการวางมาตรฐานตามโรงเรียนแม่ในต่างประเทศ ซึ่งก็เป็นที่น่าเชื่อถือ เนื่องจากโรงเรียนแม่ในต่างประเทศมีความเก่าแก่และมีมาตรฐานในระดับสูงเช่นกัน ดังนั้น การรับรองมาตรฐานเป็นประเด็นที่โรงเรียนขนาดกลางเริ่มให้ความสำคัญเพื่อให้โรงเรียนมีมาตรฐานสามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นๆได้

โรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนในโรงเรียนขนาดเล็กมีเพียงบางโรงเรียนเท่านั้นที่ได้รับการเทียบความรู้วุฒิมัธยมศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการและได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศควบคู่กัน บางโรงเรียนอยู่ในระหว่างดำเนินการขอรับการประเมินมาตรฐาน และที่น่า

เป็นห่วงคือ ในบางโรงเรียนยังไม่ได้รับทั้งการเทียบความรู้วุฒิมัธยมศึกษาและการรับรองมาตรฐาน จากองค์กรต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนในการแข่งขันของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่อาจทำให้ ผู้ปกครองไม่เชื่อถือในมาตรฐานของโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตามเชื่อว่าทุกโรงเรียนย่อมพยายาม พัฒนาโรงเรียนให้ได้รับมาตรฐานและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ได้รับการเทียบความรู้วุฒิมัธยมศึกษา จากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประโยชน์สำหรับนักเรียนและเพื่อให้สามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่น ได้ในอนาคต

ดังนั้น การได้รับการรับรองมาตรฐานเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่โรงเรียนนานาชาติทุก ขนาดให้ความสำคัญ เห็นได้จากโรงเรียนนานาชาติทุกโรงเรียนมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะ ปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนให้ผ่านการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ รวมถึงการ ปรับปรุงหลักสูตรให้ได้รับการเทียบความรู้วุฒิมัธยมศึกษาตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยเพื่อให้เป็นประโยชน์กับนักเรียนที่จบการศึกษา ถือได้ว่าการได้รับการรับรองมาตรฐานเป็น หนึ่งในกลยุทธ์ในการแข่งขันของโรงเรียนนานาชาติทุกขนาดที่เริ่มมีความสำคัญมากขึ้น แม้ว่าบาง โรงเรียนจะได้รับการรับรองมาตรฐานแล้วก็ยังคงพยายามรักษาระดับมาตรฐานให้คงอยู่อย่าง ต่อเนื่อง

จากการพิจารณาด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ พบว่า ผู้ปกครองต้องการโรงเรียนนานาชาติที่ใช้ระบบหรือหลักสูตรในการเรียนการสอนที่เป็นที่ยอมรับ อย่างสากลและได้มาตรฐาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและเพียงพอ นอกจากนี้บุคลากร ต้องมีคุณภาพและเป็นเจ้าของภาษา ชื่อเสียงของโรงเรียนก็เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจของ ผู้ปกครอง และสิ่งที่ผู้ปกครองเริ่มให้ความสำคัญ คือ การได้รับการรับรองมาตรฐานของโรงเรียน ทำให้ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติได้มีความพยายามในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการอย่างมาก จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติทุกขนาด พบว่า โรงเรียนนานาชาติในปัจจุบันจะเน้น การแข่งขันในด้านผลิตภัณฑ์ซึ่งก็คือบริการการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ ความสำคัญในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบุคลากร ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีความได้เปรียบ ในการแข่งขันมากกว่า เนื่องจากมีความพร้อมในการลงทุนและการประหยัดต่อขนาด แต่ใน ปัจจุบันโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กก็สามารถพัฒนาศักยภาพขึ้นมาแข่งขันได้มากขึ้น สามารถดึงดูดส่วนจำนวนนักเรียนไปจากโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางไปได้เป็นบางส่วน ส่วนในด้านหลักสูตรและความรู้ภาษาอังกฤษ แม้ว่าผู้ปกครองจะให้ความสำคัญมาก แต่โรงเรียน นานาชาติขนาดต่างๆไม่เน้นการแข่งขันกันมากนัก แต่จะพยายามรักษาคุณภาพและมาตรฐาน ของหลักสูตรและส่งเสริมความรู้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นการพัฒนา ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการจึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติใช้เพื่อการแข่งขันในปัจจุบัน ซึ่ง

สามารถสรุปพฤติกรรมการแข่งขันของโรงเรียนนานาชาติในด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการได้ดังตารางที่ 5.19

ตารางที่ 5.19 สรุปพฤติกรรมการแข่งขันด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ปัจจัย	ขนาดโรงเรียน		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
ด้านหลักสูตร	×	×	×
ด้านความรู้ภาษา	×	×	×
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	✓	✓	✓
ด้านคุณภาพบุคลากร	✓	✓	✓
ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน	×	×	✓
ด้านการรับรองมาตรฐาน	×	✓	✓

หมายเหตุ: 1. ✓ หมายถึง แข่งขัน

2. × หมายถึง ไม่แข่งขัน

จากตารางที่ 5.19 เห็นได้ว่าปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านคุณภาพบุคลากรเป็นสิ่งที่โรงเรียนทุกขนาดใช้ในการแข่งขัน และเมื่อพิจารณาในโรงเรียนขนาดเล็กพบว่าการแข่งขันในด้านต่างๆมากกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองและแข่งขันกับโรงเรียนขนาดอื่นๆได้

2) ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายหรือสถานที่ตั้ง

ตามปกติแล้วในการกล่าวถึงช่องทางการจัดจำหน่ายจะเป็นการพิจารณาว่าธุรกิจมีกลไกอย่างไรที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการไหลผ่านจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค สำหรับในธุรกิจการศึกษาซึ่งถือเป็นบริการประเภทหนึ่ง จะมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่สั้นและกระทำจากผู้ผลิตถึงผู้บริโภคโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการวิเคราะห์ถึงช่องทางการจัดจำหน่ายของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในครั้งนี้จะทำการพิจารณาถึงแหล่งที่ตั้งและลักษณะที่ตั้งของโรงเรียนนานาชาติเป็นหลัก เนื่องจากถือว่าแหล่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นช่องทางที่ทำให้บริการการศึกษาไปถึงมือของผู้บริโภคหรือนักเรียนโดยตรง ผู้ปกครองหรือนักเรียนจะได้รับบริการจากผู้ผลิตหรือโรงเรียนโดยการมาที่โรงเรียนโดยตรงเพียงทางเดียวเท่านั้น นั่นคือ นักเรียนจะได้รับความรู้จากการศึกษาโดยการมาเรียนที่โรงเรียน โรงเรียนขนาดต่างๆมีการดำเนินการแข่งขันในด้านช่องทางการจัดจำหน่ายดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ช่องทางการจัดจำหน่ายหรือแหล่งที่ตั้งของโรงเรียนจะอยู่ในแถบชานเมืองที่มีพื้นที่กว้างขวาง ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่จะเข้าไปในชอยลิก อยู่ห่างจากถนนใหญ่พอสมควรแต่มีการคมนาคมที่สะดวก แต่เดิมโรงเรียนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเขตเมืองแต่เมื่อมีการขยายขนาดโรงเรียนจำเป็นต้องหาพื้นที่ขนาดใหญ่ที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่ต้องไปตั้งอยู่ในแถบชานเมือง เนื่องจากที่ดินในเขตเมืองหรือเขตธุรกิจมีราคาสูง ความได้เปรียบของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชานเมืองคือจะมีพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สามารถขยายได้ในอนาคต มีความเงียบสงบเหมาะสมกับการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามอาจจะประสบปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางของนักเรียนบ้าง แต่โรงเรียนก็มีการจัดบริการรถรับส่งเพื่อรองรับปัญหานี้ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า แม้โรงเรียนขนาดใหญ่จะตั้งอยู่ในแถบชานเมืองแต่ก็ไม่ประสบกับปัญหาในเรื่องไม่มีนักเรียนตามมาเรียน เนื่องจากผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในโรงเรียนทำให้ยินดีที่จะส่งบุตรหลานมาเรียนแม้จะอยู่ไกลก็ตาม

แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีผู้ปกครองบางส่วนให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของที่ตั้งโรงเรียน จากการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง 61 ชุด มีผู้ปกครองที่คำนึงถึงปัจจัยด้านที่ตั้งของโรงเรียนในการเลือกโรงเรียนนานาชาติ 23 ชุด คิดเป็นร้อยละ 37.7 ผู้ปกครองที่ให้ความสำคัญกับที่ตั้งของโรงเรียนนั้นเนื่องจากต้องการให้บุตรหลานอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่ต้องใช้เวลาเดินทางนาน เพราะการใช้เวลาอยู่ในรถนานอาจทำให้เด็กเครียดและเสียสุขภาพจิตได้ นอกจากนี้ในบางโรงเรียนก่อนที่จะมีการเลือกสถานที่ตั้งโรงเรียนแห่งใหม่ในแถบชานเมืองจะมีการหยั่งเสียงหรือให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย ทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่ไม่มีปัญหาในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย กล่าวคือโรงเรียนขนาดใหญ่จะไม่แข่งขันในด้านช่องทางการจัดจำหน่ายหรือแหล่งที่ตั้ง แต่จะเป็นการแข่งขันที่จะพัฒนาโรงเรียนที่อยู่ในแหล่งที่ตั้งนั้นให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนมากกว่า

โรงเรียนขนาดกลาง ช่องทางการจัดจำหน่ายหรือแหล่งที่ตั้งของโรงเรียนขนาดกลางส่วนใหญ่จะเป็นแถบชานเมืองหรือตั้งอยู่ในเขตปริมณฑล แต่มีเหตุผลที่ต่างออกไปจากโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนขนาดกลางบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่บริหารและดำเนินงานในรูปแบบมูลนิธิ ซึ่งสถานที่ตั้งของโรงเรียนจะได้รับการบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาจึงไม่สามารถเลือกได้และเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรจึงไม่จำเป็นต้องใช้สถานที่ที่เอื้อกับผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นหลัก แต่มีจุดมุ่งหมายที่จะให้บริการการศึกษาเป็นหลัก แหล่งที่ตั้งของโรงเรียนเหล่านี้แม้จะอยู่ในแถบชานเมืองหรือปริมณฑลแต่ก็มีการคมนาคมที่สะดวก อย่างไรก็ตามโรงเรียนขนาดกลางบางโรงเรียนซึ่งแต่เดิมตั้งอยู่ในเขตเมืองหรือแหล่งธุรกิจ ก็ตัดสินใจที่จะย้ายโรงเรียนไปยังชานเมืองด้วยเหตุผลเพื่อการขยายขนาดโรงเรียนให้เพียงพอเพื่อรองรับนักเรียนที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต ซึ่งทำให้

ในระยะแรกจะมีนักเรียนลาออกไปเป็นจำนวนมากก็ตาม แม้ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในแถบชานเมืองแต่มีบางโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองหรือย่านธุรกิจ ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบอย่างหนึ่งของโรงเรียนที่อาจทำให้ผู้ปกครองสนใจมากกว่า เนื่องจากบุตรหลานไม่ต้องเดินทางไกลและใกล้แหล่งที่พักและที่ทำงานของผู้ปกครอง แต่ก็อาจประสบปัญหาเรื่องขนาดพื้นที่เมื่อโรงเรียนต้องการขยายขนาดในอนาคต

จากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ปกครอง 85 ชุด พบว่า 32 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 37.6 เห็นว่าที่ตั้งของโรงเรียนก็เป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกโรงเรียนนานาชาติให้กับบุตรหลาน กล่าวโดยรวมแล้ว โรงเรียนขนาดกลางจะไม่ใช้กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายในการแข่งขันมากนัก แต่โรงเรียนที่มีแหล่งที่ตั้งที่อยู่ในเขตเมืองก็อาจมีความได้เปรียบมากกว่าอยู่บ้าง

โรงเรียนขนาดเล็ก ในส่วนของโรงเรียนขนาดเล็กจะมีความแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง กล่าวคือ โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตเมือง อยู่ใกล้ชุมชน อยู่ในหมู่บ้านหรืออยู่ใกล้ถนนใหญ่ เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กไม่ต้องการพื้นที่มากนัก ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ใช้ที่ดินส่วนตัวของเจ้าของ อาจนับเป็นความได้เปรียบอย่างหนึ่ง แต่อาจเป็นอุปสรรคสำหรับการรับนักเรียนเพิ่มขึ้นในอนาคตก็ได้ นอกจากนี้กลุ่มเป้าหมายของโรงเรียนนานาชาติคือผู้ที่มีฐานะดีซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตเมืองหรือย่านธุรกิจ ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กพยายามเข้าสู่กลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุดเพื่อเป็นการเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักเรียนของตนให้มากขึ้น โรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้หรือสะดวกสำหรับผู้ปกครองจะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก 51 ชุด พบว่า ผู้ปกครองกว่าครึ่ง คือ 30 ชุด คิดเป็นร้อยละ 58.8 เห็นว่าที่ตั้งของโรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนนานาชาติ ดังนั้น การที่โรงเรียนขนาดเล็กพยายามใช้กลยุทธ์ในด้านที่ตั้ง อาจเป็นสิ่งที่ช่วยให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถแข่งขันกับโรงเรียนขนาดอื่นๆได้ ซึ่งหากโรงเรียนทำการสอนอย่างมีคุณภาพจะช่วยสร้างความเชื่อถือและชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักของผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี และเมื่อมีผู้สนใจเป็นจำนวนมากและมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นโรงเรียนขนาดเล็กจึงทำการย้ายโรงเรียนไปยังที่ตั้งใหม่แถบชานเมืองที่สามารถขยายขนาดโรงเรียนได้มากขึ้นหรืออาจเปิดCampusใหม่ที่ไกลออกไป ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์ที่โรงเรียนขนาดเล็กบางโรงเรียนใช้และได้ผลเป็นอย่างดี แต่โรงเรียนขนาดเล็กบางโรงเรียนก็ยังยินดีที่จะรักษาขนาดของโรงเรียนเอาไว้เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการและการรักษาคุณภาพ

จากการพิจารณาพฤติกรรมการแข่งขันด้านช่องทางการจัดจำหน่ายซึ่งในที่นี้คือ สถานที่หรือแหล่งที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางจะไม่มีการแข่งขันกัน ในด้านนี้มากนัก เนื่องจากแต่ละโรงเรียนจะเลือกที่ตั้งโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการเรียนการสอนและทำการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้มีคุณภาพและเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนเชื่อว่าหากโรงเรียนมีคุณภาพแล้วแม้จะตั้งอยู่ที่ใด ผู้ปกครองก็ยอมส่งบุตรหลานมาเรียน นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของราคาที่ดินที่สูงมากในเขตเมืองและโรงเรียนต้องใช้ที่ดินขนาดใหญ่ โรงเรียนส่วนใหญ่จึงออกไปอยู่ในแถบชานเมือง แต่บางโรงเรียนไม่สามารถเลือกที่ตั้งของโรงเรียนได้มากนักเนื่องจากเป็นที่ดินที่ได้รับการบริจาค ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กนั้นส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตเมืองและบางโรงเรียนก็มีการเปิดCampusใหม่ในแถบชานเมืองเพื่อรองรับนักเรียนในอนาคตด้วย การแข่งขันในด้านที่ตั้งยังคงมีความสำคัญสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าถึงและเป็นที่รู้จักของผู้ปกครองเพื่อเพิ่มส่วนครองตลาดให้สูงขึ้น ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานเดินทางไกล ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นโดยรวมของผู้ปกครองแล้ว พบว่า ผู้ปกครองก็ยังคงให้ความสำคัญกับที่ตั้งของโรงเรียนในระดับหนึ่ง จะเห็นได้จากการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ 197 ชุด มีผู้ปกครองคำนึงถึงปัจจัยด้านที่ตั้งของโรงเรียน 85 ชุด คิดเป็นร้อยละ 43.1 อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะโรงเรียนจะตั้งอยู่ที่ใดหากเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพย่อมได้เปรียบในการแข่งขันมากกว่าอย่างแน่นอน

3) ด้านการส่งเสริมการตลาด

การส่งเสริมการตลาดเป็นการติดต่อสื่อสารไม่ว่าจะทางใดก็ตามไปยังตลาดเป้าหมาย เพื่อให้ผู้บริโภคได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติก็มีการใช้การส่งเสริมการตลาดเช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการอื่นๆ โดยจะทำการพิจารณาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย

(1) การโฆษณา ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติจะทำการโฆษณาเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ที่สนใจได้รับข้อมูล ข่าวสารที่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งโรงเรียนแต่ละขนาดจะให้ความสำคัญและมีวิธีการโฆษณาที่แตกต่างกันออกไป

โรงเรียนขนาดใหญ่ การโฆษณาสำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่จะทำผ่านสื่อแผ่นพับของโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งเป็นการส่งข้อมูลถึงผู้สนใจได้ตรงที่สุด เนื่องจากผู้ปกครองที่สนใจส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนนานาชาติ ถือเป็นผู้บริโภคที่มีความต้องการเฉพาะจึงมักทำการหาข้อมูลจากแหล่งที่ให้บริการสินค้านั้นโดยตรง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะติดต่อขอข้อมูลรายละเอียดต่างๆจาก

โรงเรียนโดยตรง นอกจากนี้ยังมีการลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ หรือวารสารต่างๆบ้างเป็นบางโอกาส โรงเรียนขนาดใหญ่ไม่มีนโยบายการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆมากนัก ดังนั้นจะไม่ปรากฏการโฆษณาของโรงเรียนนานาชาติขนาดใหญ่ผ่านป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ตามทางด่วนหรือริมถนนต่างๆ นอกจากนั้นการโฆษณาของโรงเรียนขนาดใหญ่จะทำการประชุมของหน่วยงานต่างประเทศ โดยการตั้งชุมชนสัมพันธ์ไว้เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจ การโฆษณาของโรงเรียนขนาดใหญ่จะเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียง ความสามารถ และผลงานของนักเรียนมากกว่าที่จะโฆษณาตัวโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นที่รู้จักและเชื่อถือของผู้ปกครองอยู่แล้ว จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า การโฆษณาที่ได้ผลมากที่สุดสำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ การใช้วิธีการบอกเล่าปากต่อปากของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นวิธีที่โรงเรียนไม่ต้องเสียงบประมาณในการโฆษณา แต่จะต้องรักษาคุณภาพของโรงเรียนให้เป็นที่ประจักษ์ของผู้ปกครอง อย่างไรก็ตาม ในอนาคตโรงเรียนขนาดใหญ่จะต้องเริ่มให้ความสำคัญกับการโฆษณามากขึ้น เนื่องจากมีการแข่งขันในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น

โรงเรียนขนาดกลาง สำหรับโรงเรียนขนาดกลางก็ยังคงใช้การโฆษณาผ่านสื่อแผ่นพับของโรงเรียนเช่นกัน และมีการลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ วารสารต่างๆด้วย ซึ่งการโฆษณาจะแบ่งออกเป็น 2 แนว คือ แนวทางแรกจะเป็นการบอกเล่าเกี่ยวกับความเป็นโรงเรียนนานาชาติ ระบบหรือหลักสูตรของโรงเรียน และอีกแนวทางคือการบอกถึงที่ตั้งและลักษณะของโรงเรียน มีบางโรงเรียนที่เพิ่งทำการย้ายCampusใหม่ได้ไม่นาน จึงต้องมีการโฆษณาถึงที่ตั้งใหม่ของโรงเรียนมากเป็นพิเศษ ซึ่งโดยรวมแล้วโรงเรียนขนาดกลางจะไม่เน้นการโฆษณาที่ชื่อของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่เปิดมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว และบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนสาขาจากต่างประเทศที่เป็นที่รู้จักดีอยู่แล้ว แต่ส่วนใหญ่จะโฆษณาถึงคุณภาพและที่ตั้งของโรงเรียนมากกว่า ส่วนการโฆษณาด้วยวิธีการบอกเล่าปากต่อปากของผู้ปกครองก็ยังคงเป็นวิธีที่ได้ผลสำหรับโรงเรียนขนาดกลางด้วยเช่นกัน

โรงเรียนขนาดเล็ก การโฆษณาของโรงเรียนขนาดเล็กจะมีความแตกต่างไปจากโรงเรียนขนาดอื่นๆ นอกจากโรงเรียนขนาดเล็กจะใช้การโฆษณาผ่านสื่อแผ่นพับของโรงเรียน หนังสือพิมพ์ วารสารต่างๆแล้ว บางโรงเรียนยังใช้การโฆษณาด้วยป้ายโฆษณาขนาดใหญ่บริเวณทางด่วนหรือริมถนนสายสำคัญๆ ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กที่เปิดได้ไม่นานจะให้ความสำคัญและทุ่มงบประมาณในการโฆษณามากพอสมควร เพื่อให้โรงเรียนเป็นที่รู้จักของผู้ปกครอง ส่วนโรงเรียนที่เปิดมาเป็นเวลานานแล้วก็จะมีการโฆษณาบ้างแต่ไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเน้นที่การบอกเล่าปากต่อปากของผู้ปกครองเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามการโฆษณายังคงมีความจำเป็นหรือเป็นกลยุทธ์ที่

สำคัญของโรงเรียนขนาดเล็กที่จะทำให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นๆ และมีสัดส่วนจำนวนนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น

นอกจากการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว ภาครัฐก็ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนนานาชาติให้เป็นที่รู้จักสำหรับคนไทยและชาวต่างประเทศที่สนใจ โดยการจัดงานนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ข้อมูล และแนะนำโรงเรียนนานาชาติต่างๆ รวมถึงการรวมข้อมูลเป็นหนังสือรวบรวมชื่อและข้อมูลของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย (Thailand Education Directory) เพื่อเป็นคู่มือสำหรับผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนนานาชาติสำหรับบุตรหลาน ซึ่งหน่วยงานรัฐบาลที่ทำการเผยแพร่ข้อมูลเหล่านี้คือ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ นอกจากนี้การโฆษณาประชาสัมพันธ์ภายในประเทศแล้ว ยังมีการประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศด้วย โดยการนำโรงเรียนนานาชาติไปร่วมงานแสดงโรงเรียนนานาชาติในต่างประเทศและทำ Education Tour ไปยังต่างประเทศต่างๆ ด้วย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการโฆษณาเริ่มมีความจำเป็นสำหรับธุรกิจโรงเรียนนานาชาติทุกขนาด เนื่องจากในปัจจุบันธุรกิจโรงเรียนนานาชาติมีการแข่งขันกันมากขึ้น ซึ่งการโฆษณาจะเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้ธุรกิจสามารถเป็นที่รู้จักและแข่งขันกับธุรกิจรายอื่นๆ ได้ รวมถึงการรักษาสัดส่วนจำนวนนักเรียนของตนให้คงอยู่หรือเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักเรียนให้มากขึ้นในอนาคต

(2) การส่งเสริมการขาย การส่งเสริมการขายเป็นการสร้างสิ่งจูงใจต่างๆ ที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนั้นได้ง่ายขึ้น ซึ่งโรงเรียนขนาดต่างๆ มีการดำเนินการส่งเสริมการขาย ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ แม้ว่าโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีผู้รอเข้าเรียน (Waiting List) เป็นจำนวนมากอยู่แล้ว แต่โรงเรียนขนาดใหญ่ก็ยังคงมีการใช้การส่งเสริมการขายบ้างเพื่อเป็นการเพิ่มหรือรักษาสัดส่วนจำนวนนักเรียนของตนเอง แต่การใช้การส่งเสริมการขายไม่ใช่เจตนาเพื่อการเพิ่มการซื้อของผู้ปกครอง แต่เป็นการลดภาระของผู้ปกครองในด้านค่าใช้จ่าย ซึ่งการส่งเสริมการขายหรืออาจเรียกเป็นสิทธิประโยชน์ที่โรงเรียนจัดให้ผู้ปกครอง คือ การลดค่าเล่าเรียนหรือค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้กับบุตรคนที่สองและคนถัดไปของครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายที่ลดลง

โรงเรียนขนาดกลาง การส่งเสริมการขายของโรงเรียนขนาดกลางยังคงเป็นการลดค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้กับบุตรคนที่สองและคนถัดไปของครอบครัว

นอกจากนี้ในบางโรงเรียนหากครอบครัวที่มีพี่เรียนอยู่ในโรงเรียนอยู่แล้ว ถ้าน้องต้องการเข้าเรียน จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ แต่จะต้องสอบผ่านตามเกณฑ์ทดสอบของโรงเรียนด้วย

โรงเรียนขนาดเล็ก การลดค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้กับบุตรคนที่สองและคนถัดไปของครอบครัว และการพิจารณาค่าบุคคลในครอบครัว เช่น พี่หรือน้องเป็นกรณีพิเศษ เป็นการส่งเสริมการขายของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งในบางโรงเรียนยังมีการลดค่าบริการอื่นๆให้อีกด้วย เช่น ค่ารถรับส่ง ค่ากิจกรรมหลังเลิกเรียน เป็นต้น

การส่งเสริมการขายของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติเป็นเพียงการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองมากกว่าที่จะเพิ่มการซื้อหรือการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน โดยโรงเรียนส่วนใหญ่จะลดค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้กับบุตรคนที่สองและคนถัดไปของครอบครัว ซึ่งอาจลดเป็นเปอร์เซ็นต์หรือเป็นจำนวนเงินที่คงที่ อาจถือได้ว่าเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของโรงเรียนนานาชาติทั่วไป ในปัจจุบันมีการส่งเสริมการขายอีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้ได้ผลมากสำหรับโรงเรียนนานาชาติที่เพิ่งเปิดใหม่ คือการยกเว้นค่าธรรมเนียมแรกเข้าสำหรับนักเรียนใหม่ ซึ่งสามารถดึงดูดให้มีนักเรียนสมัครเข้าเป็นจำนวนมาก โดยที่บางส่วนก็ย้ายไปจากโรงเรียนนานาชาติเดิมที่เปิดมาเป็นเวลานานแล้ว การส่งเสริมการขายรูปแบบนี้ส่งผลต่อโรงเรียนนานาชาติอื่นๆด้วย คือดึงนักเรียนไปได้เป็นจำนวนพอสมควรทีเดียว

จากการวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมด้านการส่งเสริมการตลาด จะเห็นได้ว่าการโฆษณาเป็นการจัดการด้านการตลาดที่มีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบัน ทั้งในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่เปิดมาเป็นเวลานานที่ต้องโฆษณาเพื่อย้ำเตือนความทรงจำให้กับผู้ปกครอง และโรงเรียนที่เพิ่งเปิดใหม่ที่ต้องโฆษณาเพื่อให้ผู้ปกครองรู้จักและเชื่อถือ ในอนาคตการโฆษณาจะยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้น เนื่องจากธุรกิจโรงเรียนนานาชาติจะมีการแข่งขันกันมากขึ้น ส่วนการส่งเสริมการขายนั้น โรงเรียนนานาชาติทุกขนาดจะมีธรรมเนียมปฏิบัติคือ การลดค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้กับบุตรคนที่สองและคนถัดไปของครอบครัว เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง เนื่องจากค่าเล่าเรียนของโรงเรียนนานาชาติค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการตลาดไม่ได้เป็นกลยุทธ์หลักที่ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติใช้ในการแข่งขัน แต่โรงเรียนนานาชาติก็เริ่มให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการขายโดยเฉพาะการโฆษณาเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างความรู้จัก ความสำเร็จ เชื่อถือ และภาพลักษณ์ที่ชัดเจนให้กับผู้ปกครองได้ทราบ

ในการพิจารณาถึงพฤติกรรมการแข่งขันของโรงเรียนนานาชาติทั้งที่เกี่ยวข้องกับราคาและไม่เกี่ยวข้องกับราคา พบว่าโรงเรียนนานาชาติทุกขนาดไม่ปรากฏหรือนิยมใช้การแข่งขันทางด้านราคามากนัก เนื่องจากแต่ละโรงเรียนจะใช้นโยบายกำหนดราคาหรือค่าเล่าเรียนและ

ค่าธรรมเนียมต่างๆจากค่าใช้จ่ายจริง ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับคุณภาพบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ และสภาพทางกายภาพของโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองสามารถเลือกโรงเรียนได้ในหลายระดับราคา ทั้งในระดับราคาที่ต่ำสูงมากจนถึงโรงเรียนที่มีระดับราคาที่สูงมาก แต่พบว่าโรงเรียนนานาชาติจะใช้การแข่งขันที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ซึ่งก็คือบริการการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในโรงเรียน ซึ่งทุกโรงเรียนจะพยายามพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆให้มีความเพียบพร้อมและทันสมัยเสมอ นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันในด้านบุคลากรของโรงเรียนที่ทุกโรงเรียนพยายามคัดเลือกครู และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในด้านการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์กับนักเรียนผู้รับบริการการศึกษามากที่สุด ส่วนด้านช่องทางการจัดจำหน่ายหรือที่ตั้งของโรงเรียนนั้นไม่มีการแข่งขันในด้านนี้ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการตลาดเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ เนื่องจากในปัจจุบันมีโรงเรียนนานาชาติเปิดใหม่เป็นจำนวนมาก ทำให้โรงเรียนที่อยู่ในธุรกิจอยู่แล้วจำเป็นต้องดำเนินกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการตลาดบ้าง โดยเฉพาะการโฆษณาเพื่อให้ผู้ปกครองรู้จักและย้ำเตือนความทรงจำของผู้ปกครองด้วย

จากการพิจารณาพฤติกรรมการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติทั้งด้านราคาและไม่ใช้ราคา สามารถสรุปพฤติกรรมการแข่งขันของโรงเรียนแต่ละขนาดได้ตามตารางที่ 5.20

ตารางที่ 5.20 สรุปพฤติกรรมการแข่งขันด้านราคาและไม่ใช่ราคาจำแนกตามขนาดโรงเรียน

พฤติกรรม	ขนาดโรงเรียน		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
ด้านราคา	×	×	×
ด้านไม่ใช่ราคา			
<u>ผลิตภัณฑ์และบริการ</u>			
- หลักสูตร	×	×	×
- ความรู้ภาษาอังกฤษ	×	×	×
- สิ่งอำนวยความสะดวก	✓	✓	✓
- คุณภาพบุคลากร	✓	✓	✓
- ชื่อเสียงของโรงเรียน	×	×	✓
- การรับรองมาตรฐาน	×	✓	✓
<u>ช่องทางการจัดจำหน่าย</u>	×	×	✓
<u>การส่งเสริมการตลาด</u>			
- การโฆษณา	×	×	✓
- การส่งเสริมการขาย	×	×	×

หมายเหตุ: 1. ✓ หมายถึง แข่งขัน

2. × หมายถึง ไม่แข่งขัน

จากตารางที่ 5.20 จะเห็นได้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กจะต้องดำเนินกลยุทธ์ในการแข่งขันในด้านต่างๆมากกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นๆได้

5.3 ผลการศึกษาด้านความสามารถในการแข่งขัน

การวิเคราะห์ผลการศึกษาในส่วนนี้จะเป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การส่งเสริมการศึกษานานาชาติในประเทศไทยและความเป็นไปได้ในการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในอนาคต อันจะส่งผลดีต่อประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต การวิเคราะห์ถึงความสามารถในการแข่งขันจะพิจารณาตามแนวคิดของ Porter (Porter's Diamond) ที่กล่าวถึงปัจจัย 4 ประการที่มีความสำคัญต่อการแข่งขัน คือ ปัจจัยด้านอุปทาน ปัจจัยด้านอุปสงค์ ความพร้อมของอุตสาหกรรมสนับสนุนและธุรกิจต่อเนื่อง และกลยุทธ์ โครงสร้าง และสภาพการแข่งขันขององค์กรธุรกิจ รวมถึงองค์ประกอบอีก 2 ประการ คือ บทบาทของรัฐบาล และโอกาสและ

สภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป ในที่นี้จะแยกปัจจัยด้านต่างๆออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับภายในประเทศ และระดับนานาชาติ กล่าวคือ เป็นการพิจารณาความได้เปรียบและความเสียเปรียบของปัจจัยต่างๆที่เกิดขึ้นในระดับภายในประเทศและระดับนานาชาติ

5.3.1 การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆระดับภายในประเทศ

1) ปัจจัยด้านอุปทาน

(1) โครงสร้างพื้นฐาน ในปัจจุบันโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของประเทศไทยมีความพร้อมและทันสมัยมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระบบการขนส่งที่มีความทันสมัยและปลอดภัย ทั้งทางบก ทางอากาศ และทางน้ำ ประเทศไทยมีการพัฒนาระบบโทรคมนาคมเพื่อรองรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้ประเทศไทยมีเครือข่ายโทรคมนาคมที่ครอบคลุมทั่วประเทศ และสามารถติดต่อสื่อสารได้กับทั่วโลก นอกจากนี้ ระบบสาธารณสุขของไทยยังมีการพัฒนาให้มีมาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการ จะเห็นได้ว่าโครงสร้างพื้นฐานต่างๆของประเทศไทยเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจโรงเรียนนานาชาติเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐานที่ครบทุกด้านทันสมัย และมีความเพียงพอต่อความต้องการ

(2) พื้นที่และทำเลที่ตั้ง ในการตั้งโรงเรียนนานาชาติจำเป็นต้องมีการเลือกพื้นที่และทำเลที่เหมาะสม ทั้งขนาดพื้นที่ที่กว้างขวาง มีสิ่งแวดล้อมที่ดี รวมถึงมีการคมนาคมที่สะดวก ซึ่งในขณะนี้ในประเทศไทยทั้งในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และหัวเมืองต่างๆยังคงมีพื้นที่และที่เหมาะสมสามารถตั้งโรงเรียนนานาชาติได้เป็นอย่างดี โดยมีทำเลที่หลากหลายทั้งที่อยู่ในเมืองมีความสะดวกและทันสมัย หรือพื้นที่ในต่างจังหวัดที่อยู่ภายในสิ่งแวดล้อมท่ามกลางธรรมชาติ เนื่องจากประเทศไทยมีภูมิประเทศแตกต่างกันออกไปตามแต่ละภูมิภาค ทั้งที่ราบลุ่ม ที่ราบสูง และที่ราบชายฝั่ง ซึ่งมีความหลากหลายทำให้การจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติสามารถเลือกสถานที่ตั้งได้หลากหลาย มีบางโรงเรียนที่เลือกตั้งโรงเรียนในต่างจังหวัดที่อยู่ภายในบรรยากาศธรรมชาติ เช่น เขาใหญ่ ทำให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่แตกต่างไปจากโรงเรียนนานาชาติอื่นๆทั่วไป

(3) ต้นทุนในการก่อสร้าง ในการก่อสร้างอาคารต่างๆจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่มีคุณภาพ และแรงงานที่มีความชำนาญ ซึ่งประเทศไทยมีความพร้อมในวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างต่างๆสามารถหาได้ง่าย และราคาต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เนื่องจากประเทศไทยสามารถผลิตวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่จำเป็นได้เอง ไม่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น อิฐ หิน ปูนซีเมนต์ ทราช เหล็กเส้น เป็นต้น ประกอบกับกระทรวงพาณิชย์ได้มีการควบคุมการปรับราคาวัสดุก่อสร้างให้อยู่ในระดับเหมาะสม ไม่ให้มีราคาสูงจนกระทบต่อภาคการก่อสร้างในประเทศ สามารถพิจารณาได้จากดัชนีราคาสินค้าวัสดุก่อสร้าง ดังแสดงในตาราง 5.21

ตารางที่ 5.21 ดัชนีราคาสินค้าวัสดุก่อสร้างรวม ปี พ.ศ.2538-2546

ปี/ เดือน	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
ม.ค.	97.5	101.1	100.8	121.0	122.5	120.2	124.2	121.3	131.8
ก.พ.	98.4	101.0	100.8	125.3	122.6	119.9	125.1	118.5	134.5
มี.ค.	99.6	101.1	101.6	126.1	120.4	119.9	125.1	122.4	136.8
เม.ย.	99.8	101.4	101.4	126.2	120.1	120.7	125.4	127.2	136.4
พ.ค.	100.0	101.1	101.5	125.8	118.9	120.8	126.2	128.4	135.9
มิ.ย.	100.0	101.1	101.6	125.6	118.9	121.0	126.8	127.3	135.5
ก.ค.	100.2	101.4	102.7	127.5	119.0	120.5	126.6	128.2	135.8
ส.ค.	100.5	101.1	109.6	126.7	119.0	120.4	126.5	129.2	136.6
ก.ย.	100.4	101.2	112.0	126.4	119.0	118.6	126.8	128.8	136.7
ต.ค.	101.4	101.2	113.2	126.8	119	119.6	126.7	128.8	136.8
พ.ย.	101.4	100.3	115.9	126.2	119.0	123.3	124.8	128.5	137.4
ธ.ค.	100.9	101.9	116.5	123.7	119.1	123.6	120.8	128.8	139.5
เฉลี่ย	100.0	101.2	106.5	125.6	119.8	120.7	125.4	126.5	136.1

ที่มา: <http://www.price.moc.go.th/cs1/statistics/others/conyear.htm>

จากตารางที่ 5.21 เป็นค่าดัชนีราคาสินค้าวัสดุก่อสร้างรวมทุกประเภท จะเห็นได้ว่าในแต่ละปีมีค่าดัชนีราคาสินค้าวัสดุก่อสร้างมีค่าเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำ หรือราคาวัสดุก่อสร้างโดยรวมเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำ ทำให้ต้นทุนในการก่อสร้างอันเกิดมาจากวัสดุก่อสร้างมีค่าต่ำตามไปด้วย นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีแรงงานที่มีความชำนาญทั้งในการออกแบบ ก่อสร้าง และตกแต่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานในการก่อสร้างมีค่าจ้างแรงงานต่ำและมีจำนวนมาก ไม่เกิดภาวะขาดแคลนแรงงาน ทำให้การก่อสร้างโครงการต่างๆมีต้นทุนต่ำและใช้เวลาไม่นานในการก่อสร้าง ดังนั้นการลงทุนจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยจึงไม่มีอุปสรรคในด้านก่อสร้างอาคารสถานที่แต่อย่างใด

(4) อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ในการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติต้องการอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียน (Text book) อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่างๆทั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศมากมาย มีอุปกรณ์

ทางเทคโนโลยีต่างๆที่ทันสมัย มีหนังสือเรียนภาษาต่างประเทศ ฉบับเอเชีย (Asia Edition) ซึ่งมีราคาถูกกว่าฉบับยุโรป แต่โรงเรียนนานาชาติส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจกับสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ภายในประเทศ เนื่องจากไม่คิดว่าภายในประเทศจะมีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับโรงเรียนนานาชาติ จึงทำการสั่งซื้อเข้ามาจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมธุรกิจการศึกษานานาชาติในด้านภาษา คือ มีการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษ้นำเข้าอุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติด้วย

(5) การศึกษาระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติ เป็นที่ทราบกันดีว่าในปัจจุบันสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชนเริ่มให้ความสำคัญกับหลักสูตรนานาชาติมากขึ้น รวมทั้งมีสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศเข้ามาเปิดเป็นจำนวนมาก ทำให้มีหลักสูตรนานาชาติในสาขาวิชาต่างๆทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ให้บริการกับนักเรียนมากมาย ซึ่งผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรนานาชาติจะต้องมีพื้นฐานภาษาอังกฤษที่ดี อาจเป็นนักเรียนจากโรงเรียนทั่วไปที่มีความสนใจในภาษาอังกฤษ หรือนักเรียนจากโรงเรียนนานาชาติ ดังนั้นถือได้ว่าโรงเรียนนานาชาติเป็นหนึ่งในองค์กรที่ช่วยสนับสนุนหลักสูตรนานาชาติในระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ โรงเรียนนานาชาติเป็นองค์กรที่ผลิตวัตถุดิบให้กับหลักสูตรนานาชาติในระดับอุดมศึกษาเพื่อผลิตทรัพยากรหรือบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคมต่อไป ซึ่งผู้บริหารของโรงเรียนนานาชาติหลายโรงเรียนยอมรับว่าในปัจจุบันนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนานาชาติทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจศึกษาต่อในหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยมากขึ้นแทนที่จะไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ค่าเล่าเรียนต่ำกว่า ไม่ต้องจากบ้านไปไกล มาตรฐานการศึกษาเท่าเทียมกัน เป็นต้น ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีที่จะมีนักเรียนป้อนเข้าสู่หลักสูตรนานาชาติในระดับอุดมศึกษาภายในประเทศมากขึ้น

(6) บุคลากรในโรงเรียนนานาชาติ บุคลากรที่สำคัญในโรงเรียนนานาชาติคือ ครู ซึ่งครูในโรงเรียนนานาชาติร้อยละ 95 เป็นชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษาและไม่ใช่เจ้าของภาษา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษและมีความรู้ด้านการศึกษา เนื่องจากผู้ปกครองคนไทยที่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนนานาชาติย่อมต้องการให้บุตรหลานได้มีความรู้ความถนัดด้านภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับวิชาการต่างๆ โดยที่ครูเจ้าของภาษาในโรงเรียนนานาชาติทั้งหมดต้องนำเข้าหรือว่าจ้างมาจากต่างประเทศ ซึ่งมีอัตราค่าจ้างเมื่อคิดเป็นเงินบาทแล้วถือว่าสูงมาก ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงบุคลากรที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนนานาชาติ จะพบว่าไทยยังไม่สามารถผลิตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญสำหรับโรงเรียนนานาชาติได้โดยตรง เนื่องจากประเทศไทยไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ทำให้ความเชี่ยวชาญด้านภาษาด้อยกว่าชาวต่างประเทศมาก อีก

ประการคือ ผู้มีความสามารถด้านภาษาอาจไม่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาทำให้ไม่สามารถเป็นครูในโรงเรียนนานาชาติได้ และประการสำคัญคือ ผู้เรียนในโรงเรียนนานาชาติย่อมต้องการความรู้ด้านภาษาจากเจ้าของภาษาโดยตรง ทำให้ไทยยังคงต้องนำเข้าบุคลากรที่มีความรู้ด้านภาษามาจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด ถือเป็นความเสียเปรียบที่มีความสำคัญมากที่สุดทีเดียว

2) ปัจจัยด้านอุปสงค์

(1) จำนวนนักเรียน ในอดีตโรงเรียนนานาชาติเป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้นสำหรับนักเรียนต่างชาติและนักเรียนไทยที่มีความจำเป็นเท่านั้น ทำให้มีจำนวนนักเรียนไม่มาก ส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติ มีนักเรียนไทยเพียงเล็กน้อยที่เป็นบุตรหลานข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศแต่ในปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติสามารถรับนักเรียนไทยได้มากขึ้น ประกอบกับกระแสความนิยมในระบบการศึกษานานาชาติทำให้มีผู้สนใจเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้น และเมื่อประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงเป็นอย่างมาก ทำให้นักเรียนที่ศึกษาในต่างประเทศบางส่วนต้องกลับมาศึกษาต่อในประเทศไทย เนื่องจากไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นได้ ส่งผลให้มีจำนวนนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้น และยังมีบางส่วนอยู่ในบัญชีรายชื่อรอที่ว่างในโรงเรียนนานาชาติอีกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากโรงเรียนนานาชาติสามารถรับนักเรียนไทยได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมด

ตารางที่ 5.22 จำนวนนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ.2544-2546

ปี	จำนวนนักเรียน	การเปลี่ยนแปลง	
		จำนวน	ร้อยละ
2544	7,989	-	-
2545	8,423	+1,434	+18.0
2546 ^P	10,000	+577	+6.1

ที่มา: 1. กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์

2. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ วันที่ 2-8 มิถุนายน พ.ศ.2546

หมายเหตุ: P = ตัวเลขคาดการณ์

จากตารางที่ 5.22 จะเห็นได้ว่า จำนวนนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติให้ความเห็นว่าผู้ปกครองคนไทยบางส่วนคิดว่าการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนนานาชาติเป็นค่านิยมหนึ่งที่สามารถบ่งบอกได้ถึงฐานะในสังคม ทำให้มีกระแสความนิยมในโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น ประกอบกับในอนาคตภาษาอังกฤษจะมีความสำคัญมากขึ้น ซึ่งผู้ปกครองเล็งเห็นความสำคัญในจุดนี้ และมีโรงเรียน

นานาชาติเป็นทางเลือกหนึ่ง จึงทำให้มีจำนวนนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(2) ความต้องการของตลาด ในส่วนของความต้องการของตลาดซึ่งก็คือ ผู้ปกครองและนักเรียน จะแบ่งความต้องการออกเป็น 4 ส่วน ซึ่งเป็นความต้องการในด้านต่างๆที่ ผู้ปกครองและนักเรียนจะพิจารณาในการเลือกโรงเรียนนานาชาติ

ที่ตั้ง จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนนานาชาติ พบว่า จากประสบการณ์ของโรงเรียนนานาชาติแล้ว ผู้ปกครองมักเลือกโรงเรียนที่ไม่ไกลจากบ้านหรือที่ทำงานมากนักเพื่อสะดวกในการเดินทางไปโรงเรียนและการรับส่งบุตรหลาน นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีบรรยากาศของการเรียนรู้ และถ้าเป็นโรงเรียนที่มีแผนกโรงเรียนประจำ ควรตั้งอยู่ในสถานที่ที่มีความปลอดภัยและมีบรรยากาศที่ดีที่สามารถเป็นที่พักผ่อนให้กับนักเรียนได้ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีโรงเรียนนานาชาติทั้งหมด 71 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนนานาชาติในสวนกลางคือในกรุงเทพมหานคร 48 โรงเรียน และโรงเรียนในสวนภูมิภาคอีก 23 โรงเรียน โดยที่โรงเรียนนานาชาติทั้งหมดมีสถานที่ตั้งที่หลากหลายและกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคและหัวเมืองที่สำคัญ เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต นครราชสีมา เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนนานาชาติยังมีลักษณะที่ตั้งที่แตกต่างกันออกไปอีกด้วย ในกรุงเทพมหานครก็มีให้เลือกทั้งโรงเรียนที่อยู่ใจกลางเมืองและโรงเรียนที่อยู่แถบชานเมือง ส่วนโรงเรียนในสวนภูมิภาคก็มีที่ตั้งที่หลากหลายเช่นกัน กล่าวคือ มีโรงเรียนที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติป่าเขา หรือโรงเรียนที่อยู่ในเมืองตามจังหวัดต่างๆ ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนสามารถเลือกโรงเรียนที่มีลักษณะตรงตามความต้องการ

- การคมนาคม จากสถานที่ตั้งของโรงเรียนที่มีความหลากหลายทั้งในเมือง ชานเมือง และต่างจังหวัด ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนสามารถเลือกโรงเรียนได้ตามความต้องการ แต่ปัจจัยอีกประการที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญคือ การคมนาคม กล่าวคือ ไม่ว่าโรงเรียนจะตั้งอยู่ที่ใดผู้ปกครองย่อมต้องการให้มีการคมนาคมที่สะดวกและปลอดภัย เนื่องจากการเดินทางหรือการให้เด็กอยู่ในรถเป็นเวลานานอาจทำให้เด็กเสียสุขภาพจิต ซึ่งในปัจจุบันการคมนาคมในกรุงเทพมหานครมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย รวมทั้งในต่างจังหวัดที่มีการพัฒนาการคมนาคมทั้งทางบก เช่นการปรับปรุงผิวจราจร ทางอากาศที่มีการสร้างสนามบินใหม่ในจังหวัดต่างๆ ทำให้มีความสะดวก ปลอดภัยมากขึ้น ดังนั้นผู้ปกครองจึงต้องการโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตที่มีการคมนาคมที่สะดวก เพื่อประโยชน์กับนักเรียนและผู้ปกครอง นอกจากนี้ผู้ปกครองบางส่วนที่ไม่สามารถรับส่งนักเรียนได้เอง มีความจำเป็นต้องใช้บริการรถรับส่งของโรงเรียน จึงต้องการบริการรถรับส่งที่มีความปลอดภัย ไม่แออัด และมีผู้ดูแลตลอดเวลาด้วย

- บรรยากาศ ในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ ผู้ปกครองย่อมคาดหวังถึงบรรยากาศของโรงเรียนที่เต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา ที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน ซึ่งเป็นสังคมนานาชาติ อีกทั้งยังต้องการให้โรงเรียนมีบรรยากาศและลักษณะของโรงเรียนที่ใกล้เคียงกับโรงเรียนในต่างประเทศ เพื่อให้บุตรหลานได้มีการเรียนรู้ การใช้ชีวิตและการปรับตัวอยู่ในสังคมนานาชาติอย่างแท้จริง

- ภาษา วิชาการ และบุคลิกภาพ วัตถุประสงค์สำคัญสำหรับการศึกษา คือ ความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติก็เช่นกัน มีวัตถุประสงค์ให้บุตรหลานของตนได้รับความรู้ทางวิชาการจากหลักสูตรที่เข้มข้น นอกเหนือไปจากนั้นยังต้องการความรู้ภาษาอังกฤษที่มีความจำเป็นมากขึ้นในปัจจุบันจนกลายเป็นภาษากลางของโลก อีกสิ่งหนึ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญคือบุคลิกภาพที่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่สอนและเป็นเจ้าของภาษา นอกจากนี้การศึกษาต่อเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ เนื่องจากผู้ปกครองบางส่วนวางแผนจะส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อยังต่างประเทศหรือหลักสูตรนานาชาติในประเทศที่ต้องมีพื้นฐานภาษาอังกฤษและความคุ้นเคยกับระบบการศึกษาระบบนานาชาติ

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติ 197 ชุด พบว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านที่ตั้งของโรงเรียน และปัจจัยด้านบรรยากาศ 85 และ 66 ชุดตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 43.1 และ 33.5 ตามลำดับ โดยให้อันดับความสำคัญต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ภาษาอังกฤษ ด้านหลักสูตรและวิชาการ ด้านคุณภาพของบุคลิกภาพ และด้านการศึกษาต่อ มีผู้ปกครองคำนึงถึงทั้งหมด 169, 96, 115 และ 86 ชุดตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 85.8, 48.7, 58.4 และ 43.7 ตามลำดับ ซึ่งได้แสดงรายละเอียดไว้แล้วในตารางที่ 5.13 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง 4 ประการนี้ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บุตรหลานได้ความรู้ภาษาอังกฤษและวิชาการที่เข้มข้นจากบุคลากรที่มีคุณภาพเจ้าของภาษา

(3) ค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพ ผู้ปกครองที่เลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติเป็นผู้มีฐานะดีที่สามารถรับผิดชอบภาระด้านค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่สูงได้ เมื่อพิจารณาค่าเล่าเรียนของโรงเรียนนานาชาติจะพบว่าแต่ละโรงเรียนกำหนดอัตราค่าเล่าเรียนโดยมีพื้นฐานมาจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและส่วนเกินเล็กน้อย ซึ่งมีทั้งโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนในระดับสูงและโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนไม่สูงมากนักขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละโรงเรียน ซึ่งแสดงไว้ในพฤติกรรมการแข่งขันด้านราคา ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครอง 197 ชุด พบว่า 63 ชุด คิดเป็นร้อยละ 37.98 เห็นว่าปัจจัยด้านค่าเล่าเรียนมีผลต่อการ

ตัดสินใจเลือกโรงเรียนนานาชาติ แต่มีการให้อันดับความสำคัญที่ต่างกัน ซึ่งแสดงไว้แล้วในตารางที่ 5.13 ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ปกครองคำนึงถึงค่าเล่าเรียน โดยคาดว่าค่าเล่าเรียนในประเทศไทยไม่ควรสูงกว่าค่าเล่าเรียนในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาหรืออังกฤษ ซึ่งถ้าค่าเล่าเรียนในประเทศไทยสูงกว่า ผู้ปกครองคงตัดสินใจให้บุตรหลานเรียนในต่างประเทศมากกว่า ซึ่งผู้ปกครองต้องการค่าเล่าเรียนที่มีความเหมาะสมและสมเหตุสมผลกับคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนและอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เมื่อเปรียบเทียบค่าเล่าเรียนของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยพบว่ามีความค่าเล่าเรียนที่ต่ำกว่าต่างประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 5.23

ตารางที่ 5.23 ค่าเล่าเรียนต่อปีการศึกษาคิดจากทุกระดับการศึกษาของประเทศต่างๆ

ประเทศ	ค่าเล่าเรียน (บาท)
สหรัฐอเมริกา	1,100,000
อังกฤษ	930,000
แคนาดา	400,000
นิวซีแลนด์	328,000
ออสเตรเลีย	360,000
ไทย	337,750

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์

อย่างไรก็ตามผู้ปกครองเริ่มตระหนักว่าการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งให้กับบุตรหลานโดยที่มีการตอบแทนการลงทุนในระยะยาว คือความรู้ที่อยู่คู่กับบุตรหลานไปตลอด ทำให้ผู้ปกครองอาจตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนนานาชาติได้ง่ายขึ้นแม้จะมีราคาแพงกว่าโรงเรียนทั่วไปก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงผลตอบแทนที่จะได้รับ

เมื่อพิจารณาถึงค่าครองชีพ พบว่า ในการศึกษาในต่างประเทศผู้ปกครองต้องรับภาระค่าใช้จ่ายต่างๆสูง เนื่องจากมีค่าครองชีพสูง ซึ่งประเทศไทยมีค่าครองชีพที่ต่ำกว่าประเทศอื่นๆที่มีคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาในระดับเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 5.24

ตารางที่ 5.24 ดัชนีค่าครองชีพและอันดับค่าครองชีพของเมืองสำคัญในประเทศต่างๆ ในปี พ.ศ.2545-2546

เมือง ประเทศ	ปี พ.ศ.2545		ปี พ.ศ.2546	
	อันดับ	ดัชนี	อันดับ	ดัชนี
	ค่าครองชีพ	ค่าครองชีพ	ค่าครองชีพ	ค่าครองชีพ
ลอนดอน อังกฤษ	10	91.0	7	101.3
นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา	7	100	10	100
สิงคโปร์	24	82.4	32	82.2
ซิดนีย์ ออสเตรเลีย	-	-	67	73.3
โอคแลนด์ นิวซีแลนด์	-	-	115	-
กรุงเทพฯ ไทย	113	58.3	125	58

ที่มา: World-wide cost of living survey 2003 – city ranking, <http://www.mercerhr.com>

หมายเหตุ: ใช้เมืองนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นฐานที่มีค่าดัชนีเท่ากับ 100

จะเห็นได้ว่าค่าครองชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับที่ต่ำ คือกรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่มีค่าครองชีพอยู่ในอันดับที่ 125 จากการสำรวจทั้งหมด 144 เมืองทั่วโลก อาจกล่าวได้ว่าประเทศอื่นๆอีก 124 ประเทศที่มีค่าครองชีพสูงกว่าประเทศไทยสามารถเข้ามาศึกษาหรือพักอาศัยในประเทศไทยได้ เนื่องจากประเทศไทยมีค่าครองชีพที่ต่ำกว่า ดังนั้นจึงทำให้ผู้ปกครองไม่ต้องรับภาระด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนมากนัก

3) ความพร้อมของอุตสาหกรรมสนับสนุนและธุรกิจต่อเนื่อง

(1) โรงเรียนนานาชาติระดับอนุบาลและโรงเรียนสองภาษา ในการเข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติจะมีการทดสอบภาษาอังกฤษและวิชาการอื่นๆตามที่แต่ละโรงเรียนกำหนด นักเรียนที่จะเข้าสู่โรงเรียนนานาชาติจะแบ่งได้เป็นนักเรียนชาวต่างชาติและชาวไทย นักเรียนต่างชาติส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาด้านภาษามากนัก แต่นักเรียนไทยจะมีปัญหาด้านภาษา ซึ่งถ้าเด็กไทยเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติตั้งแต่ในระดับอนุบาล เด็กจะมีการปรับตัวด้านภาษาได้ดี แต่หากเด็กไทยจะเข้าเรียนในระดับสูง เด็กจะต้องมีการวางรากฐานทางภาษามาก่อน อาจจะทำให้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีโครงการภาคภาษาอังกฤษที่มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีโรงเรียนที่เปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษเป็นจำนวนมาก ทั้งโรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนสาธิต ทำให้มีโรงเรียนที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้กับเด็กไทยที่ต้องการเข้าเรียนนานาชาติ

(2) การศึกษาระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติ เมื่อพิจารณาถึงความได้เปรียบจากการมีธุรกิจต่อเนื่อง จะสามารถพิจารณาได้จากสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่พร้อมรองรับนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนานาชาติ ในปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชนที่เปิดหลักสูตรนานาชาติ ในระดับปริญญาตรีมีทั้งสิ้น 128 หลักสูตร ระดับปริญญาโท 190 หลักสูตร และระดับปริญญาเอก 69 หลักสูตร (<http://www.inter.mua.go.th>, 2547) ที่พร้อมรองรับนักเรียนจากโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนทั่วไปเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทำให้นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนานาชาติไม่จำเป็นต้องไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ช่วยให้ประเทศประหยัดเงินตราต่างประเทศและได้รับเงินตราต่างประเทศจากนักเรียนต่างชาติที่เข้ามาศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยอีกด้วย จากการคาดการณ์ของกองธุรกิจบริการ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ พบว่าในปี พ.ศ.2546 จะมีนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยประมาณ 5,860 คน ซึ่งนักศึกษาแต่ละคนจะมีค่าใช้จ่ายทั้งค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายที่จำเป็น รวมประมาณ 500,000 บาทต่อปี ทำให้มีรายได้เข้าประเทศจากนักศึกษาต่างชาติถึง 2,930 ล้านบาทต่อปี

4) กลยุทธ์ โครงสร้าง และสภาพการแข่งขันขององค์กรธุรกิจ

(1) โครงสร้างและการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ โครงสร้างและการแข่งขันของโรงเรียนนานาชาติจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่ามีระดับการกระจุกตัวปานกลางค่อนข้างสูง ซึ่งจะทำให้มีการแข่งขันกันในระดับปานกลาง เนื่องจากปรากฏการณ์ผูกขาดอยู่บ้างจากธุรกิจบางราย แต่อย่างไรก็ตาม ระดับการกระจุกตัวของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากมีธุรกิจโรงเรียนนานาชาติรายใหม่เข้าสู่ตลาดมากขึ้น อันจะเป็นผลให้การแข่งขันในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติมีมากขึ้น โรงเรียนนานาชาติจะมีกลยุทธ์ทางการตลาด (ซึ่งได้ศึกษาในส่วนของพฤติกรรมกรรมการแข่งขัน) ที่เน้นไปทางด้านผลิตภัณฑ์ ซึ่งก็คือบริการการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในโรงเรียน รวมถึงบุคลากรในโรงเรียนที่มีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ในทางที่ดีให้กับโรงเรียนเป็นอย่างมาก และคาดว่าในอนาคตกลยุทธ์ทางการส่งเสริมการตลาดโดยการโฆษณาจะเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งที่โรงเรียนนานาชาติจะให้ความสำคัญมากขึ้น

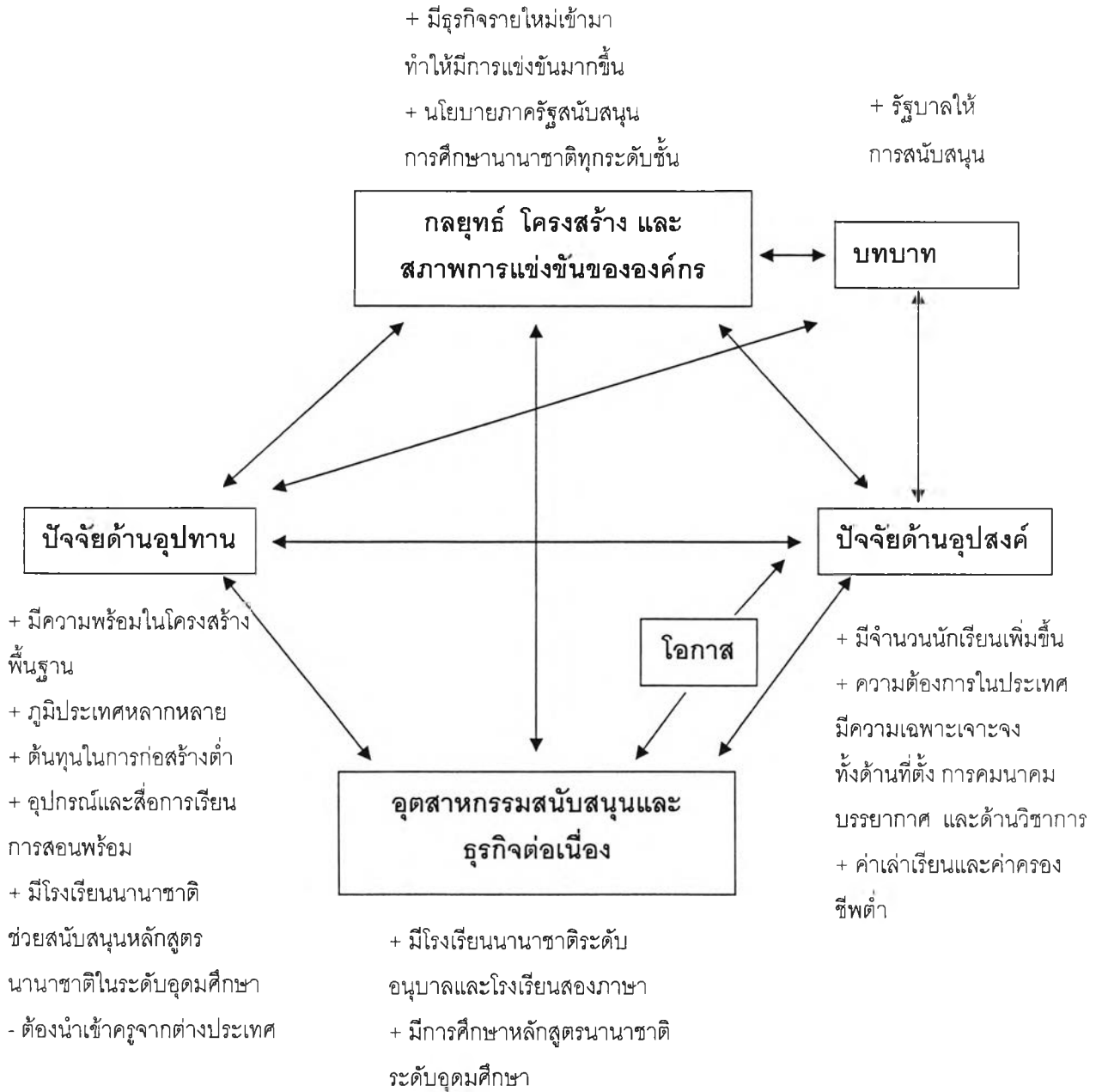
(2) การพัฒนาการศึกษานานาชาติทุกระดับการศึกษา นโยบายหนึ่งด้านการศึกษาของภาครัฐ คือ นโยบายส่งเสริมการศึกษานานาชาติในประเทศไทย ทั้งโรงเรียนนานาชาติ สถาบันอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติ เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษา ซึ่งกลยุทธ์ที่สำคัญคือการพัฒนาการศึกษานานาชาติของไทยในทุกระดับการศึกษาให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาหลักสูตรนานาชาติใน

ระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะช่วยรองรับนักเรียนจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันจะช่วยให้ประเทศประหยัดเงินตราต่างประเทศและได้รับเงินตราต่างประเทศด้วย เป็นการสร้างโอกาสให้กับนักเรียนได้เลือกเรียนสาขาวิชาที่สนใจเป็นหลักสูตรนานาชาติและสร้างโอกาสให้กับผู้ที่ไม่สามารถไปเรียนยังต่างประเทศได้ นอกจากนี้การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษายังเป็นการตอบสนองต่อนโยบายการเปิดเสรีการค้าบริการ ด้านการศึกษา ตามข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการ อันจะส่งผลให้เกิดการแข่งขันในธุรกิจการศึกษานานาชาติในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ตามแนวคิดของ Porter นั้นสามารถสร้างแผนภาพแสดงการวิเคราะห์ปัจจัยต่างในระดับภายในประเทศได้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 5.1

แผนภาพที่ 5.1 การวิเคราะห์ Diamond Model ระดับภายในประเทศ

5.3.2 การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ระดับนานาชาติ

1) ปัจจัยด้านอุปทาน

(1) บุคลากร ในโรงเรียนนานาชาติบุคลากรส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติเจ้าของภาษา ซึ่งประเทศไทยนำเข้ามาจากต่างประเทศเป็นจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีตามความต้องการที่เพิ่มขึ้นจากจำนวนโรงเรียนที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในตารางที่ 5.25

ตารางที่ 5.25 จำนวนครูในโรงเรียนนานาชาติแยกตามสัญชาติในปี พ.ศ.2542-2545

สัญชาติ	ปี พ.ศ.			
	2542	2543	2544	2545
ครูไทย (ประมาณร้อยละ 5)	74	90	104	104
ครูต่างชาติ (ประมาณร้อยละ 95)	1,405	1,704	1,982	1,968
รวม	1,479	1,794	2,086	2,072

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

จากการสัมภาษณ์นายกสมาคมโรงเรียนนานาชาติ พบว่า ครูในโรงเรียนนานาชาติ ร้อยละ 95 เป็นชาวต่างชาติ ซึ่งตามกฎหมายของประเทศไทยไม่มีการกีดกันการเข้ามาเป็นครูในประเทศไทยของชาวต่างชาติ ทำให้ชาวต่างชาติที่มีความรู้และสนใจเข้ามาเป็นครูในประเทศไทยสามารถเข้ามาได้ง่าย และสามารถขอใบอนุญาตการทำงาน (Work permit) โดยมีการรับรองของโรงเรียนได้ จึงไม่มีอุปสรรคในการเข้ามาเป็นครูของชาวต่างชาติ

(2) การจัดตั้งโรงเรียน ในระยะแรกของการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ เช่นกระทรวงการต่างประเทศ ที่เล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องมีโรงเรียนรองรับบุตรหลานชาวต่างชาติและบุตรหลานข้าราชการที่ต้องเดินทางไปยังต่างประเทศ แต่ในระยะหลังมีบุคคลและนิติบุคคลที่ต้องการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติขึ้นเพื่อให้บริการกับนักเรียนชาวต่างชาติและนักเรียนไทยที่สนใจ และรัฐบาลให้การส่งเสริมในการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น ซึ่งดึงดูดความสนใจของนักลงทุนชาวต่างชาติได้มากพอสมควร แต่ตามหลักเกณฑ์การจัดตั้งและดำเนินกิจการโรงเรียนนานาชาติของกระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติไว้ ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำหรับชาวต่างชาติที่สนใจเข้ามาลงทุนจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย กล่าวคือ มีการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือเป็นนิติบุคคลที่มีผู้ถือหุ้นหรือกรรมการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และผู้ลงนามแทน

นิติบุคคลนั้นต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิดด้วย นอกจากนี้ผู้จัดการโรงเรียนก็ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเช่นกัน ส่วนครูใหญ่และครูไทยต้องมีสัญชาติไทย จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวทำให้เป็นข้อจำกัดที่ทำให้ชาวต่างชาติไม่สามารถเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยได้โดยตรง แต่เป็นเพียงผู้ลงทุนเท่านั้น

2) ปัจจัยด้านอุปสงค์

(1) จำนวนนักเรียน ปัจจุบันมีการส่งเสริมการศึกษานานาชาติในประเทศไทย ทำให้สามารถดึงดูดความสนใจของชาวต่างชาติได้พอสมควร จึงมีนักเรียนต่างชาติเข้ามาศึกษาในประเทศไทยมากขึ้น ทั้งที่มาจากประเทศใกล้เคียง เช่น ลาว พม่า เวียดนาม จีน ไต้หวัน เป็นต้น และบางส่วนเป็นชาวตะวันตกที่ติดตามผู้ปกครองเข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการลงทุน จึงมีชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น และมีการย้ายครอบครัวเข้ามา รวมถึงเด็กที่ต้องการการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีนักเรียนต่างชาติเพิ่มขึ้นด้วย

ตารางที่ 5.26 จำนวนนักเรียนต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติและอัตราการเปลี่ยนแปลง ในปี

พ.ศ.2544-2546

ปี	จำนวนนักเรียน	เปลี่ยนแปลง	
		จำนวน	ร้อยละ
2544	11,990	-	-
2545	12,481	+491	+4.1
2546 ^P	13,700	+1,219	+9.8

ที่มา: 1. กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์

2. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ วันที่ 2-8 มิถุนายน พ.ศ.2546

หมายเหตุ: P = ตัวเลขคาดการณ์

จากตารางที่ 5.26 จะเห็นได้ว่ามีจำนวนนักเรียนต่างชาติในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการคาดการณ์จากกองธุรกิจบริการ กรมส่งเสริมการส่งออก ว่าจะมีนักเรียนต่างชาติเพิ่มขึ้นปีละร้อยละ 20 โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในแถบเอเชีย เช่น จีน ไต้หวัน เวียดนาม เป็นต้น เนื่องจากประเทศเหล่านี้ไม่มั่นใจในความปลอดภัยหากส่งบุตรหลานไปศึกษาในประเทศตะวันตก เนื่องจากมีเหตุการณ์ไม่สงบบ่อยครั้ง

(2) ความต้องการของตลาด ในที่นี้จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- ที่ตั้งและการคมนาคม ประเทศไทยมีโรงเรียนนานาชาติอยู่เป็นจำนวนมากที่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้ปกครองประเทศเพื่อนบ้านได้ เนื่องจากระยะทางไม่ไกลจากประเทศใกล้เคียงมากนัก เช่น ลาว เวียดนาม จีน ไต้หวัน เป็นต้น ซึ่งผู้ปกครองย่อมต้องการให้บุตรหลานอยู่ใกล้ต้นและใกล้บ้านเกิด ไม่ต้องเดินทางไกล สามารถกลับบ้านหรือผู้ปกครองสามารถเดินทางมาเยี่ยมได้สะดวก นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีความปลอดภัย มีเสถียรภาพทางการเมือง และสภาพภูมิอากาศที่ไม่หนาวจัด ไม่มีภัยธรรมชาติที่รุนแรง ซึ่งอาจเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ผู้ปกครองต้องการ และทำให้สามารถตัดสินใจเลือกศึกษาในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยได้ง่ายขึ้น ส่วนการคมนาคมหรือการเดินทางก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ กล่าวคือต้องมีการคมนาคมที่สะดวก และปลอดภัย ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางที่สำคัญของสายการบินต่างๆทั่วโลก มีเที่ยวบินจำนวนมากมุ่งตรงสู่ท่าอากาศยานกรุงเทพ (ดอนเมือง) และยังมีสายการบินภายในประเทศที่ให้บริการเที่ยวบินไปยังจังหวัดต่างๆทั่วประเทศทุกวัน ทำให้การเดินทางทั้งระหว่างประเทศและภายในประเทศมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย และอีกไม่นานจะมีท่าอากาศยานแห่งใหม่ (สุวรรณภูมิ) ที่มีความทันสมัย และสามารถรองรับเที่ยวบินจากต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย ทำให้นักเรียนต่างชาติจากประเทศที่ไกลออกไปสามารถเดินทางมาเรียนได้สะดวก ปลอดภัย และใช้เวลาไม่นาน

- วิชาการ ในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนนานาชาติของชาวต่างชาติย่อมมีวัตถุประสงค์เพื่อความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและภาษา ซึ่งต้องการให้บุตรหลานได้ศึกษาในหลักสูตรที่เข้มข้น มีมาตรฐานเดียวกับต่างประเทศและใช้บุคลากรเจ้าของภาษา นอกจากนี้ยังเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาต่อในระดับสูง การเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองชาวต่างชาติย่อมต้องการโรงเรียนที่มีการรับรองมาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากต่างประเทศ ใช้หลักสูตรเดียวกับต่างประเทศและสามารถศึกษาต่อได้ทั่วโลก ซึ่งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับอย่างสากลและมีคุณภาพการเรียนการสอนที่ไม่ด้อยไปกว่าประเทศตะวันตก

- บรรยากาศ การเข้ามาศึกษาของนักเรียนต่างชาติย่อมต้องการการต้อนรับที่ดี มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และง่ายต่อการปรับตัวทั้งด้านวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งประเทศไทยมีความได้เปรียบที่ไม่มีการกีดกันชาวต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นด้านเชื้อชาติ สีผิว หรือศาสนา ทำให้ชาวต่างชาติไม่ถูกแบ่งแยก ส่งผลดีต่อนักเรียนทำให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และง่ายต่อการปรับตัวในสังคมไทย

(3) ค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพ ผู้ปกครองย่อมต้องการการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่าและสมเหตุสมผล เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 5.23 พบว่าค่าเล่าเรียนโดยคิดในทุกระดับ

การศึกษาของประเทศไทยต่ำกว่าในต่างประเทศ ซึ่งเมื่อเทียบมาตรฐานและคุณภาพแล้วประเทศไทยไม่ได้ด้อยกว่าเลย ทำให้ไทยเป็นหนึ่งในทางเลือกที่อาจตรงกับความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการการศึกษาที่มีค่าเล่าเรียนสมเหตุสมผลและมีมาตรฐานทางการศึกษา เมื่อพิจารณาถึงค่าครองชีพในประเทศไทย จากตารางที่ 5.24 จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีค่าครองชีพต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ซึ่งเป็นหนึ่งในความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการประเทศที่มีการศึกษาที่มีคุณภาพ มีค่าครองชีพที่ไม่สูงจนเกินไปและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งกรมส่งเสริมการค้าส่งออกได้ประมาณค่าใช้จ่ายต่างๆของนักเรียน นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทย ดังตารางที่ 5.27

ตารางที่ 5.27 ค่าใช้จ่ายด้านต่างๆต่อคนต่อปีของนักเรียน นักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย

ค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าที่พัก (5,000 บาทต่อเดือน)	60,000
ค่าอาหาร (100 บาทต่อวัน 365 วัน)	36,500
ค่าโดยสาร (100 บาทต่อวัน 265 วัน)	26,500
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	37,000
รวม	160,000

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์

จากตารางที่ 5.27 พบว่าค่าใช้จ่ายของนักเรียนและนักศึกษาในประเทศไทยประมาณ 160,000 บาทต่อคนต่อปีเท่านั้น ถือว่าต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ดังตารางที่ 5.28

ตารางที่ 5.28 ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อปีของนักเรียนในประเทศต่างๆ

ประเทศ	ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเดินทางในประเทศ
สหรัฐอเมริกา	418,000
อังกฤษ	520,000
แคนาดา	405,000
นิวซีแลนด์	366,000
ออสเตรเลีย	300,000
ไทย	160,000

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์

ดังนั้นทำให้ผู้ประกอบการมีภาระด้านค่าใช้จ่ายต่างๆของบุตรหลานต่ำ นอกจากนี้ครูในโรงเรียนนานาชาติแม้ว่าจะได้รับเงินเดือนต่ำกว่าครูในต่างประเทศ แต่เนื่องจากประเทศไทยมีค่าครองชีพต่ำ ทำให้เพียงพอต่อการใช้จ่าย และถือว่าได้รับเงินเดือนสูงมากเมื่อเทียบกับค่าครองชีพในประเทศไทย

(4) การขอวีซ่าของนักเรียนต่างชาติ นักเรียน นักศึกษาต่างชาติที่ต้องการเข้ามาศึกษาในประเทศไทยต้องมีการติดต่อทำวีซ่าเพื่อขอเข้าประเทศตามกฎหมายระเบียบของประเทศไทย ซึ่งย่อมต้องการขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก ไม่มีการกีดกันในด้านต่างๆ และเสียค่าใช้จ่ายน้อย ดังนั้นเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการศึกษาในประเทศไทยและส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาในประเทศไทย ทำให้มีการกำหนดกฎระเบียบในการขอวีซ่าเพื่อเข้ามาศึกษาในประเทศที่ไม่ยุ่งยาก สะดวก และมีค่าใช้จ่ายต่ำ

3) ความพร้อมของอุตสาหกรรมสนับสนุนและธุรกิจต่อเนื่อง

(1) โรงเรียนนานาชาติแผนกโรงเรียนประจำและหอพัก ปัญหาหนึ่งของนักเรียนต่างชาติที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทย คือ ปัญหาด้านที่พัก เนื่องจากนักเรียนบางส่วนเข้ามาในประเทศไทยโดยที่ไม่มีญาติพี่น้องที่สามารถพักอาศัยอยู่ด้วยได้ ทำให้จำเป็นต้องหาที่พักที่มีความปลอดภัย สะอาด และสะดวก ซึ่งในปัจจุบันมีโรงเรียนนานาชาติหลายโรงเรียนที่เปิดแผนกโรงเรียนประจำเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่ไม่สามารถเดินทางไปกลับหรือไม่มีที่พัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนนานาชาติในส่วนภูมิภาคจะมีแผนกโรงเรียนประจำเกือบทุกโรงเรียน ซึ่งนักเรียนที่อยู่ในแผนกโรงเรียนประจำจะได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากครูแม่บ้าน ที่คอยดูแลความเรียบร้อยในส่วนที่พัก อาหาร เสื้อผ้า และจะมีการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้หากนักเรียนไม่ต้องการอยู่โรงเรียนประจำหรือนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ไม่มีระบบประจำ สามารถเลือกพักในหอพักหรืออพาร์ทเมนต์ที่มีเปิดให้บริการอยู่ทั่วไป ทั้งหอพักรวมและหอพักแยกชายหญิงที่มีความปลอดภัย สะอาด และสะดวกในการเดินทาง โดยมีให้เลือกในหลายทำเลและหลายระดับราคา

(2) โรงเรียนนานาชาติระดับชั้นต่างๆ การเข้ามาศึกษาในประเทศไทยของชาวต่างชาติต้องมีการปรับตัวในเรื่องต่างๆ เช่น สังคม วัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งถ้าผู้ประกอบการที่ส่งบุตรหลานเข้ามาตั้งแต่ยังเด็ก คือในระดับอนุบาล ย่อมต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เด็กได้ปรับตัวเข้ากับสังคม โดยอาจเริ่มส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติที่มีเฉพาะระดับอนุบาลเพื่อให้เด็กได้คุ้นเคยและปรับตัวเข้ากับสังคมเล็กๆได้ก่อน หรือในบางครั้งนักเรียนอาจต้องรอที่ว่างจากโรงเรียนอื่นๆจึงต้องการโรงเรียนนานาชาติในระดับอนุบาลรองรับ นอกจากนี้นักเรียน

ต่างชาติอาจย้ายเข้ามาเรียนในประเทศไทยไม่ตรงตามช่วงปีการศึกษา คืออาจเข้ามากลางปีการศึกษา หรือไม่ตรงกับการขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือมัธยมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลาย เช่น เข้ามากลางปีการศึกษาขณะอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จึงจำเป็นต้องมีโรงเรียนนานาชาติที่เปิดในระดับชั้นต่างๆรองรับ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีโรงเรียนนานาชาติในระดับชั้นต่างๆครบตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่นักเรียนสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่ต้องรอให้จบปีการศึกษาก่อน ทำให้มีโรงเรียนที่ช่วยสนับสนุนและรองรับนักเรียนที่รอเข้าโรงเรียนในระดับชั้นอื่นๆต่อไป

(3) ความพร้อมของการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติ เมื่อพิจารณาถึงธุรกิจที่ช่วยสนับสนุนธุรกิจโรงเรียนนานาชาติแล้ว ต้องพิจารณาถึงธุรกิจที่มีความต่อเนื่องจากธุรกิจโรงเรียนนานาชาติด้วย ซึ่งประเทศไทยมีความพร้อมในการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติที่ช่วยให้การศึกษานานาชาติในประเทศไทยมีความต่อเนื่องและครบทุกระดับการศึกษา ทำให้ผู้จบการศึกษาจากโรงเรียนนานาชาติสามารถศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยได้ โดยมีสาขาวิชาต่างๆให้เลือกหลากหลายและมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า ดังนั้นความพร้อมของการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติ จึงเป็นหนึ่งในธุรกิจต่อเนื่องที่มีความจำเป็นสำหรับธุรกิจโรงเรียนนานาชาติและช่วยส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาได้ในอนาคต

4) กลยุทธ์ โครงสร้าง และสภาพการแข่งขันขององค์กรธุรกิจ

(1) แนวทางการบริหารแบบตะวันตก จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนนานาชาติพบว่า การบริหารจัดการของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยจะใช้วัฒนธรรมในองค์กรแบบตะวันตก ที่มีความตรงไปตรงมา และโปร่งใส ซึ่งทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ แต่อาจมีความขัดแย้งทางด้านวัฒนธรรมบ้าง ซึ่งต้องมีความร่วมมือในการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้ความแตกต่างและมีความเข้าใจกัน โรงเรียนนานาชาติยังมีโครงสร้างองค์กรที่เป็นลำดับชั้นตามอำนาจความรับผิดชอบที่ทุกคนต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบของตนและมีผู้มีอำนาจในการกำกับดูแลอีกชั้นหนึ่ง นอกจากนี้การบริหารจัดการโรงเรียนนานาชาติยังไม่มีแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนาหรือสีผิว ทำให้มีความเท่าเทียมและเคารพในสิทธิของผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน จากวัฒนธรรมและโครงสร้างองค์กรที่เป็นสากลจึงทำให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาองค์กรให้มีมาตรฐานระดับสากลได้ ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ทำให้ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยสามารถก้าวสู่ความเป็นสากล เป็นที่ยอมรับและแข่งขันกับนานาชาติได้

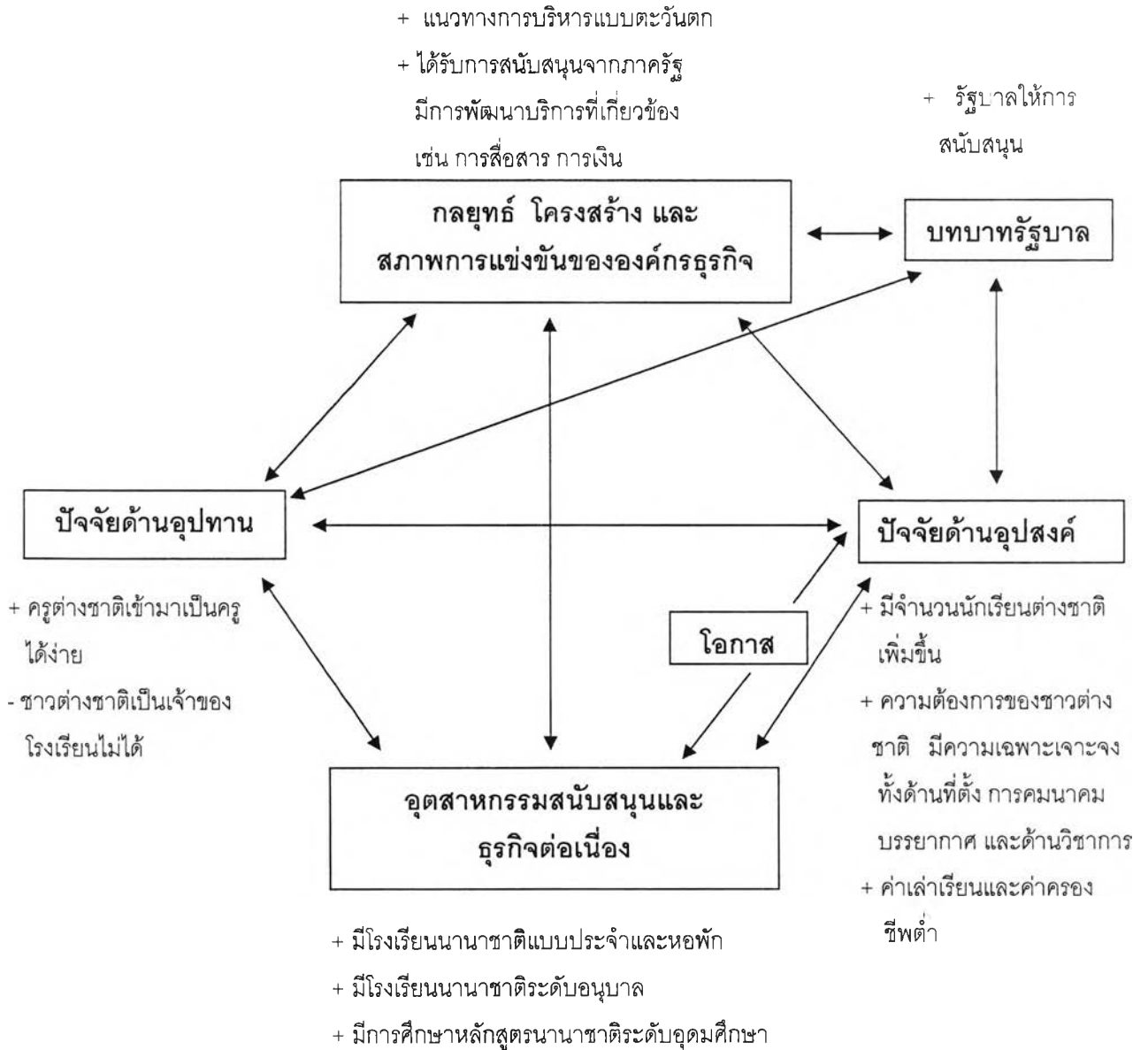
(2) การสนับสนุนของภาครัฐ กลยุทธ์หนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ คือ การสนับสนุนของภาครัฐ ทั้งในด้านขั้นตอนทางราชการที่เอื้ออำนวยให้นักเรียน นักศึกษาเข้ามาศึกษาในประเทศไทย รวมทั้งการเข้ามาทำงานของครูชาวต่างชาติด้วย นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์การศึกษานานาชาติก็เป็นอีกประการที่สำคัญ โดยภาครัฐนำโดยกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ มีการทำการประชาสัมพันธ์โรงเรียนนานาชาติและสถาบันการศึกษาต่างๆ ให้เป็นที่รู้จักของชาวต่างชาติ ด้วยการนำโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต่างๆ ไปร่วมงานแสดงโรงเรียนนานาชาติ จัดทำ Education Tour เคลื่อนย้ายไปยังประเทศต่าง เพื่อส่งเสริมให้การศึกษานานาชาติของไทยเป็นที่รู้จักและยอมรับของชาวต่างชาติ ซึ่งกรมส่งเสริมการส่งออกมีการกำหนดตลาดเป้าหมายหลักไว้ คือ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น จีน เวียดนาม พม่า อินโดนีเซีย เป็นต้น ซึ่งสนใจจะส่งบุตรหลานมาศึกษาต่อในประเทศไทย เพราะคุณภาพการศึกษาของไทยดีและราคาไม่สูงเหมือนประเทศตะวันตก รวมถึงประเทศอื่นๆ ที่สนใจส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในต่างประเทศที่มีการศึกษาดีและราคาไม่แพงมากในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้หวัน และประเทศในแถบตะวันออกกลาง ซึ่งกลยุทธ์การสนับสนุนและประชาสัมพันธ์ของภาครัฐจะทำให้โรงเรียนนานาชาติของไทยได้รับการยอมรับมากขึ้น

(3) การพัฒนาบริการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ให้กับชาวต่างชาติที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทย ทำให้ไทยต้องพยายามพัฒนาบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น บริการทางการเงิน โรงแรม การสื่อสาร และบันเทิง เป็นต้น ให้มีความทันสมัย ซึ่งในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ของไทยมีบริการโอนเงินระหว่างประเทศที่สะดวก รวดเร็ว ทำให้ผู้ประกอบการสามารถโอนเงินมาให้บุตรหลานที่อยู่ในประเทศไทยได้ง่าย นอกจากนี้ที่พักและสถานบันเทิงต่างๆ ในประเทศยังมีเป็นจำนวนมาก สามารถสำรองห้องพักได้จากทุกมุมโลกผ่านทางอินเทอร์เน็ต และมีให้เลือกหลายระดับราคา และบริการที่สำคัญคือการคมนาคมและโทรคมนาคม ซึ่งประเทศไทยมีการพัฒนาการคมนาคมให้มีความสะดวกและปลอดภัยทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ส่วนการโทรคมนาคมนั้น ประเทศไทยมีการขยายเครือข่ายโทรคมนาคมไปทั่วประเทศ สามารถติดต่อสื่อสารได้กับทั่วโลก ดังนั้นกลยุทธ์การพัฒนาบริการต่างๆ ถือเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาได้ในที่สุด

จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ตามแนวคิดของ Porter นั้นสามารถสร้างแผนภาพแสดงการวิเคราะห์ปัจจัยต่างในระดับนานาชาติได้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 5.2

แผนภาพที่ 5.2 การวิเคราะห์ Diamond Model ระดับนานาชาติ

5.3.3 บทบาทของรัฐบาลและโอกาสและสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป

นอกเหนือจากปัจจัยทั้ง 4 ประการที่กล่าวมา ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญอีก 2 ประการที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติด้วย คือ บทบาทของรัฐบาล และโอกาสและสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป

1) บทบาทของรัฐบาล (Role of Government)

โดยทั่วไปบทบาทของรัฐบาลสามารถมีผลต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งรัฐบาลจะมีการวางนโยบายต่างๆผ่านทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนั้นๆ เพื่อส่งเสริมหรือขัดขวางการดำเนินธุรกิจ สำหรับธุรกิจโรงเรียนนานาชาตินั้น รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับธุรกิจนี้มากขึ้น ทั้งในแง่ของความจำเป็นสำหรับชาวต่างชาติในประเทศไทย และในแง่ของธุรกิจบริการที่ทำรายได้ให้กับประเทศ

รัฐบาลได้อนุญาตให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติได้อย่างเสรีในปี พ.ศ.2534 ทำให้มีโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และยังเปิดโอกาสให้นักเรียนไทยทั่วไปสามารถเข้าเรียนได้ ทำให้โรงเรียนนานาชาติมีการขยายตัวเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ภาครัฐยังมีนโยบายในด้านภาษีศุลกากรในการนำเข้าอุปกรณ์ หนังสือเรียนจากต่างประเทศ โดยลดอัตราภาษีลง ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายให้กับโรงเรียนนานาชาติได้เป็นอย่างมาก

ในปัจจุบันรัฐบาลมีการส่งเสริมการศึกษานานาชาติในประเทศไทยและพยายามพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาด้วย เพื่อดึงดูดให้ชาวต่างประเทศเข้ามาศึกษาในประเทศไทยมากขึ้น เป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศ โดยมีหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ คือ

(1) ภาครัฐโดยกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ ได้มีความพยายามประชาสัมพันธ์โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักของชาวต่างประเทศ โดยการทำ Education Tour เคลื่อนย้ายไปยังประเทศต่างๆ และมีการจัดนิทรรศการต่างๆทั้งในและต่างประเทศเป็นประจำทุกปี ซึ่งทำให้มีชาวต่างประเทศให้ความสนใจพอสมควร และคนไทยก็หันมาให้ความสนใจในหลักสูตรนานาชาติในประเทศมากขึ้นด้วย ทำให้มีรายได้เข้าประเทศมากขึ้น และลดการไหลออกของเงินตราต่างประเทศในการไปศึกษาในต่างประเทศได้ด้วย กล่าวได้ว่าภาครัฐได้พยายามสนับสนุนให้ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติเป็นสินค้าส่งออกใหม่ของประเทศ และสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

(2) กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ มีความสำคัญในการช่วยเหลือและสนับสนุนโรงเรียนนานาชาติในด้านวิชาการ เช่น การกำหนดและพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติ ทั้งด้านกฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ และการตรวจอนุมัติการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติ ทำให้เกิดความเข้าใจ และมีความสะดวกในการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติ

2) โอกาสและสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป (Chance)

ในบางครั้งการดำเนินธุรกิจอาจมีสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไปโดยที่ไม่ได้คาดหมายหรืออยู่นอกเหนือการควบคุมของธุรกิจ ซึ่งอาจก่อกำเนิดผลดีและผลเสียให้กับการแข่งขันของธุรกิจก็เป็นได้ สำหรับธุรกิจโรงเรียนนานาชาติก็เช่นกัน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเหตุการณ์ต่างๆเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อธุรกิจโรงเรียนนานาชาติอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการประกาศลอยตัวค่าเงินบาทของรัฐบาลที่ทำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงอย่างมาก ทำให้ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานไปเรียนต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว ทำให้บางรายที่รับภาระค่าใช้จ่ายไม่ไหวต้องนำบุตรหลานกลับมาเรียนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ทำให้ในช่วงนั้นมีความต้องการที่นิ่งในโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นพอสมควร เป็นผลให้ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติเริ่มเฟื่องฟูขึ้นในช่วงนั้น ประกอบกับผู้ปกครองที่ได้วางแผนจะส่งบุตรหลานไปต่างประเทศก็เปลี่ยนให้เรียนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศแทน

นอกจากนี้ ในปัจจุบันมีเหตุการณ์ไม่สงบ การก่อการร้ายต่างๆเกิดขึ้นบ่อยครั้งในต่างประเทศ ทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศในแถบยุโรป ทำให้ผู้ปกครองเริ่มหวาดกลัวที่จะส่งบุตรหลานไปต่างประเทศ แต่เปลี่ยนมาส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศมากขึ้น ประกอบกับผู้ปกครองต่างชาติอาจคำนึงถึงความปลอดภัยของบุตรหลานก็อาจจะเลือกส่งบุตรหลานมาเรียนในประเทศที่มีความปลอดภัย เหตุการณ์บ้านเมืองสงบเรียบร้อย และมีสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยเป็นหนึ่งในทางเลือกที่ชาวต่างประเทศให้ความสนใจ

จากการพิจารณาถึงความสามารถในการแข่งขันโดยการใช้นวัตกรรมของ Porter ด้วยปัจจัยทั้ง 4 ประการ คือ ปัจจัยด้านอุปทาน ปัจจัยด้านอุปสงค์ ความพร้อมของอุตสาหกรรมสนับสนุนและธุรกิจต่อเนื่อง และกลยุทธ์ โครงสร้าง และสภาพการแข่งขันขององค์กรธุรกิจ รวมถึงบทบาทของรัฐบาล และโอกาสและสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบในหลายๆด้านที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ ทั้งปัจจัยด้านอุปทานที่มีความพร้อมในสิ่งต่างๆที่จำเป็นในการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติ ปัจจัยด้านอุปสงค์ที่มี

ความต้องการหรือมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีความต้องการที่เฉพาะเจาะจง ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีอุตสาหกรรมสนับสนุนและธุรกิจต่อเนื่องที่ช่วยให้ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น ประกอบกับประเทศไทยมีกลยุทธ์ในการพัฒนาธุรกิจโรงเรียนนานาชาติที่ทั้งจากการสนับสนุนของภาครัฐและการพัฒนาบริการที่เกี่ยวข้อง ทำให้เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจโรงเรียนนานาชาติเป็นอย่างดี และประการสำคัญคือ ในปัจจุบันมีการเข้ามาของผู้ลงทุนในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติรายใหม่ ทำให้มีแนวโน้มในการแข่งขันกันมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนาในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติให้มีความก้าวหน้า และมีมาตรฐานสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้

จากการสัมภาษณ์นายกสมาคมโรงเรียนนานาชาติ พบว่า จากความพยายามพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา โดยที่ในระยะแรกมีการคาดหวังให้ประสบความสำเร็จในภูมิภาคเดียวกันและประเทศเพื่อนบ้านเท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันถือว่าประเทศไทยประสบความสำเร็จในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคเดียวกัน และยิ่งไปกว่านั้นประเทศไทยยังเริ่มก้าวสู่การแข่งขันในระดับนานาชาติอีกด้วย กล่าวคือในปัจจุบันประเทศไทยเริ่มแข่งขันกับประเทศในแถบยุโรปและอเมริกาได้ในระดับหนึ่งแล้ว เนื่องจากมีความได้เปรียบในด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ภูมิประเทศที่สวยงาม มีความปลอดภัย ประกอบกับสถานศึกษาในประเทศไทยมีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ทำให้ชาวต่างชาติให้ความสนใจและเลือกส่งบุตรหลานมาศึกษาในประเทศไทยแทนการไปศึกษาในประเทศแถบยุโรปหรืออเมริกาเป็นจำนวนมาก และในอนาคตประเทศไทยอาจเป็นหนึ่งในผู้นำด้านการศึกษาและเป็นศูนย์กลางการศึกษาได้ในที่สุด

ดังนั้นภาครัฐไม่ว่าจะเป็นกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุน ทั้งในด้านนโยบายและด้านงบประมาณ รวมถึงขั้นตอนการดำเนินงานให้มีความสะดวก รวดเร็ว เพื่อให้ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติของประเทศไทยมีการพัฒนาและก้าวสู่ตลาดโลก แม้ว่าในระยะแรกอาจยังไม่สามารถแข่งขันกับประเทศใหญ่ที่เป็นผู้นำด้านการศึกษา ประเทศเจ้าของระบบการศึกษาแบบต่างๆ หรือประเทศที่มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักได้มากนัก เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เป็นต้น แต่ก็สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเดียวกันและเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน แต่คาดว่าในอนาคตประเทศไทยจะสามารถแข่งขันกับประเทศที่เป็นผู้นำทางการศึกษาได้ และเป็นศูนย์กลางการศึกษาในระดับนานาชาติในที่สุด และเหตุผลสำคัญในการสนับสนุนธุรกิจการศึกษานานาชาติ เพื่อรองรับนโยบายการเปิดเสรีการค้าบริการ ด้านการศึกษา

ตามข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Service : GATs) ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขันในธุรกิจการศึกษานานาชาติในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

5.4 ผลของธุรกิจการศึกษานานาชาติต่อระบบเศรษฐกิจ

นอกจากธุรกิจการศึกษานานาชาติทั้งโรงเรียนนานาชาติและหลักสูตรนานาชาติในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยจะเป็นทางเลือกทางการศึกษาให้กับนักเรียนและผู้ปกครองแล้ว เมื่อทำการพิจารณาถึงผลของธุรกิจการศึกษานานาชาติต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ พบว่าธุรกิจการศึกษานานาชาติเป็นธุรกิจหนึ่งที่ทำให้มีรายได้เข้าสู่ประเทศจากนักเรียน นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทย รวมถึงรายได้จากผู้ปกครองที่เดินทางมาเยี่ยมบุตรหลานและท่องเที่ยวในประเทศไทยทำให้มีการจับจ่ายใช้สอยเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ธุรกิจการศึกษานานาชาติในประเทศไทยยังช่วยประหยัดเงินตราที่นักเรียน นักศึกษาไทยไม่ต้องไปศึกษาในต่างประเทศ แต่ประเทศไทยยังต้องสูญเสียเงินตราในการจ้างครูและบุคลากรชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก ซึ่งประมาณการด้านค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นจากธุรกิจการศึกษานานาชาติ มีดังนี้

5.4.1 รายรับจากนักเรียน นักศึกษาต่างชาติ

ในปี พ.ศ.2546 กรมส่งเสริมการค้าส่งออกมีการคาดการณ์จำนวนนักเรียน นักศึกษาต่างชาติ และค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของนักเรียนและนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย ดังแสดงในตารางที่ 5.29

ตารางที่ 5.29 จำนวนนักเรียนและนักศึกษาต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติและหลักสูตรนานาชาติระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ค่าเล่าเรียนเฉลี่ยและค่าใช้จ่ายอื่นๆในประเทศไทย ปี พ.ศ.2546

จำนวนปี 2546 ^P		ค่าใช้จ่ายต่างๆในประเทศไทย (บาท)	
นักเรียนต่างชาติ	13,700	ค่าเล่าเรียน	337,750
นักศึกษาต่างชาติ	5,860	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	160,000
รวม	19,560	รวม	497,750

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์

หมายเหตุ: P = ตัวเลขคาดการณ์

จากตารางที่ 5.29 สามารถประมาณการรายได้จากนักเรียน นักศึกษาต่างชาติในประเทศไทยที่มีจำนวนรวม 19,560 คน และแต่ละคนมีค่าใช้จ่ายทางการศึกษารวมประมาณ 497,750 บาทต่อปี ทำให้มีรายได้เข้าประเทศรวมประมาณ 9.7 พันล้านบาทต่อปี

(9,735,990,000 ล้านบาท) ดังนั้น ภาครัฐจึงควรส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจการศึกษานานาชาติให้เป็นสินค้าออกที่สำคัญ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประเทศมากขึ้น

5.4.2 ประหยัดเงินตราจากนักเรียนและนักศึกษาไทยที่ไม่ไปศึกษาต่างประเทศ

นอกจากรายได้จากนักเรียนและศึกษาต่างชาติแล้ว ธุรกิจการศึกษานานาชาติยังช่วยประหยัดเงินตราไหลออก เนื่องจากธุรกิจการศึกษานานาชาติช่วยให้นักเรียนและนักศึกษาไทยบางส่วนไม่ต้องไปศึกษาต่างประเทศ ซึ่งจะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากว่าศึกษาในประเทศไทย

ตารางที่ 5.30 จำนวนนักเรียนและนักศึกษาไทยในโรงเรียนนานาชาติและหลักสูตรนานาชาติระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ค่าเล่าเรียนเฉลี่ยและค่าใช้จ่ายอื่นๆเฉลี่ยในต่างประเทศ ปี พ.ศ.2546

จำนวนปี 2546 ^P		ค่าใช้จ่ายต่างๆในต่างประเทศเฉลี่ย (บาท)	
นักเรียนไทย	10,000	ค่าเล่าเรียนเฉลี่ย	623,600
นักศึกษาไทย	28,000	ค่าใช้จ่ายอื่นๆเฉลี่ย	410,800
รวม	38,000	รวม	1,025,400

ที่มา: กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์

หมายเหตุ: P = ตัวเลขคาดการณ์

จากตารางที่ 5.30 ในส่วนของค่าเล่าเรียนในต่างประเทศเฉลี่ยและค่าใช้จ่ายอื่นๆในต่างประเทศเฉลี่ยเป็นการคำนวณจากค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย (ตามตารางที่ 5.23 และ 5.28) หากนักเรียนและนักศึกษาไทยที่ศึกษาในระบบนานาชาติในประเทศไทย 38,000 คน ไปศึกษาในต่างประเทศ จะทำให้มีเงินไหลออกถึง 3.8 หมื่นล้านบาทต่อปี (38,965,200,000 บาท) ดังนั้นธุรกิจการศึกษานานาชาติช่วยให้ประเทศสามารถประหยัดเงินจำนวนดังกล่าวได้ ซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก

5.4.3 สูญเสียค่าจ้างครูและบุคลากรชาวต่างชาติ

ครูในโรงเรียนนานาชาติถึงร้อยละ 95 เป็นชาวต่างชาติ ซึ่งได้รับค่าจ้างเงินเดือนในระดับสูงเมื่อเทียบกับค่าครองชีพในประเทศไทย จากการสัมภาษณ์นายกสมาคมโรงเรียนนานาชาติ พบว่า ครูในโรงเรียนนานาชาติจะได้รับเงินเดือนรวมประมาณ 1,500,000 บาทต่อคนต่อปี จากตารางที่ 5.25 จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ.2545 มีครูในโรงเรียนนานาชาติทั้งหมด 2,072 คน เป็นครูชาวต่างชาติประมาณ 1,968 คน แต่ยังไม่มีการรวบรวมข้อมูลจำนวนครูในปี พ.ศ.2546 ดังนั้นผู้จัดทำจึงทำการคาดการณ์จำนวนครูโดยให้มีการเพิ่มขึ้นของครูจากปี พ.ศ.2545 เท่ากับ

ร้อยละ 20 เพื่อรองรับจำนวนโรงเรียนนานาชาติและจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับการคาดการณ์ของกรมส่งเสริมการค้าส่งออกที่คาดว่าจะมีจำนวนนักเรียนนักศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ต่อปี ทำให้ในปี พ.ศ.2546 จะมีจำนวนครูดังแสดงในตารางที่ 5.31

ตารางที่ 5.31 การคาดการณ์จำนวนครูในปี พ.ศ.2546

สัญชาติ	ปี พ.ศ.	
	2545	2546 ^P
ครูไทย (ประมาณร้อยละ 5)	104	124
ครูต่างชาติ (ประมาณร้อยละ 95)	1,968	2,363
รวม	2,072	2,487

หมายเหตุ: P = ตัวเลขคาดการณ์

จากตารางที่ 5.31 พบว่ามีครูชาวต่างชาติ 2,363 คน ทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียค่าจ้างเงินเดือนครูต่างชาติประมาณ 2.9 พันล้านบาทต่อปี (2,952,000,000 บาท) ดังนั้นประเทศไทยจึงควรสร้างและพัฒนาบุคลากรครูคนไทยให้มีความรู้ทางด้านภาษาและวิชาการให้เป็นที่ยอมรับของโรงเรียนนานาชาติ เพื่อเพิ่มอัตราครูไทยในโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งอาจทำให้ประเทศไทยสูญเสียค่าจ้างครูต่างชาติลดลง

5.4.4 ผลสุทธิจากรุทธิกิจการศึกษานานาชาติ

จากผลของรุทธิกิจการศึกษานานาชาติในประเทศไทยต่อระบบเศรษฐกิจ ทางด้านรายรับจากนักเรียนและนักศึกษาต่างชาติ และการประหยัดเงินตราจากนักเรียนและนักศึกษาไทยที่ไม่ไปศึกษาต่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยมีรายได้จากรุทธิกิจการศึกษานานาชาติเป็นจำนวนมาก แต่ประเทศไทยก็ต้องสูญเสียเงินตราไม่น้อยไปกับการจ้างครูต่างชาติ แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยได้รับผลดีต่อเศรษฐกิจจากรุทธิกิจการศึกษานานาชาติเป็นอย่างมาก ซึ่งสามารถสรุปผลของรุทธิกิจการศึกษานานาชาติในประเทศไทยเป็นจำนวนเงินได้ดังตารางที่ 5.32

ตารางที่ 5.32 ผลของรุทธิกิจการศึกษานานาชาติเป็นจำนวนเงินต่อปี (โดยประมาณ)

ผลของรุทธิกิจการศึกษานานาชาติ	จำนวนเงิน (บาท)
รายรับจากนักเรียนและนักศึกษาต่างชาติ	+ 9,735,990,000
ประหยัดจากนักเรียนและนักศึกษาไทย	+ 38,965,200,000
สูญเสียค่าจ้างบุคลากรชาวต่างชาติ	- 2,952,000,000
ผลได้สุทธิ	+ 45,749,190,000

จากตารางที่ 5.32 เห็นได้ว่าประเทศไทยได้รับรายได้จากการศึกษานานาชาติในประเทศถึงประมาณปีละ 4.5 หมื่นล้านบาท นอกจากนี้ยังได้รับรายได้จากการใช้จ่ายใช้สอยต่างๆ นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายทางการศึกษาทั้งจากนักเรียนและผู้ปกครองจากหลายๆด้าน เช่น การท่องเที่ยว สถานบันเทิงต่างๆ เป็นต้น ซึ่งผลได้เหล่านี้ยังไม่รวมในภาคการก่อสร้างที่ธุรกิจการศึกษานานาชาติทำให้เกิดการก่อสร้างต่างๆมากมายและการจ้างงานอีกเป็นจำนวนมาก และยังส่งผลต่อเนื่องไปยังธุรกิจอื่นๆอีกด้วย

และผลได้ที่สำคัญที่ไม่สามารถตีค่าเป็นจำนวนเงินได้คือ การที่ประเทศไทยมีธุรกิจการศึกษานานาชาติในประเทศ ทำให้นักเรียน นักศึกษาไทยไปเรียนต่างประเทศลดลง ส่งผลให้นักเรียน นักศึกษาเหล่านั้นได้ซึมซับและเข้าใจในวัฒนธรรมไทย ไม่หลงลืมหรือดูถูกวัฒนธรรมไทย ทำให้เติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า รักและภูมิใจในบ้านเกิดเมืองนอน นอกไปจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความแน่นแฟ้น เนื่องจากบุตรหลานไม่ต้องจากครอบครัวไปไกลเป็นเวลานาน ทำให้เกิดความรักและผูกพันในครอบครัว ส่งผลให้ลดภาวะสมองไหลไปยังต่างประเทศ และมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพช่วยพัฒนาประเทศต่อไป